155.64
ก 384ก
ฉ.2

การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติ

ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิยดา ภู่อนุสาสน์

16 เม.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177082

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
.....ประธาน	.....ประธาน
.....กรรมการ	.....กรรมการ
	.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต เค้าฉิม รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นิยะดา ศรีจันทร์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อคิดเห็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม และโรงเรียนวรดิตถ์วิทยาประสูทน์ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณวิไลพร วรจิตตานนท์ ที่ช่วยเหลือในการนำข้อมูลเข้าเครื่องคำนวณสมองกล เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมเรียนทุกคน ตลอดจน ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้เคยประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้จนกระทั่งปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณนิยม ภูอนุสาส์น ที่คอยกระตุ้น ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ ห่วงใย ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด

นิยดา ภูอนุสาส์น

สารบาญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษา	5
	ความสำคัญของการศึกษา	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความเป็นมาของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว	9
	เอกสารเกี่ยวกับความคาดหวัง	15
	เอกสารเกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา	25
	เอกสารเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	28
	เอกสารเกี่ยวกับการพึ่งผู้อื่น	30
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
	ความคาดหวังทางด้านการศึกษา	34
	ความคาดหวังทางด้านการประกอบอาชีพ	36
	ความคาดหวังในการพึ่งผู้อื่น	38
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	39
	ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของเด็กกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง	40

บทที่ หน้า

สมมติฐานในการวิจัย 42

3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 45

ประชากร 45

กลุ่มตัวอย่าง 45

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 45

การเก็บรวบรวมข้อมูล 48

การวิเคราะห์ข้อมูล 48

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 49

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 54

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 55

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 88

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า 88

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 88

การเก็บรวบรวมข้อมูล 89

การวิเคราะห์ข้อมูล 89

สรุปผลการวิจัย 90

อภิปรายผล 94

ข้อเสนอแนะ 108

บรรณานุกรม 112

ภาคผนวก 119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น	56
2	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุ	57
3	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา ..	58
4	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิหลัง	58
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร	59
6	แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ	61
7	แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ	63
8	แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ	64
9	แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในครอบครัวปกติ	66

ตาราง หน้า

10 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติ 68

11 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติ 70

12 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า .. 72

13 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว .. 74

14 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ 75

15 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน 77

ตาราง หน้า

16 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน 78

17 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน 79

18 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน 81

19 แสดงค่าไคสแควของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง 82

20 แสดงค่าไคสแควของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง 83

21 แสดงค่าไคสแควของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กในวัดสระแก้วกับการรับรู้ความคาดหวังในชีวิตของบิดา-มารดาต่อตนเอง 84

22 แสดงค่าไคสแควของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังในชีวิตของบิดา-มารดาต่อตนเอง 85

23 แสดงค่าไคสแควของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับการรับรู้ความคาดหวังในชีวิตของบิดา-มารดาต่อตนเอง 86

ตาราง หน้า

24 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังในชีวิตของบิดา-มารดาต่อตนเอง 87

25 รวมค่าสถิติในการวิจัยทั้งหมด 92

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 แสดงจำนวนเด็กในวัดสระแก้วตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน 14

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จากสถิติที่ได้มีการสำรวจพบในปัจจุบัน (สำนักนายกรัฐมนตรี 2524 : 287) ปรากฏว่า จำนวนเด็กและเยาวชนทั้งประเทศ มีประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดหรือประมาณ 25 ล้านคน เป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคม คือ เด็กกำพร้า อนาถา ยากจน ขาดแคลน เกเร เร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง บิดามารดา ไม่อยู่ในฐานะที่จะเลี้ยงดูได้ รวมทั้งเด็กติดยาเสพติด พิการทางร่างกายและจิตใจ อย่างต่ำประมาณ ร้อยละ 5 ของเด็กและเยาวชนทั้งหมด หรือประมาณ 1.2 ล้านคน และในจำนวนนี้บริการของรัฐในปัจจุบันสามารถให้การสงเคราะห์ในรูปการรับไว้ในสถานสงเคราะห์หรือสงเคราะห์ต่อครอบครัวได้เพียงร้อยละ 5.8 ของจำนวนเด็กที่มีปัญหาทั้งหมดหรือประมาณ 7 หมื่นคนเท่านั้น

อีกร้อยละ 0.177 ของเด็กที่ถูกจัดว่ามีปัญหาทางสังคมซึ่งมีจำนวนถึง 2,124 คน รวมกันอยู่ในที่แห่งหนึ่ง ซึ่งหลายคนคงทราบ และอีกหลาย ๆ คนไม่เคยรู้ว่ามีสถานที่แห่งนี้อยู่ในเมืองไทย ที่นั้นคือ "วัดสระแก้ว" ซึ่งเรามักรู้จักเขาในนาม "ลิเกเด็กกำพร้า" จากเอกสารรายงานของ ฝ่ายวิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 (ฝ่ายวิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ม.ป.ป. : 3) ได้กล่าวว่า เด็กกำพร้าและยากจนเหล่านี้อยู่ในความอุปการะของ พระครูขันตยาภิวัฒน์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นภาระอันหนักยิ่งในการที่จะให้ความอุปการะเลี้ยงดู อบรมเอาใจใส่และให้ได้รับการศึกษาทุกคน ข้าวที่ใช้เพื่อเลี้ยงดูวันละ 8 กระสอบ ค่ากับข้าววันละไม่ต่ำกว่า 8,000 บาท จำนวนเด็กมากขึ้นตามลำดับ จากปี พ.ศ. 2483 ซึ่งมีเพียง 20 คน เพิ่มเป็น 1,264 คน ในปี 2527 (สุนทร ชวาลศิลป์ 2527 : 6 - 7) และในปี พ.ศ. 2529 (ชุติมา เนื่องจำนงค์ 2529 : 6) มีจำนวนถึง 1,464 คน จากสถิติล่าสุดในปลายปีเดียวกันจำนวนเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 2,124 คน (สะบารัง (นามแฝง) 2529 : 5)

ในด้านความช่วยเหลือจากสังคม กองบรรณาธิการนิตยสาร "รักลูก" ได้กล่าวไว้ว่า (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 128) "แม้ที่ผ่านมาสังคมไทยจะมีบริการจากทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความช่วยเหลือแก่เด็กกำพร้าอยู่บ้าง แต่ก็มีเพียงความช่วยเหลือด้านหลักประกันในปัจจัย 4 เพื่อความอยู่รอดเท่านั้น" ในด้านความต้องการทางจิตใจ "สหทัยมูลนิธิ" ได้จัดการประกวดเรียงความในหัวข้อ "จากใจ ... ลูกกำพร้า" เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กกำพร้าได้สะท้อนความรู้สึกและความต้องการของตนแก่สังคม และมีเด็กกำพร้าส่งเรียงความเข้าประกวดถึง 189 ราย และมีข้อความที่ประทับใจซึ่งผู้วิจัยใคร่จะบันทึกไว้ในส่วนนี้ ความว่า

"ความรู้สึกของฉันที่ไม่มีพ่อแม่นั้นมันช่างทรมานใจมากเหลือเกิน ฉันคิดอยู่เสมอว่าตัวฉันนั้นไม่น่าเกิดมาเลย ฉันไม่อยากเกิดมาเลยจริง ๆ เพราะเมื่อเกิดมาแล้วจะต้องมีความรู้สึกร่วมกันระหว่างครอบครัว ใครก็ตามที่ขาดพ่อและแม่ย่อมรู้ดีว่ามันเป็นปมด้อยที่ไม่อยากกล่าวถึงเหมือนตัวฉันขณะนี้ ฉันคิดว่าการเกิดเป็นสัตว์อื่น ๆ จะดีกว่าเพราะไม่ต้องกังวลในเรื่องพ่อแม่ ความผูกพันระหว่างกันไม่เหมือนคนเรา ..."

"แม่จ๋า ... แม่รู้หรือเปล่าว่า วันนั้นเป็นวันจันทร์ ลูกถูกคุณครูลงโทษเฆี่ยนตีด้วยไม้หวาย 6 ที่แล้วนำไปตากฝนนอกชั้นเรียนครึ่งชั่วโมง เพราะคุณครูหาว่าลูกซุกซนนาฬิกาแขวนในห้องเรียน ทั้ง ๆ ที่ลูกไม่ได้ซุกซน ถึงแม้ว่าลูกจะอดบางแต่ลูกก็ไม่เคยประพฤติเช่นนั้นเลย แต่ทำไมคุณครูจึงต้องลงโทษ ... ใช่ ... คุณครูและเพื่อนนักเรียนทุกคนต่างเข้าใจว่าเป็นลูกเพราะในโรงเรียนคงจะไม่มีนักเรียนคนไหนประพฤติเช่นนั้นนอกไปจาก ... เด็กกำพร้า"

หลายคนคิดว่า เด็กเหล่านี้น่าสงสาร หลายคนสงสาร อนาคตของเขาขึ้นมองไปทางไหนก็ไม่มีหนทาง แม้จะแหงนดูฟ้าก็ยังไม่เห็นดวงดาว เด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นทุกวันเป็นเยาวชนไทย เป็นอนาคตของชาติ แต่อนาคตของชาติกลุ่มนี้ถูกละเลย (อย่างน้อยจากบิดามารดาและญาติของเขาเอง) ถูกมองว่าเป็นภาระ ถูกจัดว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคม ซึ่งในปัจจุบันใช้คำว่า "เด็กด้อยโอกาส" เพื่อให้เกิดความสบายใจทั้งผู้เรียกและผู้ถูกเรียกนั้นคือ เขาถูกคาดหวังในทางลบ แล้วเขาเหล่านั้นจะมีความคาดหวังในชีวิตของเขาอย่างไร เป็นเรื่องที่น่าจะได้ศึกษา

และนี่เป็นอีกสำนวนหนึ่งจากการประกวดครั้งเดียวกันที่บรรยายถึงความต้องการและความคาดหวังของเขาไว้ว่า (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 130) "ข้าพเจ้าเป็นเด็กกำพร้าคนหนึ่งที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสถานสงเคราะห์กับเพื่อนผู้รวมชะตากรรมอีกเป็นจำนวนมาก วิถีชีวิตของเราดำเนินไปอย่างเงียบเหงา เราเคยคิดเราเคยฝันในเรื่องของอนาคต แต่นั่นเป็นเพียงความหวัง ซึ่งพวกเราก็รู้กันดีว่ามันเป็นไปไม่ได้เสียใจ น้อยใจในโชควาสนาของตน เราอยากมีทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนที่คนอื่นเขามี เราอยากเป็นทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนที่คนอื่นเขาเป็น แต่เราก็ได้แต่หวัง ... หวังว่าสักวันหนึ่ง ... แต่เมื่อเวลาล่วงเลยผ่านไปเราก็ได้รู้ว่าความหวังของเราค่อย ๆ ริบหรี่ไปตามกาลเวลา"

จากข้อความต่าง ๆ ที่สะท้อนความคิด ความในใจ ของเด็กออกมา ส่วนใหญ่แล้วแสดงให้เห็นถึงความว่างเปล่าในอนาคตของเขา ตามความคิดของเด็กเหล่านี้ ความคาดหวังในชีวิตของเขาคงจะลางเลือนหรือกลับกันอาจเป็นความคาดหวังที่จริงจัง หรืออาจเป็นเพียงความเพ้อฝันซึ่งยังไม่มีใครรู้ได้แน่

ในเรื่องของความคาดหวัง ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ได้กล่าวไว้ว่า (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 11) "ความคาดหวังนับเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ความคาดหวังเป็นการคาดคะเนของตัวบุคคลถึงโอกาสและระดับแห่งความสำเร็จที่เขาจะทำได้จริง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่อาจส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรค" ในทำนองเดียวกัน วัลลภ ปิยะมโนธรรม ได้กล่าวถึงความคาดหวังว่า (วัลลภ ปิยะมโนธรรม 2528 : 37) "ความคาดหวังในอนาคตของคนเรานั้น มีอิทธิพลสูงในการทำให้เรากระทำตามจนเกิดเป็นนิสัย และเป็นบุคลิกภาพในปัจจุบันของเรา" ในด้านสุขภาพจิต บาร์เกอร์ (สมพร บัวทอง 2511 : 3 อ้างอิงมาจาก Barker. n.d.) ได้กล่าวไว้ว่า ระดับความมุ่งหวังเป็นเสมือนตัวประกอบในทางสุขภาพจิต ทำหน้าที่ป้องกันมิให้บุคคลประสบความล้มเหลวประการหนึ่ง และพร้อมกันนั้นก็ทำหน้าที่ป้องกันมิให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ง่ายเกินไป จนไม่อาจประสบความรู้สึกว่าตนมีความสำเร็จในการกระทำของตนอีกประการหนึ่ง

ดังนั้นการศึกษาในเรื่องความคาดหวังจึงมีความสำคัญในแง่การทำนายพฤติกรรมของบุคคลและการศึกษาบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเขาเหล่านั้น ลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่เราต้องการให้เขามี คือ การพึ่งตนเอง ดังที่ ศ.นพ.เสม พริ้งพวงแก้ว ประธานสหัยมูลนิธิ ในฐานะประธานใน

งานพิธีแจกรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเรียงความ "จากใจลูกกำพร้า" ได้กล่าวให้โอวาทแก่บรรดาลูกกำพร้าที่มาร่วมในพิธี (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 131) ความว่า "คนเราทุกคนต่างต้องเป็นกำพร้าพ่อ-แม่กันทั้งนั้น เพราะไม่มีพ่อแม่คนใดจะอยู่กับเราได้ตลอดชีวิต เพียงแต่จะจากลูกไปเร็วหรือช้าต่างกันเท่านั้น ดังนั้นลูก ๆ หลาน ๆ ที่เป็นเด็กกำพร้าทั้งหลาย อย่าได้น้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตาของเราเลย แม้ว่าธรรมชาติจะพรากพ่อแม่ไปจากเราเร็วแต่ธรรมชาติก็จะสร้างสรรค์สิ่งที่วิเศษให้แก่เราเป็นสิ่งทดแทน นั่นคือให้สำนึกแก่เราที่จะพึ่งตัวเอง และความเข้มแข็งที่จะต่อสู้ชีวิตต่อไปข้างหน้า ขอให้ลูก ๆ หลาน ๆ มีสำนึกนี้ พึ่งตัวเองให้ได้ มีเพื่อนมนุษย์แล้วเราก็จะไม่มีความว่าเหว่ใด ๆ" ถ้อยคำที่เต็มไปด้วยความเข้าใจ เห็นใจนี้ มีความสอดคล้องอย่างมากกับสุภาษิตไทยที่ว่า "คนเป็นที่พึ่งแห่งตน"

เจอสิลด์ ได้กล่าวถึงการพึ่งตนเองว่า (Jersild. 1963 : 231) "พฤติกรรมพึ่งตนเองจะเกิดอย่างซับซ้อน บางครั้งเป็นพฤติกรรมซ่อนเร้น หรือเป็นเรื่องของจิตไร้สำนึก (Unconscious) บุคคลซึ่งสามารถรับภาระทางเศรษฐกิจของตนเองได้จะถือว่าพึ่งตนเองได้" นั่นคือ เขาจะต้องมีอาชีพ และสิ่งที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ คือการศึกษา

เป็นที่น่าสงสัยว่าเด็กด้อยโอกาสนับล้านของเราเหล่านี้ เขาได้รับการศึกษาที่พอเพียงเพื่อจะประกอบอาชีพหรือไม่ และเป็นการวางแนวทางชีวิตตามความต้องการและความคาดหวังของเขาหรือไม่ วัฒนา กรกำแหง และสถาพร พันธุ์มณี ได้กล่าวถึงความต้องการทางการศึกษาว่า (วัฒนา กรกำแหง และสถาพร พันธุ์มณี 2502 : 1) การศึกษานับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในชีวิต แต่การที่จะให้คนทุกคนได้รับการศึกษาในระดับที่เท่ากันหมดนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะแต่ละคนต่างก็มีสติปัญญาและความสามารถไม่เท่ากัน ถ้าทุกคนได้ศึกษาตามควรแก่อัตภาพและความคาดหวังของตนก็จะทำให้มีความสุขได้

ด้วยเหตุที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษา ความคาดหวังในชีวิตของเด็กด้อยโอกาสโดยเฉพาะเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วมาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังในชีวิตของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว โดยเลือกศึกษาในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่เป็นช่วงวิกฤตของเขาในแง่การเลือก การตัดสินใจ การวางแผนเป้าหมาย ที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และการดำเนินชีวิต โดยจะศึกษาความคาดหวังในชีวิต 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่น โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยดังนี้

<u>จุดมุ่งหมายของการศึกษา</u>

1. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตทางด้านการศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้า กับไม่กำพร้า

3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตทางด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วและเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

4. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตทางด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

5. เพื่อหาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ กับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง

<u>ความสำคัญของการศึกษา</u>

1. เป็นแนวทางในการเสนอแนะแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อันได้แก่ "สระแก้วมูลนิธิ" โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสนองสนับสนุนและส่งเสริมถ้าความคาดหวังในชีวิตไปในทางที่ดี เช่น การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพและความคาดหวังของเด็ก เปลี่ยนจุดมุ่งหมายถ้ามีจุดมุ่งหมายในทางที่ไม่ดี ไม่เหมาะสม เป็นภัยต่อสุขภาพจิตของตนเองและสังคม เช่น กระตุ้นให้สนใจสิ่งแวดล้อม ให้แรงจูงใจในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

2. ในด้านตัวเด็กเองได้มีโอกาสสำรวจความคาดหวังของตนเอง อันจะเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคตของตนต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสภาพที่เป็นปกติพร้อมที่จะบอกความรู้สึกที่แท้จริงของตนได้

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นตัวแทนที่จะอภิปรายผลของข้อมูลในประชากรที่ต้องการได้

3. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบที่สามารถวัดความคาดหวังในชีวิตได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2530 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 672 คน เป็นเด็กจากครอบครัวปกติประมาณ 199 คน และเด็กจากวัดสระแก้วประมาณ 473 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น

2.1.1 ภูมิหลัง ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.1.1.1 ในวัดสระแก้วซึ่งสภาพเด็กมีทั้งกำพร้า และไม่กำพร้า

2.1.1.2 ในครอบครัวปกติ

2.1.2 เพศ

2.1.2.1 ชาย

2.1.2.2 หญิง

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.3.1 สูง

2.1.3.2 ปานกลาง

2.1.3.3 ต่ำ

2.1.4 การรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวังในชีวิต

2.2.1 ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา

2.2.2 ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ

2.2.3 ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคาดหวังในชีวิต หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของเด็กต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนเองในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น ต้องการจะได้มาและต้องการทำให้สำเร็จโดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของเด็กต่อเป้าหมายทางการศึกษา (ระดับการศึกษาสูงสุด) ที่ตนได้ตั้งไว้โดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง

ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาสูง หมายถึง การที่เด็กมีความคิด ความรู้สึกในทางที่ดีต่อเป้าหมายทางการศึกษาของตน เช่น คาดหวังว่าการศึกษาของตนจะทำให้ตนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบมาก

1.2 ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของเด็กต่ออาชีพที่ตนปรารถนาจะประกอบ โดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง

ความคาดหวังในการประกอบอาชีพสูง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพที่ตนต้องการจะประกอบในอนาคต เช่น คิดว่าการประกอบอาชีพที่ตนปรารถนาจะทำให้ได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์

1.3 ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของเด็กต่อการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง

ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นสูง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อการรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น มีความคิดว่าการที่มีคนคอยให้ที่พัก-อาศัย คำแนะนำต่าง ๆ เป็นสิ่งดี

2. เด็กวัดสระแก้ว หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนอยู่ในโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม โดยพระครูขันตยาภิวัฒน์ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน และมีที่พักอาศัยในวัดสระแก้ว ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ตามภูมิหลังของเด็กได้ดังนี้

2.1 เด็กกำพร้า หมายถึง เด็กที่เข้าอยู่ในอุปการะของวัดสระแก้ว เนื่องจากบิดาหรือมารดาตาย หรือไม่สามารถหาประวัติของบิดามารดาได้ ว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่

2.2 เด็กไม่กำพร้า หมายถึง เด็กที่เข้าอยู่ในอุปการะของวัดสระแก้ว เนื่องจากต้องการได้รับการศึกษาโดยที่บิดาและมารดา ยังมีชีวิตอยู่แต่ไม่สามารถส่งเสียให้ได้รับการศึกษาได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน

3. เด็กในครอบครัวปกติ หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม โดยบิดามารดาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน และพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา หรือญาติของเขาเอง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2529 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีตำแหน่งเปอร์เซนไทล์ที่ 75 ขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีตำแหน่งเปอร์เซนไทล์ที่ 26 - 74

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีตำแหน่งเปอร์เซนไทล์ที่ 25 ลงมา

5. การรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง หมายถึง การที่เด็กคิดว่าบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก อยากจะให้เด็กมีการศึกษาระดับใด ประกอบอาชีพอะไร และสิ่งที่เด็กจะได้พึ่งพิงคืออะไร

6. โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม เป็นโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ห่างจากวัดสระแก้วประมาณ 2 ก.ม. เปิดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนจากวัดสระแก้ว ที่สำเร็จการศึกษาประถม 6 จากโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 และมีนักเรียนจากชุมชนใกล้เคียงเรียนร่วมด้วย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะได้นำเสนอโดยแยกออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความเป็นมาของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว
2. เอกสารเกี่ยวกับความคาดหวังในชีวิต
3. เอกสารเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา
4. เอกสารเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
5. เอกสารเกี่ยวกับการพึ่งผู้อื่น
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 6.1 ความคาดหวังทางด้านการศึกษา
   - 6.2 ความคาดหวังทางด้านการประกอบอาชีพ
   - 6.3 ความคาดหวังในการพึ่งผู้อื่น
   - 6.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ
   - 6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของเด็กกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง

<u>ความเป็นมาของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว</u> (รายงานฝ่ายวิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ม.ป.ป. : 1 - 4)

<u>ประวัติวัดสระแก้ว</u>

วัดสระแก้ว ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ในท้องที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมาว่า วัดสระแก้วสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ต่อมาได้มีการซ่อมแซมพระอุโบสถเป็นครั้งแรกในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ 5 ปัจจุบันพระครูขันตยาภิวัฒน์ หรือหลวงพ่อฉบับ เป็นเจ้าอาวาส และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลบางเสด็จ

แรงบันดาลใจที่ทำให้พระครูขันตยาภิวัฒน์รับอุปการะเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจน

พระครูขันตยาภิวัฒน์ เล่าว่า ตัวท่านนั้นเป็นเด็กกำพร้าและยากจน มีความรู้น้อย ไม่ได้รับการศึกษามาแต่เยาว์วัย มักจะถูกคนหลอกลวงอยู่เสมอ เมื่อเติบโตขึ้นจึงได้รับความยากลำบากในการดำรงชีวิต คิดอยู่เสมอว่าเด็กกำพร้าและยากจนที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาและเล่าเรียนโตขึ้นจะต้องประสบกับความยากลำบาก แทนที่จะได้ช่วยเหลือประเทศชาติกลับจะเป็นปัญหาที่ประเทศชาติจะต้องแก้ไขต่อไปอีก จึงได้รับอุปการะเด็กกำพร้าและยากจนไว้เป็นจำนวนมาก

พระครูขันตยาภิวัฒน์ หรือหลวงพ่อฉบับ รับเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2483 มีเด็กจำนวน 28 คน พ.ศ. 2485 มีเด็กเพิ่มขึ้นเป็น 140 คน จนมาถึงปัจจุบันนี้มีเด็กทั้งสิ้น 2,124 คน มีอายุตั้งแต่ 2 ถึง 21 ปี เด็กกำพร้าและยากจนเหล่านี้ มาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย

สาเหตุของเด็กที่มาอยู่วัดสระแก้ว

เด็ก ๆ ที่มาอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของวัดสระแก้วนั้น มาจากหลายถิ่นหลายที่แตกต่างกัน ซึ่งพอจะจำแนกได้ดังนี้

1. กำพร้าพ่อและแม่ โดยพ่อแม่ตายหมด มีผู้อุปการะเลี้ยงดูตอนเล็ก ๆ พอโตขึ้นก็นำมาฝากไว้วัด เพื่อให้หลวงพ่ออุปการะเลี้ยงดู และส่งเล่าเรียนหนังสือต่อไป

2. กำพร้าพ่อหรือแม่ข้างใดข้างหนึ่ง พ่อหรือแม่ไปมีภรรยาสามีใหม่จึงถูกทอดทิ้งหรือบางคนก็เข้ากับพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยงไม่ได้ จึงได้มาอยู่ในความอุปการะของวัดสระแก้ว

3. ถูกทอดทิ้ง เร่ร่อน จรจัด เด็กพวกนี้ไม่ทราบตนสายปลายเหตุว่า ชีวิตของตนเองเป็นมาอย่างไร อาศัยอยู่กับคนโน้นคนนี้บ้าง พอโตขึ้นก็ใช้ชีวิตดิ้นรนต่อสู้เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของตนเอง รับจ้างทำงานทุกอย่างเพื่อแลกกับอาหารมื้อนี้ไปมื้อหนึ่ง มื้อหนึ่ง ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ขาดการศึกษาอบรม ยามหิวไม่มีใครให้กินก็อด เที่ยวลักเล็กขโมยน้อยเขาเรื่อยไป

สร้างความเดือดร้อนให้กับคนทั่วไปอยู่เสมอ เมื่อผู้ใจบุญพบเห็นเข้าก็นำมาฝากหลวงพ่อให้เลี้ยงดู และอบรมให้ได้รับการศึกษาต่อไป ส่วนมากจะเป็นเด็ก ที่เร่รอนอยู่ตามตลาดและท้องถนนใน กรุงเทพฯ

4. ครอบครัวแตกแยก เด็กพวกนี้ก่อนที่จะมาอยู่วัด ชีวิตมีแต่ความสุข ได้รับความอบอุ่นจากพ่อและแม่เหมือนเด็กอื่นทั่ว ๆ ไป ต่อมาชีวิตในครอบครัวระหว่างพ่อและแม่ เกิดมีปัญหาเข้ามาแทรกอันได้แก่ อบายมุขต่าง ๆ เช่น การพนัน ยาเสพติด ทำให้พ่อและแม่ต้องแยกทางเดิน ขาดผู้ให้ความรับผิดชอบในตัวเด็กอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงต้องมาอยู่ในความอุปการะของหลวงพ่อต่อไป

5. ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ หลวงพ่อได้รับอุปการะเด็กชาวเขา 300 กว่าคน ซึ่งมีถิ่นฐานจากชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย ที่วัดมีอยู่ 3 เผ่า คือ ม้ง เย้า และลีซอ เด็กพวกนี้มีฐานะยากจน ขาดการศึกษาเล่าเรียนเมื่อทราบข่าวจากคนที่รู้จักจึงเดินทางมาอาศัยอยู่วัดสระแก้วเพื่อการศึกษาเล่าเรียนต่อไป

6. ยากจน บิดา มารดา มีอาชีพเป็นชาวไร่ ชาวนา ชาวเรือ รับจ้างก่อสร้าง มีบุตรมากจนไม่สามารถจะเลี้ยงดูให้ได้รับการศึกษาที่ดีได้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ตามสาเหตุที่เข้ามาอยู่ในวัดสระแก้ว ได้แก่ กำพร้า และไม่กำพร้า ดังรายละเอียดในนิยามศัพท์เฉพาะ

<u>การอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัดสระแก้ว</u>

พระครูขันตยาภิวัฒน์ หรือหลวงพ่อ ของเด็กในวัดสระแก้ว เคยปรารภเป็นคติธรรมอยู่เสมอว่า "เมื่อผู้ใดมาหาเราด้วยความทุกข์ไม่ว่าทางกายหรือทางใจ เราควรจะช่วยเหลือปัดเป่าความทุกข์ให้แก่เขาเท่าที่ความสามารถของเราจะทำได้" จากเด็กกำพร้าและยากจน จำนวน 2,124 คน ในปัจจุบัน เป็นภาระอันหนักยิ่งในการที่จะให้ความอุปการะเลี้ยงดู อบรมเอาใจใส่และให้ได้รับการศึกษาทุกคน "หลวงพ่อ" จะถือว่าการศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อเด็ก ๆ ได้มาอยู่ในความอุปการะของท่าน จะได้รับการศึกษาเล่าเรียนโดยทั่วหน้าทุกคนจนพ้นเกณฑ์บังคับชั้น ป.6 (ซึ่งมีสถานที่เรียนอยู่ในบริเวณวัด คือโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 เดิมชื่อโรงเรียนวัดสระแก้ว มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ได้มาสร้างอาคารเรียนให้ จึงเปลี่ยนชื่อมาเป็นปัจจุบันนี้) ถ้าใครมีสติปัญญา

สามารถที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อในระดับมัธยม ท่านก็ส่งเสริมให้ได้เรียนได้ศึกษา มอบทุนการศึกษาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนให้ เด็กนักเรียนคนใดมีสติปัญญาดี ความประพฤติดี ท่านจะช่วยเหลือส่งเสริมให้ได้เรียนไปจนถึงระดับปริญญาตรีที่เดียว ปัจจุบันเด็กกำพร้าและยากจนที่หลวงพ่อเคยอุปการะไว้นั้นต่างก็ประสบความสำเร็จในอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น ทหาร ตำรวจ ครู แพทย์ การค้า และอื่น ๆ อีก ตลอดจนไปเป็นผู้บริหารระดับประเทศก็มี

สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของเด็กในวัดสระแก้ว

จากการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของเด็กในอุปการะวัดสระแก้ว และจากบทความของชุติมา เนื่องจำนงค์ (ชุติมา เนื่องจำนงค์ 2529 : 6) พอจะกล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กในอุปการะของวัดสระแก้วได้ดังนี้

เด็กชายอาศัยอยู่ในบริเวณวัดที่หอพักในวัด บางคนอาศัยอยู่กับพระในกุฏิ เด็กโตจะดูแลเด็กเล็ก และมีสิทธิตัดสินลงโทษเมื่อเกิดกรณีพิพาทในหมู่เด็ก ถ้าเป็นเรื่องรายแรงพระจะเป็นผู้ตัดสินดูแลอีกที เด็กชายเหล่านี้จะอยู่ในความดูแลของพระ ซึ่งจำพรรษาในวัดประมาณ 30 รูป

สำหรับเด็กหญิงอาศัยอยู่นอกบริเวณวัด มีเด็กโตช่วยดูแลเด็กเล็ก มีครูสตรี พักรวมกับเด็กและคอยดูแลเด็ก 4 คน

กิจวัตรประจำวัน

ตีห้าทุกคนจะตื่นนอนล้างหน้าแปรงฟันอาบน้ำ ช่วยกันทำความสะอาดที่พักและบริเวณที่อาศัย บางคนก็กวาด บางคนก็ถู บางคนก็เก็บขยะนำไปทิ้งและเผาจนเรียบร้อย เวลาที่เหลือบางคนก็ออกวิ่งเล่นกลางสนาม เวลา 6 โมง ทุกคนเตรียมถาดถือเดินเข้าแถว เพื่อรอรับการแจกอาหาร เมื่อรับประทานอาหารเสร็จทุกคนจะล้างถาดที่แม่น้ำเจ้าพระยาด้วยตนเอง แล้วนำถาดไปเก็บไว้ที่ห้องของตนให้เรียบร้อยจึงไปโรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับวัด

หลังจากเลิกเรียนแล้ว อาบน้ำกันเสร็จเรียบร้อย เวลาประมาณ 17.00 น. ทุกคนจะต้องมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกันที่ "ศาลาประชุมเกียงศิริ" ทำวัตรสวดมนต์เย็น หลังจากนั้น "หลวงพ่อ" จะอบรมจริยธรรมที่เด็กวัดควรมีและพึงประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในแนวทางชีวิตอันดีและ

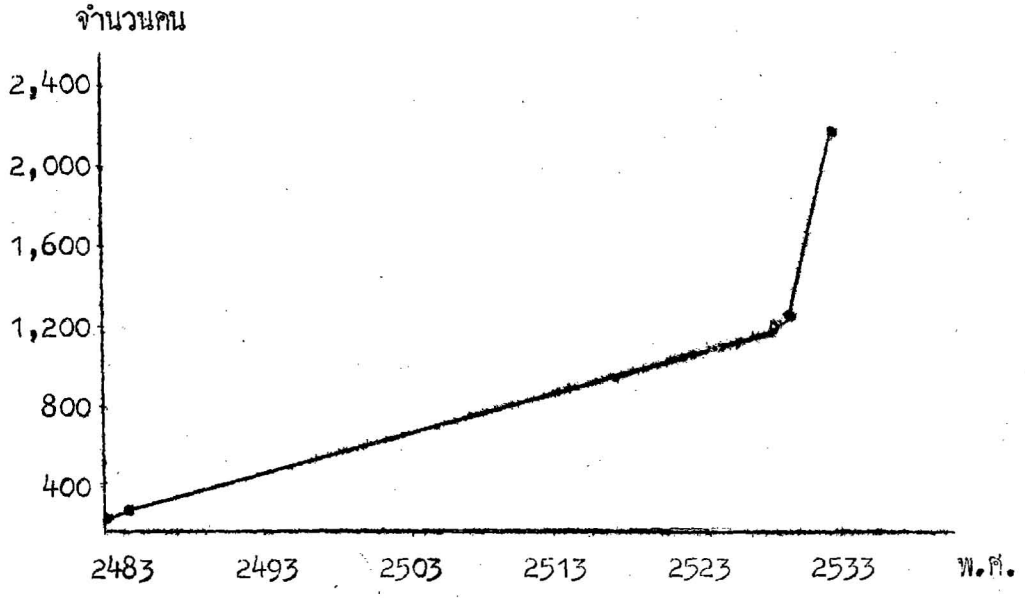
ประเสริฐ สิ่งใดถ้าหากเห็นว่าไม่ดีไม่งามท่านจะตักเตือนแนะนำและสั่งสอน ปราศจากคำดุด่าใด ๆ ทั้งสิ้น สิ่งที่ท่านจะย้ำและทบทวนอยู่เสมอสำหรับเด็กกำพร้าและยากจนที่เข้ามาอยู่อาศัยในวัดนั้น ต้องปฏิบัติตามศีลห้าเหมือนกันหมด ผู้ใดยังทำไม่ได้ท่านจะคอยสอดส่องดูแลเอาใจใส่ตักเตือนแนะนำอยู่เสมอ

ในยามเจ็บไข้ได้ป่วยจะได้รับการตรวจรักษาเป็นอย่างดี โดยจัดส่งโรงพยาบาลและอนามัย เมื่อมีโอกาสหน่วยแพทย์พยาบาลจากสถาบันต่าง ๆ ได้มีจิตเมตตาสงสารเข้ามาตรวจและรักษาโรคให้กับเด็กกำพร้าและยากจนทุกคน มอบยาให้ไว้กับทางวัด เพื่อให้เด็ก ๆ ที่เจ็บป่วยได้รับการรักษาพยาบาล ปัจจุบันนี้ได้มีผู้มีจิตศรัทธาได้รวมกันสร้างโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ให้หนึ่งหลังเพื่อใช้เป็นสถานที่รักษาพยาบาลให้กับเด็กกำพร้าและยากจนตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นทั่วไป

ด้วยอำนาจแห่งเมตตาธรรมของ "หลวงพ่อ" ได้บังเกิดแรงศรัทธาและเมตตาจิตของท่านผู้ใจบุญทั้งหลายร่วมกันจัดตั้งมูลนิธิขึ้นชื่อว่า สระแก้วมูลนิธิ ตั้งแต่วันที่ 13 กันยายน 2520 ตามเอชหมายทะเบียน 472/2520 มีจำนวน 1 ล้านบาท เป็นการช่วยเหลือเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เพื่อเป็นกองทุนในการเลี้ยงดูอุปการะให้การศึกษาต่อเด็กกำพร้าและยากจนสืบต่อไป และในวันที่ 15 มกราคม 2530 พระครูขันตยาภิวัฒน์ (หลวงพ่อฉบับ) หรือ "หลวงพ่อ" ของเด็กวัดสระแก้วก็ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ได้รับรางวัล "สันติภาพเพื่อเยาวชน" จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งนอรเวย์ เป็นคนแรก นับเป็นเกียรติและความภูมิใจสำหรับคนไทยทั้งประเทศ

<u>จำนวนเด็กในวัดสระแก้ว</u>

เริ่มต้นด้วยจำนวน 28 คน เมื่อปี พ.ศ. 2483 สองปีต่อมาคือในปี พ.ศ. 2485 จำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 140 คน และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี พ.ศ. 2527 จากการรายงานของสุนทร ชวาลศิลป์ (สุนทร ชวาลศิลป์ 2527 : 6) จำนวนเพิ่มเป็น 1,264 คน ในปี พ.ศ. 2528 จากสถิติของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 จำนวนเพิ่มเป็น 1,415 คน อีกหนึ่งปีต่อมาคือปี พ.ศ. 2529 เพิ่มเป็น 1,464 คน (ชุติมา เนื่องจำนงค์ 2529 : 6) ปัจจุบันจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การสำรวจล่าสุดพบว่า มีจำนวนถึง 2,124 คน (สะบารัง (นามแฝง) 2529 : 5) เพื่อความชัดเจนผู้เขียนได้รวบรวมจำนวนเด็กและทำเป็นแผนภูมิพอสังเขปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงจำนวนเด็กในวัดสระแก้วตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นี้ จินตนา นนทะเปาวะยะ ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า (จินตนา นนทะเปาวะยะ 2529 : 9) จนถึงทุกวันนี้มีเด็กทั้งที่เป็นกำพร้าแท้และกำพร้าเทียมจำนวนนับพัน อยู่ในความอุปการะของวัด หากเดาไม่ผิดพอแม่ญาติพี่น้อง หรือผู้ปรารถนาดีที่พากันนำเด็กมาฝากวัดอย่างไม่ขาดสายนั้น มาด้วยความเชื่อมั่นว่า วัดจะไม่ปล่อยให้เด็กอดตาย หรือไร้การศึกษา กับทั้งศาสนาจะช่วยขัดเกลาให้เด็กนั้นเป็นคนดีได้ สิ่งที่น่าวิตกก็คือเมื่อผู้ใหญ่ที่เป็นพอแม่พี่น้องซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อเด็กได้โอนภาระในการดูแลเด็กทั้งสิ้นมาให้วัด ศีลธรรมและเมตตาธรรมจะสนองความต้องการของเด็กที่ขาดพอแม่จำนวนนับพันคนได้อย่างสอดคล้องและอย่างทั่วถึงหรือไม่

ในด้านความรู้สึกของเด็กที่ขาดความรักจากบิดามารดา ประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า "เด็กที่รู้สึกว่าตนขาดความรักจากบิดามารดาเป็นเวลานาน ๆ จะมีความรู้สึกเป็นศัตรูต่อบิดามารดาและจะแสดงความเป็นศัตรูต่อบุคคลอื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกของผู้ชนะเลิศการประกวดเรียงความ "จากใจลูกกำพร้า" ประเภทเด็กเล็ก

เขาได้บรรยายความรู้สึกต่อบิดา-มารดาของเขาว่า (กองบรรณาธิการรักลูก 2529 : 131) "ฉันเคยคิดว่าฉันเกลียดพ่อแม่มากกว่าอสรพิษร้ายเพราะพ่อกับแม่ไม่เคยมาเหลียวแลฉันเลย แม้เพียงน้อยนิด"

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าวัดสระแก้วเป็นแหล่งที่สมควรศึกษาเพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือให้ถูกต้องตามรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวกับความคาดหวัง

มีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าความคาดหวังอยู่หลายคำ เช่นคำว่า ความมุ่งหวัง จุดมุ่งหมาย ความหวัง ความต้องการ ความปรารถนา ความใฝ่ฝัน ในบางครั้งเราใช้คำเหล่านี้ในความหมายเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ได้มีผู้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้หลายท่าน เช่น ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ว่า (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 2) ความคาดหวัง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ คาดคะเนว่าตนเองน่าจะทำอะไรได้เพียงใด นับเป็นการคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้จริงจากการกระทำของตนเอง

ในความหมายที่ใกล้เคียงกัน วิทเทคเคอร์ (Whittaker. 1965 : 635) ได้ให้นิยามของความคาดหวังว่าหมายถึง เป้าประสงค์ที่บุคคลตั้งไว้สำหรับตนเองและเป็นสิ่งที่เขาจะพยายามทำให้สำเร็จ และประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 24) ได้กล่าวถึงความคาดหวังในความหมายเดียวกันว่า "ความมุ่งหวัง" หมายถึงปณิธานหรือความมุ่งหวังในชีวิตและความเป็นอยู่ในอนาคต ซึ่งเยาวชนคิดฝันว่าจะได้บรรลุ" ส่วน สิริวรรค์ อัศวกุล (สิริวรรค์ อัศวกุล 2528 : 13) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังโดยคาดหวังถึงผลของความคาดหวังไว้ว่า "ความคาดหวังของมนุษย์เป็นการคิดล่วงหน้าไว้ก่อนซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้" นอกจากนี้ยังพบว่า ฟินน์ (Finn) ได้ให้ความหมายที่ครอบคลุมว่า (Finn. 1962 : 390) ความคาดหวัง หมายถึง การประเมินค่าบุคคลหรือตนเอง ด้านจิตรู้สำนึกหรือจิตใต้สำนึก และใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมที่จะมีต่อบุคคลที่ตนคาดหวังหรือต่อตนเองในลักษณะที่ตนคิดว่าถูกต้อง

จากความหมายข้างต้นที่กล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปและให้ความหมายของความคาดหวังเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของเด็กต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนเองในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น ต้องการจะได้มา และต้องการทำให้สำเร็จโดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตนเอง

ชนิดของความคาดหวัง

ทุกวันนี้คนเราอยู่ได้ด้วยความคาดหวัง หวังไว้ต่าง ๆ กันมีทั้งความหวังในระยะสั้นและความหวังระยะยาว ความหวังในทางบวกและในทางลบ ความหวังหรือความคาดหวังนี้จะนำไปสู่พฤติกรรมซึ่งแตกต่างกันไป ความคาดหวังในทางบวกนั้น ไพบูลย์ เทวารักษ์ (ไพบูลย์ เทวารักษ์ 2527 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า "เมื่อคนเราอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องทำบางสิ่งให้สำเร็จ ความหวังเป็นตัวการที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน เป็นการยากที่จะกระตุ้นตนเองให้มีความพยายามและอดทนในการกระทำสิ่งที่ตนเชื่อว่าจะประสบความล้มเหลว" ส่วน โสรีช์ โพธิแก้ว (โสรีช์ โพธิแก้ว 2527 : 81) ได้กล่าวถึงผลของความคาดหวังในทางลบไว้ว่า "ความคาดหวังในทางร้าย เช่น ถ้าเรายังจนอยู่อย่างนี้ลูกเราจะเป็นอย่างไรหนอ อีก 10 ปีข้างหน้าถ้าบ้านเมืองเป็นอย่างนี้ เราคงอยู่ไม่ได้ หรือถ้าพ่อตายแล้วเราจะอยู่กับใคร ... ความคาดหวังในทางร้ายมักทำให้เกิดความกลัว ความวิตกกังวล ซึ่งทำให้ชีวิตขาดความสมดุลย์ได้"

ความสำคัญของความคาดหวัง วัลลภ ปิยะมโนธรรม (วัลลภ ปิยะมโนธรรม 2528 : 37 - 38) ได้อธิบายถึงความมุ่งหวังตามทฤษฎีของ แอดเลอร์ และยกตัวอย่างเพิ่มเติม ดังนี้ ความคิดมุ่งหวังถึงสิ่งที่อยากเป็นในอนาคตของแต่ละคนแตกต่างกันไปนั้น มีอิทธิพลต่อความประพฤติหรือบุคลิกภาพของเราไม่น้อยไปกว่า "ความทรงจำ" หรือประสบการณ์จากอดีต ตามที่ฟรอยด์ได้เน้นถึง เช่น ถ้าเราคิดหวังอยากเป็นหมอในอนาคต เราก็ต้องมุมานะตั้งใจเรียนหนักไม่เที่ยวเตร่เสเพล และยังต้องทำตนเองให้เป็นที่น่าเคารพนับถือจากคนอื่น ถ้าคิดหวังอยากเป็นทหารก็ต้องมุมานะฝึกตนเองให้สุขภาพแข็งแรง อดทน ... ความคิดมุ่งหวังในอนาคตของคนเราจึงมีอิทธิพลสูงในการทำให้เรากระทำต่าง ๆ จนเกิดเป็นนิสัย และเป็นบุคลิกภาพในปัจจุบันของเรา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร

มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 1) ที่ว่าความคาดหวังเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในทำนองเดียวกัน รัสเซลล์ (Russell. 1956 : 156) ได้ให้ความสำคัญของความคาดหวังว่า "ความคาดหวังจัดเป็นทัศนคติอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผลต่อการคิดของเด็ก"

ในด้านการกระทำผิดของเยาวชน ประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 188) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของความมุ่งหวังในชีวิตกับพฤติกรรมของเยาวชนไว้ว่า "ความมุ่งหวังในชีวิตจัดเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญ ที่ส่งผลถึงแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของเยาวชน ถ้าหากเยาวชนมีความมุ่งหวังในชีวิตสูง เยาวชนย่อมต้องหลีกเลี่ยงการกระทำความชั่วความผิด" นั้นคือ ความคาดหวังของมนุษย์มีความสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาและทำนายพฤติกรรมของบุคคล

องค์ประกอบของความคาดหวัง

ตามความคิดเห็นของ เลอวีน (ประยุทธ วัชรศิษย์ 2515 : 14 อ้างอิงมาจาก Lewin. n.d.) กล่าวว่า องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการสร้างระดับความมุ่งหวัง ได้แก่ มาตรฐานของสังคม แรงผลักดัน ความขัดแย้ง การตัดสินใจ ลักษณะของพฤติกรรม ค่านิยม ความสำเร็จ และความล้มเหลว ในทำนองเดียวกัน ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังจะมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแสดงพฤติกรรมจริงของบุคคล โดยที่องค์ประกอบต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม เช่น ข้อมูล โอกาส และประสบการณ์แห่งความสำเร็จ ความเชื่อ และความรู้สึกนึกคิดต่อตัวเองและสิ่งแวดล้อม มีส่วนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับระดับความคาดหวังได้...ในสภาพของความเป็นจริง ค่านิยมและความคาดหวังของบุคคล และสภาพการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมมีผลต่อกันอยู่ตลอดเวลา...ดังนั้นถึงจะมีข้อมูลว่าบุคคลนั้นมีความปรารถนามุ่งหวังอะไร ระดับใด แต่เวลาปฏิบัติจริง เขาอาจมิได้แสดงออกหรือกระทำตามความนิยมของเขาได้เต็มที่ เพราะมีตัวแปรด้านสภาพแวดล้อม (Stituational Variable) เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่น ความเป็นไปได้ในชีวิตจริง ในเรื่องอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อการกระทำของเรานั้น

ปรีชา ธรรมา ได้กล่าวไว้ว่า (ปรีชา ธรรมา 2516 : 8) กิจกรรมต่าง ๆ ที่เรากระทำในชีวิตประจำวันเป็นการปฏิบัติตามอันดับของบทบาทต่าง ๆ ซึ่งบุคคลได้เรียนรู้ และตามที่บุคคลอื่นมุ่งหวังให้กระทำแท้ที่จริงพฤติกรรมทางสังคมมิได้พัฒนาจากการ ตอบสนองตอบบุคคลอื่นเท่านั้น แต่เป็นผลมาจากการปะทะสังสรรค์ทางสังคม เรามักจะคาดไว้ล่วงหน้าว่าคนอื่นจะแสดงอาการตอบสนองต่อเราอย่างไร แล้วเราก็รับพฤติกรรมนั้นไว้เป็นแนวปฏิบัติในครั้งต่อไป ดังนั้นการกำหนดพฤติกรรมและความคาดหวังของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา

<u>พัฒนาการของความคาดหวัง</u>

เฮอล็อกค์ (Hurlock. 1974 : 187 - 191) ได้อธิบายถึงแนวทางการเกิดความคาดหวังไว้ว่า ความคาดหวังจะเกิดได้จาก

1. การฝึกฝนในวัยเด็ก (Early Training) ทั้งบิดาและมารดามีส่วนร่วมกันในการปลูกฝังความคาดหวังของเด็กต่อตัวเอง และจะทำให้เด็กรู้จักตนเอง รู้ว่าตนจะทำได้แค่ไหนและควรตั้งความคาดหวังไว้อย่างไร ซึ่งเป็นผลจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยการฝึกให้เด็กได้กระทำสิ่งต่าง ๆ และให้รางวัลหรือลงโทษต่อการกระทำของเด็ก เมื่อเด็กรับเอาสิ่งที่บิดามารดาปลูกฝังให้มาเป็นส่วนหนึ่งของตนแล้ว คำแนะนำสั่งสอนของบิดามารดาก็จะลดความสำคัญลง

2. ความปรารถนาของบิดามารดา (Parental Ambitions) บิดา มารดา มักจะมีภาพหรือความใฝ่ฝันไว้ว่าจะให้บุตรเป็นอะไรตั้งแต่บุตรยังไม่เกิด สิ่งที่บิดา มารดาหวังจะมีผลต่อความคาดหวังของเด็ก บิดา มารดาบางคนจะตั้งใจไว้เลยว่าจะให้บุตรได้รับการศึกษาระดับไหน ประกอบอาชีพอะไร และควรมีสถานภาพทางสังคมระดับใด เล่นกีฬาอะไร ในการตั้งความคาดหวังของตนต่อบุตรนั้นมักจะเกิดจากความต้องการของบิดามารดาเองโดยไม่ได้คำนึงถึงขีดจำกัดของบุตร จากการศึกษาของ การิสัน (Garison) พบว่าบิดามารดามักจะหวังให้บุตรมีในสิ่งที่ตนไม่เคยมี เช่น เงิน รถยนต์ การศึกษาที่ดี ความคาดหวังของบิดามารดา บางคนมาจากการแข่งขันกับบุคคลอื่น ต้องการให้บุตรของตนดีกว่าบุตรของบุคคลอื่น

3. ความคาดหวังจากบุคคลสำคัญอื่น ๆ (Expectation of Significant Outsiders) ความคาดหวังของเด็กจะได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่เด็กคิดว่าสำคัญอื่น ๆ เช่น

เพื่อน ครู เช่นถ้าเพื่อนคาดหวังให้เขาเป็นนักกีฬา เขาก็จะมีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จทางด้านกีฬา วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ดังนั้นสิ่งใดความคาดหวังใด ๆ ที่เป็นของกลุ่ม เขาจะพยายามทำให้ได้ตามที่กลุ่มต้องการและตั้งความหวังไว้สูงตามกลุ่มด้วย

ครูก็นับว่ามีบทบาทต่อความคาดหวังของวัยรุ่นมากที่เดียว ถ้าครูคาดหวังให้เขาได้รับความสำเร็จ เขาก็มักจะคาดหวังต่อตัวเขาให้ประสบความสำเร็จด้วย แต่ทั้งนี้ขึ้นกับความเคารพนับถือที่เขามีต่อครูด้วย ครูที่เด็กให้ความสำคัญ เป็นที่รักของนักเรียนก็จะเป็นแบบอย่างที่นักเรียนจะมีจุดมุ่งหมายตามครูด้วย

4. การแข่งขันกับบุคคลอื่น (Competition with Others) ความคาดหวังบางอย่างมีพื้นฐานมาจากการอยากเด่นหรืออยากชนะ วัยรุ่นจึงมักจะเปรียบเทียบตัวเองกับเพื่อน ๆ ทั้งในระดับเดียวกัน และระดับที่สูงหรือต่ำกว่าตน แต่โดยทั่วไปแล้ว วัยรุ่นมักจะเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีความสามารถคัดเทียมกันและจะเปรียบเทียบความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งเฉพาะ เช่นเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียน ความสามารถในการแสดงออก นิสัยที่ชอบเปรียบเทียบมีส่วนสำคัญในการตั้งความมุ่งหวังของวัยรุ่น

5. วัฒนธรรม จารีตประเพณี (Cultural Traditions) ในสังคมที่มีแนวความคิดแบบประชาธิปไตย จะมีความเชื่อว่าเด็กมีศักยภาพในการคิดและการกระทำ เด็กสามารถทำในสิ่งสูงสุดที่เขาต้องการได้ ถ้าเพียงแต่เขาใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วอย่างเต็มที่ แนวความคิดเช่นนี้มีในสังคมอเมริกันมากกว่าสังคมอื่น ๆ ที่ยังคงจำกัดขอบเขตว่าเด็กสามารถคิดและทำอะไรได้บาง ซึ่งทำให้เด็กไม่สามารถแสดงออกในสิ่งที่เด็กต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ได้ นับเป็นการสกัดกั้นความสามารถทางการเรียน ความชำนาญทางศิลปของเด็ก การจำกัดสิทธิทางสังคมนั้น อาจพบได้เนื่องจากอคติ โดยเฉพาะกับผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย และผู้ที่มีศาสนาต่างกับบุคคลอื่น ๆ

เด็กวัยรุ่นที่มีความเชื่อว่าเขาได้รับความเสมอภาคและมีโอกาสทัดเทียมกับบุคคลอื่นมักจะตั้งความหวังไว้สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง แต่ถ้าเด็กไม่มีความมั่นใจถูกสกัดกั้นในการดำเนินชีวิต ระดับความมุ่งหวังของเขาก็จะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

6. สื่อมวลชน เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดความคาดหวังจากหนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน ภาพยนตร์ หรือแม้แต่ตำราต่าง ๆ ซึ่งมักเป็นความคาดหวังที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เด็กจะรับเอาแบบอย่างของบุคคลในอุดมคติ จากสื่อมวลชนที่ตนได้รับ บุคคลที่วัยรุ่นจะเอาอย่างมากที่สุดคือ บุคคลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับอุดมคติของตน ซึ่งมักจะเป็นพระเอกหรือนางเอก นอกจากนั้นเด็กยังเคยชินกับนวนิยายประเภทจบลงด้วยความสุข พระเอกหรือนางเอกไปถึงเป้าหมายของตนได้รับความสำเร็จ ปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้ด้วยเวลา 1 ชั่วโมง นับว่าสื่อมวลชนมีส่วนในการกระตุ้นการตั้งจุดมุ่งหวังในชีวิตของเด็กอย่างมาก

7. ประสบการณ์ ความหวังที่ไม่เป็นจริงของวัยรุ่นสืบเนื่องมาจากการที่เขามีความจำกัดในประสบการณ์ ทำให้เขาไม่สามารถประเมินความสามารถที่แท้จริงของเขาได้อย่างถูกต้องในการคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพ วัยรุ่นที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหรือมีความรู้ในอาชีพนั้นเป็นอย่างดี จะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้องมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีประสบการณ์หรือไม่มีความรู้ นอกจากนั้นประสบการณ์ยังเป็นสิ่งตัดสินความหวังของวัยรุ่นว่าจะได้รับความสำเร็จมากน้อยขนาดไหน จะคิดถึงความสำเร็จหรือหลีกเลี่ยงความผิดหวังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต หลังจากพบกับความล้มเหลว วัยรุ่นก็จะมีความหวังที่จะไม่ให้เกิดความผิดพลาดอีก อาจตั้งระดับความหวังที่ต่ำลงมา เช่น ไม่หวังว่าจะสอบได้ A แต่หวังเพียงให้สอบผ่านก็พอ

8. ความสนใจ และค่านิยม ความสนใจมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของเด็กอยู่ 2 ประการ คือ ความสนใจเป็นสิ่งที่บอกว่าความคาดหวังนั้นพัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร และความสนใจยังสามารถบอกถึงระดับของความหวังได้ด้วย

ความสนใจและความสามารถมักจะมีความสัมพันธ์กัน ความสนใจมีอิทธิพลต่อความคาดหวังมากกว่าความสามารถ แต่ถ้าในสังคมนั้นมีค่านิยมหรือให้ความสำคัญต่อสิ่งที่เด็กให้ความสนใจมากพอ ความคาดหวังก็จะสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันความคาดหวังจะน้อยลงถ้าสังคมไม่ยอมรับในสิ่งที่เขาสนใจ

บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยที่ทำให้ความคาดหวังแตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าบุคคลจะมีความคาดหวังที่แตกต่างกันไปทั้งสิ่งที่คาดหวังและระดับของความคาดหวัง ความแตกต่างกันนี้ เฮอร์ลอก (Hurlock. 1974 : 191 - 194) ได้อธิบายไว้ว่าบุคคลจะมีความคาดหวังแตกต่างกันขึ้นกับปัจจัยต่อไปนี้คือ

1. วัฒนธรรม (Cultural Ideals) วัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็จะมีมาตรฐานของความคาดหวังของสมาชิกต่างกัน มาตรฐานนี้ครอบคลุมถึงระดับของความสำเร็จและทัศนคติต่อความสำเร็จ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะรับรู้ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อตนเอง และความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องมีต่อสังคม การตั้งความคาดหวังของบุคคลในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันไป

2. ชนิดของครอบครัว (Kind of Family) เด็กที่มาจากครอบครัวที่มั่นคงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดมุ่งหมายในอนาคตสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่มั่นคง ในครอบครัวที่มีการโยกย้ายบ่อย ๆ เด็กจะคาดหวังไม่ได้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร แต่เด็กที่ไม่ต้องย้ายถิ่นจะสามารถวางแผนของตนเองได้อย่างชัดเจน คือมีความคาดหวังที่ชัดเจนและแน่นอน

ขนาดของครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อการวางเป้าหมายของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีแนวโน้มจะพบความสำเร็จมากกว่าครอบครัวขนาดใหญ่ พ่อแม่ในครอบครัวขนาดเล็กสามารถทุ่มเทเวลาและสามารถส่งเสริมให้เด็กมีความคาดหวังและสามารถปูแนวทางให้เด็กไปสู่ความคาดหวังได้มากกว่าครอบครัวขนาดใหญ่

ในบ้านที่แม่เป็นใหญ่ เด็กมีแนวโน้มที่จะมีระดับความคาดหวังสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างแม่กับลูก โดยเฉพาะแม่กับลูกชาย

3. ชนชั้นทางสังคม (Ordinal Position) ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและฐานะทางเศรษฐกิจดี บิดามารดาจะให้ความหวังแก่บุตรคนแรกและให้โอกาสแก่บุตรคนแรกมากที่สุดโดยเฉพาะถ้าเป็นบุตรชาย ซึ่งตรงกันข้ามกับในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ลูกคนสุดท้องจะได้รับการส่งเสริมจากบิดามารดาและพี่ ๆ มากที่สุด เนื่องจากบิดามารดาอาจมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น พี่ ๆ เติบโตและได้ทำงานแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวได้ขยับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้น

177082

4. วินัย (Discipline) เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอัตาธิปไตย จะตั้งความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในทางตรงข้ามเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะตั้งความคาดหวังที่สอดคล้องกับความเป็นจริง

5. ฐานะในกลุ่ม (Group Status) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากน้อยเพียงใดขึ้นกับฐานะของเขาในกลุ่มและความคาดหวังที่กลุ่มมีต่อเขา ถ้าฐานะในกลุ่มของเขามั่นคง และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความประทับใจให้กับสมาชิกในกลุ่ม ระดับความคาดหวังของเขาก็จะใกล้เคียงความเป็นจริง สำหรับเด็กที่ไม่มีบทบาทสำคัญในกลุ่ม จะต้องการเลื่อนขั้นตนเองเข้าสู่ผู้นำในกลุ่มทำให้การตั้งความคาดหวังหลาย ๆ อย่างไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง ในบุคคลที่ชอบแยกตัวเอง ความคาดหวังของกลุ่มจะมีผลต่อเขาเพียงเล็กน้อย

6. การใช้กลไกการหลบหนี (Use of Escape Mechanisms) กลไกการหลบหนีที่มีผลต่อการตั้งความหวังมากที่สุดคือการฝันกลางวัน การฝันกลางวันในลักษณะต่าง ๆ กันก็มีส่วนสำคัญ เช่น ฝันอยากเป็นพระเอกหรือนางเอก เขาก็จะตั้งความคาดหวังไว้ว่าจะต้องประสบความสำเร็จ และหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ซึ่งอาจเป็นการตั้งความคาดหวังที่ไม่ค่อยจะอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

7. การบอกกล่าวถึงความคาดหวัง (Verbalization of Aspirations) ความคาดหวังที่เล่าออกมามักจะอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงมากกว่าการที่เด็กจะเก็บไว้และคิดหวังอยู่คนเดียว อย่างไรก็ตามความคาดหวังที่เด็กบอกกับเพื่อนสนิทจะเป็นลักษณะความใฝ่ฝันไม่ค่อยใกล้เคียงกับความเป็นจริงเท่ากับที่เขาบอกกับบิดามารดา ครู หรือคนที่ไม่ค่อยคุ้นเคยกัน เมื่อวัยรุ่นได้บอกถึงความคาดหวังของตนให้บุคคลอื่นฟังจะเป็นการท้าทายให้เขาพิสูจน์ตนเอง โดยพยายามทำให้ได้ตามที่พูดไว้ เพราะเขารู้ว่าหลายคนใส่ใจในสิ่งที่เขาพูด เขาไม่ต้องการพบสายตาที่มองดูเขาด้วยความผิดหวัง

8. ความล้มเหลวและความสำเร็จในอดีต (Past failures and Successes) บุคคลที่ประสบความสำเร็จเสมอ ๆ มีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังว่าเขาจะได้รับความสำเร็จอีกในอนาคต ในทำนองเดียวกันบุคคลที่พบความผิดหวังซ้ำ ๆ ก็มักจะคิดว่าอนาคตของตนจะพบความล้มเหลวอีก ความคิดเช่นนี้จะมีผลต่อการตั้งความคาดหวังในอนาคต ว่าเขาจะตั้งความคาดหวัง

ได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ รวมทั้งความคาดหวังนั้นจะสูงหรือต่ำอย่างไร ข้อความนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ ดีเซคโค (DeCecco. 1968 : 167) ที่ว่า การที่บุคคลกำหนดความคาดหวังไว้อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา กล่าวคือ ถ้าบุคคลประสบผลสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อน ก็จะทำให้การกำหนดความคาดหวังในการทำงานคราวต่อไปสูงขึ้นและใกล้เคียงกับความสามารถจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงข้าม บุคคลที่ประสบความล้มเหลวติดต่อกันเป็นระยะเวลานานก็จะลดระดับความคาดหวังต่ำลงมา เพื่อป้องกันมิให้ตนเกิดความรู้สึกว่าตนไร้ค่า ดังที่ สมพร บัวทอง (สมพร บัวทอง และคนอื่น ๆ 2511 : 2) ได้ชี้ให้เห็นว่า ในการที่เด็กจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำสิ่งใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความมุ่งหวังเกี่ยวกับสิ่งนั้น ในทางกลับกันการที่เด็กจะตั้งระดับความมุ่งหวังเกี่ยวกับสิ่งใดไว้อย่างไรก็ขึ้นกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนเองได้รับจากการกระทำสิ่งนั้นมาก่อน

9. เพศ (Sex) ทั้งบรรยากาศของบ้านและโรงเรียนจะส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กชายตั้งความคาดหวังมากกว่าเด็กหญิง บิดามารดาจะคาดหวังในตัวของบุตรชายมากกว่าบุตรสาว ผู้ชายมักถูกกระตุ้นให้มีความคาดหวังทางการกีฬา การงานและการประกอบอาชีพ แต่เด็กหญิงมักคาดหวังได้รับการยอมรับจากกลุ่ม การแต่งงานซึ่งเด็กเองก็ยังไม่รู้ว่าจะแต่งเมื่อไร แต่งกับใคร ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหลังแต่งงานจะเป็นอย่างไร จึงเป็นเรื่องยากที่เด็กหญิงจะวางแผนในเรื่องเหล่านี้ ดังนั้นเด็กหญิงจึงมีแนวโน้มที่จะตั้งจุดมุ่งหมายในระยะสั้นมากกว่าเด็กชาย แม้ในเรื่องการเรียน เด็กหญิงมักจะวางแผนระยะสั้น เช่น เดือนต่อเดือน

10. เชาวน์ปัญญา(Intelligence) เมื่อเด็กอยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมต่อความสำเร็จสูง เด็กจะตั้งความคาดหวังให้ตนประสบความสำเร็จเหนือเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ซึ่งอาจไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริง อย่างไรก็ตามเด็กที่ฉลาดจะตั้งความคาดหวังของตนโดยอาศัยความสนใจและความสามารถของตนมากกว่าทำตามจุดมุ่งหมายที่กลุ่มตั้งไว้ ในทางกลับกันเด็กที่ฉลาดน้อยจะตั้งความคาดหวังไว้ตามค่านิยมของกลุ่ม

11. บุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการตั้งจุดมุ่งหวังได้หลายกรณีด้วยกัน ในเรื่องการชดเชย บุคคลที่ไม่ยอมรับตนเองจะตั้งความคาดหวังโดยไม่คำนึงถึงความ

สามารถของตนเอง ยิ่งเขาไม่ยอมรับความสามารถของตนเองเท่าไร เขาจะยิ่งตั้งความคาดหวังไว้สูงและไม่อยู่บนรากฐานของความเป็นจริงเท่านั้น นับเป็นความทะเยอทะยานเพื่อปกปิดความไม่สามารถของตน

บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองจะตั้งความคาดหวังที่สอดคล้องกับความจริงสำหรับตัวเขา ในทางตรงข้ามบุคคลที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มักค้นหาจุดมุ่งหมายโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง เขาไม่เคยพบความพอใจถึงแม้ว่าเขาจะมาถึงจุดสูงสุดแล้วก็ตาม

บุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำมีแนวโน้มจะตั้งความคาดหวังไว้สูง เนื่องจากจะคิดถึงความสำเร็จของตนเองมากกว่าความล้มเหลว ซึ่งอาจทำให้ตั้งความคาดหวังที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงได้ ส่วนบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูงมักตอกย้ำอยู่กับความล้มเหลวในอดีต ทำให้มองอนาคตในแง่ดีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

เมื่อบุคคลตั้งความคาดหวังแล้ว บางคนก็พบความสำเร็จ แต่บางคนพบความล้มเหลว ผลของการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในความคาดหวัง เฮอร์ลอก ได้กล่าวไว้ว่า (Hurlock. 1974 : 394) ความคาดหวังเกี่ยวกับตนเองที่ไม่เป็นจริงจะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่เป็นจริงกับการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามอุดมคติ เป็นผลให้เกิดการไม่ยอมรับตนเอง ซึ่งสามารถเกิดได้ในทุกอายุ แต่จะเกิดมากที่สุดในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เช่น นักเรียนที่เข้าเรียนในวิทยาลัยด้วยความคาดหวังที่สูงส่งแต่ต้องพบกับการแข่งขันทำให้เขาพบว่าความคาดหวังของเขาไม่เป็นจริง และในทำนองเดียวกัน สแตรงค์ (ราศรี เทพหัสดิน 2515 : 6 อ้างอิงมาจาก Strang. 1954 : unpaged) ได้กล่าวถึงกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการตั้งความหวังไว้ว่า กลุ่มอายุที่ประสบความผิดหวังอันเนื่องมาจากการตั้งระดับความทะเยอทะยานไม่ตรงกับความเป็นจริงคือ กลุ่มระดับวัยรุ่น และเฮอลอกค์ ยังได้กล่าวไว้อีกว่า (Hurlock. 1974 : 395) บุคคลจะเริ่มตั้งความหวังตามความเป็นจริง และเป็นไปได้มากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และมีประสบการณ์มากขึ้น เขาจะพบตัวเขาเองซึ่งเป็นการปิดช่องว่างระหว่างความคิดที่เขาอยากจะเป็นและควรจะเป็น เมื่อเขาคิดได้เช่นนี้แล้ว เขาจะยอมรับตัวเองมากขึ้นและมีความสุขได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความคาดหวังเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ความคาดหวังในทางดีจะเป็นตัวกระตุ้น เป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้อง แต่ความคาดหวังในทางร้ายจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ความคาดหวังที่ไม่เป็นจริงหรือเป็นไปไม่ได้จะทำให้บุคคลเกิดการไม่ยอมรับตนเองและรู้สึกว่าตนไร้ค่า การที่บุคคลใดจะตั้งความคาดหวังไว้อย่างไรย่อมขึ้นกับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของเขา และความคาดหวังยังเป็นแนวทางในการทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้อีกด้วย

เอกสารเกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา

ในเรื่องความคาดหวังทางการศึกษาหรือความมุ่งหมายทางการศึกษานี้ พิสิทธิ์ สารวิจิตร (พิสิทธิ์ สารวิจิตร 2528 : 41) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการศึกษาคือ ทิศทาง ความคาดหวัง อุดมคติหรือความเชื่อที่เห็นว่าถูกต้องดีงามและพึงประสงค์ของการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษามีหลายระดับ เช่น ระดับ อุดมคติ ระดับนโยบายของรัฐ ระดับหลักสูตร ระดับบทเรียน และระดับพฤติกรรม ทุกระดับต้องสัมพันธ์กัน ในที่นี้จะขอกล่าวถึงแต่เพียงความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับอุดมคติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับอุดมคติ

ในระดับอุดมคติความมุ่งหมายของการศึกษาเป็นความมุ่งหมายระยะยาวและเป็นความมุ่งหมายกว้าง ๆ ไม่สามารถจะมองเห็นผลได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ความมุ่งหมายในระดับนี้มุ่งให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีความรอบรู้ มีศีลธรรม สามารถพึ่งตนเองได้ เลี้ยงตนเองได้ นำตนเองได้ ทำประโยชน์แก่สังคมและมีความพึงพอใจในชีวิตและการงาน

การพิจารณาความมุ่งหมายในระดับอุดมคติอาจจะพิจารณาได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิต ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของสังคมและสมาชิกของสังคม และความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิต

มนุษย์มีความคิด การรักชีวิตของตนเองย่อมมีความลึกซึ้งและกว้างขวางกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มนุษย์จะกระทำกิจกรรมทุกอย่างเพื่อดำรงชีวิตของตนและมนุษย์ด้วยกันให้อยู่รอดปลอดภัยนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ การศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จัดขึ้นเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิต ยิ่งมนุษย์มีวิวัฒนาการสูงขึ้นมากเท่าใด การศึกษาเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ย่อมจะมีความละเอียด ถี่ถ้วน สลับซับซ้อนและกว้างขวาง ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเพียงนั้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของสังคมและสมาชิก

เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม คือรวมกันอยู่เป็นหมู่เหล่า เป็นชุมชน เป็นบ้านเมือง เป็นประเทศ การเป็นสมาชิกของสังคมย่อมจำเป็นที่จะต้องรู้ ต้องเข้าใจ ต้องปฏิบัติหลายสิ่งหลายอย่างที่สังคมกำหนดหรือเห็นว่าถูกต้องดีงาม เพื่อความสุข ความสงบและความเจริญก้าวหน้าของสังคม การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของสังคมและสมาชิกของสังคมย่อมมีขนาด ลักษณะเนื้อหา วิธีการและขั้นตอนแตกต่างกันไปตามขนาด ลักษณะและสภาพของสังคมนั้น ๆ

ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ เพราะมนุษย์สามารถสร้างเครื่องมือและหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตและสังคมของตน นั่นคือมนุษย์มีอารยธรรม วัฒนธรรมและคุณธรรม สิ่งที่จะนำมนุษย์ที่เกิดใหม่ให้มีความเป็นอยู่แตกต่างจากสัตว์เดียรัจฉานและพัฒนาไปสู่ความมีอารยธรรม วัฒนธรรมและคุณธรรมก็คือการศึกษาเมื่อปราศจากการศึกษามนุษย์ก็จะมีสภาพเหมือนสัตว์อื่น ๆ ทั่วไป ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นหนทางนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มนุษย์ที่สมบูรณ์ย่อมมีการพัฒนาทุกด้าน

การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญ ความดี ความงามและความถูกต้องมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม นั่นคือการศึกษาเป็นกิจกรรมการพัฒนา พัฒนาทั้งความคิด ความรู้ ความชำนาญ อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ดังที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการศึกษาคือความเจริญงอกงาม

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้กระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาพอสังเขป เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสภาพกลุ่มตัวอย่างอันเป็นแนวทางการเกิดความคาดหวังทางการศึกษาได้

สุจินต์ วิศาธีรานนท์ (สุจินต์ วิศาธีรานนท์ 2525 : 56 - 57) ได้กล่าวถึงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไว้ว่า

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติในปัจจุบัน การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี ในตอนต้นกำหนดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายจึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่มีการแบ่งสายเป็นสายสามัญ และสายอาชีพเช่นแผนการศึกษาเดิม สำหรับเกณฑ์อายุโดยประมาณของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษานั้นได้ระบุไว้ว่ามัธยมศึกษาตอนต้นให้ผู้เรียนมีอายุประมาณ 12 - 14 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ผู้เรียนมีอายุประมาณ 15 - 17 ปี

การมัธยมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 มีลักษณะที่แตกต่างจากแผนการศึกษาอื่น ๆ ที่ผ่านมาเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะไม่มีการแยกสายออกเป็น สามัญศึกษา วิสามัญศึกษา หรืออาชีวศึกษา แต่ได้จัดรวมไว้ด้วยกัน เปิดวิชาเลือกให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ผู้เรียนจะได้รับการช่วยเหลือแนะนำแผนการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเน้นหนักไปทางวิชาการหรือวิชาชีพ ทั้งนี้ขึ้นกับจุดมุ่งหมายของผู้เรียนว่า ต้องการเรียนต่อ หรือออกไปประกอบอาชีพ หลักการของมัธยมศึกษาสายเดียวนี้ น่าจะเป็นผลจากหลักการของโรงเรียนมัธยมแบบประสม

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 การมัธยมศึกษามีหลักการคล้ายคลึงกับหลักการของโรงเรียนมัธยมแบบประสมมาก จากหลักการที่สนองจุดหมายถึง 3 ประการ พร้อมกัน จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแยกสายมัธยมศึกษาอีกต่อไป ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้รวมมัธยมศึกษาให้เป็นสายเดียวแล้วกำหนดให้มีวิชาเลือกมากขึ้น ในปีแรกของระดับมัธยมศึกษากำหนดให้เรียนวิชาบังคับเป็นส่วนใหญ่ ในปีถัดไปจึงจัดให้เรียนวิชาเลือกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนองหลักการในการสำรวจความเหมาะสม ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเสียก่อน แล้วจึงเปิดโอกาสให้เลือกเรียนวิชาที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ในสังคมปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับว่าบุคคลทุกคน ควรจะทำงานหรือประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งตามแนวของความสามารถ ความถนัด และความสนใจ การทำงานดังกล่าวไม่ได้หมายความว่า จะได้รับผลตอบแทนซึ่งเป็นเงินเดือนอันเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตที่สำคัญเท่านั้น แต่การทำงานยังสามารถให้ผลตอบแทนทางด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาที่สำคัญอีกด้วย ถ้าจะกล่าวให้สั้น ๆ และง่าย ๆ อาจจะสรุปได้ว่า การทำงานของมนุษย์สามารถที่จะสนองความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Need) ของบุคคลได้ด้วย เช่น ได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานสูง มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชาในสายงาน ได้รับเกียรติจากสังคมว่าเป็นนักวิชาการที่เสียสละได้มีเพื่อนฝูงที่ถูกอัธยาศัยเหล่านี้เป็นต้น ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าการทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน

ได้มีผู้กล่าวถึงทฤษฎีการเลือกอาชีพไว้หลายทฤษฎี แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงทฤษฎีการเลือกอาชีพของ กินสเบอร์ก พอสัง เซป ดังนี้

ตามที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 76 - 77) ได้กล่าวไว้ในหนังสือบริการสนเทศว่า คณะที่ทำการศึกษาได้สรุปผลของการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพโดยพบว่ามีองค์ประกอบสี่ประการคือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ขบวนการทางการศึกษา องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ และค่านิยมส่วนบุคคล

ในเรื่ององค์ประกอบที่เป็นจริงนั้น ผู้ทำการศึกษาหมายถึง การตอบสนองของบุคคลต่อแรงกดดันทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของเขา

สำหรับขบวนการทางการศึกษานั้นได้รับการอธิบายว่า คุณภาพของการศึกษาและปริมาณของการศึกษา ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการไปกำหนดขอบเขตของอาชีพหรือการเปิดโอกาสให้มีการเลือกอาชีพมากขึ้นก็ตาม

ในด้านองค์ประกอบทางด้านอารมณ์นั้น มีความหมายว่าเป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของบุคคล อันมีผลต่อการเลือกอาชีพ

องค์ประกอบด้านค่านิยมส่วนบุคคลเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อธรรมชาติของการเลือกอาชีพของบุคคล

ในลักษณะเช่นเดียวกัน กินส์เบอร์ก ก็ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดเรื่องขั้นตอนของชีวิต (Life - Stages) ของ บูเลอร์ (Buehler) ในความคิดดังกล่าวได้อธิบายถึงขบวนการในการเลือกอาชีพของมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมระยะต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ระยะการเพ้อฝัน (The Fantasy Period) บุคคลที่จะอยู่ในระยะนี้คือวัยเด็กตอนต้น ซึ่งเป็นวัยก่อนที่จะมีการพิจารณาการเลือกอาชีพอย่างละเอียดถี่ถ้วน จะเห็นได้ว่าการเลือกอาชีพของเด็กในระยะนี้จึงขาดรากฐานของความเป็นจริงและขาดเหตุผลที่สมควร แต่อย่างไรก็ตามการเลือกในระยะนี้จะเป็นการสะท้อนให้เห็นการเลือกอาชีพตามอุดมคติ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมของเขาเอง

2. ระยะการทดลอง (The Tentative Period) ในระยะนี้เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกและการยอมรับว่าเขาสนใจในกิจกรรมบางอย่าง ชอบที่จะทำกิจกรรมบางประเภท หลังจากนั้นเขาอาจจะพบว่าในกิจกรรมที่เขาสนใจและชอบทำนั้นมีกิจกรรมบางอย่างที่เขาทำได้ดีกว่ากิจกรรมอื่น ๆ นอกจากจะพิจารณาตัวเองแล้ว บุคคลยังมีการเปรียบเทียบความสามารถของเขากับเพื่อน ๆ ด้วย บางครั้งเขาเองและเพื่อนบางคน จะเกิดความรู้สึกร่วมกันว่าได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมบางอย่างมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในที่สุดเขาจะเริ่มจัดระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ความสามารถทางอาชีพ และคุณค่าของอาชีพให้มีความเหมาะสมกับตนเอง

3. ระยะของความเป็นจริง (The Realistic Period) ในระยะนี้จะเป็นระยะที่รวมเอาขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้นตอนคือ ขั้นการสำรวจ ขั้นการก่อรูปร่าง และขั้นการบ่งเฉพาะในขั้นของการสำรวจนั้นจะเป็นระยะที่นักเรียนมีความกระตือรือล้นที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการเลือกอาชีพของตน ถ้าพิจารณาในแง่อายุบุคคลที่อยู่ในระยะนี้กำลังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยและบุคคลเหล่านี้จะมีการประเมินประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพในลักษณะที่เป็นจริงเมื่อเด็กได้มีประสบการณ์และมีการประเมินผล คาดว่าปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวแล้วจะทำให้บุคคลตกอยู่ในระยะของการก่อเป็นรูปร่างในด้านอาชีพที่ชัดเจน นอกจากนี้แล้วบุคคลจะเริ่มมีการให้ความสนใจกับตำแหน่งต่าง ๆ ในอาชีพบางตำแหน่ง เหตุการณ์นี้จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นอยู่ในขั้นของการบ่งเฉพาะในเรื่องอาชีพ

กระบวนการตั้งแต่ระยะเพ้อฝันจนกระทั่งถึงระยะของการบ่งเฉพาะในเรื่องอาชีพ เป็นระยะที่บุคคลมีอายุระหว่าง 10 ขวบ ถึง 15 ขวบ ตลอดระยะเวลาในกระบวนการจะเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการของบุคคลและโอกาสต่าง ๆ ทางด้านอาชีพ กระบวนการนี้จะไม่สลับกัน แต่จะแบ่งระยะกันอย่างชัดเจน ระยะการเพ้อฝันอาจจะยืดเวลาไปถึงอายุประมาณ 10 หรือ 12 ขวบ สำหรับระยะที่เป็นจริงจะเริ่มเมื่อบุคคลเริ่มย่างเข้า 17 หรือ 18 ปี ระยะการก่อรูปร่างทางอาชีพจะเริ่มเมื่อบุคคลมีอายุ 19 ถึง 21 ปี จะมีบางคนซึ่งเข้าสู่การพัฒนาการช้าเกินไปในขั้นการก่อรูปร่าง บุคคลเหล่านี้จะรู้สึกผิดหวัง บางคนไม่เคยมีพัฒนาการพ้นขั้นของการก่อเป็นรูปร่างเลย สำหรับความก้าวหน้าของบุคคลนั้นจะมีผลมาจากองค์ประกอบทางด้านสรีระวิทยา จิตวิทยาและสิ่งแวดล้อม

การเลือกอาชีพนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนโดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังของชาติสืบไป การศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพจะเป็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของเยาวชนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบันสืบไป ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนในสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ โดยเฉพาะเด็กในวัดสระแก้วได้พิจารณา และพัฒนาความต้องการอย่างเหมาะสม เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสทางสังคมที่ดีขึ้น

<u>เอกสารเกี่ยวกับการพึ่งผู้อื่น</u>

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (พยอม อิงคตานุวัฒน์ 2525 : 82) ได้ให้ความหมายของการพึ่งผู้อื่นว่าหมายถึงภาวะที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง พึ่งตัวเองไม่ได้ ต้องคอยรับความช่วยเหลือจากพ่อแม่หรือผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา นับแต่การเงิน เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย

สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว (สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว 2527 : 182) ได้ให้ความหมายของการพึ่งผู้อื่นว่า หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออกในรูปแบบที่ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ต้องคอยเอนเอียงยึดผู้อื่นเป็นที่พึ่งทั้งด้านความคิด การตัดสินใจ และการกระทำไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับตนเองหรือเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ

ประณต เล็กสวาสดิ์ (ประณต เล็กสวาสดิ์ 2517 : 13) ได้สรุปความหมายของการพึ่งผู้อื่นไว้ว่า การพึ่งผู้อื่นเป็นภาวะที่บุคคลพยายามแสวงหาความช่วยเหลือหรือความพอใจจากบุคคลอื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ และได้กล่าวถึงพฤติกรรมพึ่งผู้อื่นไว้ 9 ลักษณะคือ

1. ความต้องการการอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น (General Physical Proximity)

2. ขาดวุฒิภาวะ (Immaturity)

3. ความต้องการที่จะได้รับความเอาใจใส่ในด้านต่าง ๆ จากบุคคลอื่น (General Attention)

4. การคล้อยตาม (Conformity)

5. การแสวงหาความช่วยเหลือ (Help - Seeking)

6. การประจบประแจง แสดงความผูกพันฉันท์มิตรมากเกินไป (Obsequisness, Overfriendliness)

7. ข้อวินิจฉัยต่าง ๆ มักเปลี่ยนแปลงได้ง่าย (Dynamic Inferences)

8. ความต้องการที่จะได้รับความเอาใจใส่จากผู้อื่นโดยการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Negative Attention - Getting)

9. การทำร้ายร่างกายตนเอง เพื่อให้ได้รับความเอาใจใส่จากบุคคลอื่น (Masochistic Negative Attention - Getting)

<u>ขั้นตอนของพัฒนาการการพึ่งผู้อื่น</u>

สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว (สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว 2527 : 184) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพึ่งผู้อื่นไว้ว่า ในคนปกติ หรือผู้มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ พัฒนาการความต้องการที่จะพึ่งผู้อื่นจะเริ่มต้นจากความต้องการพึ่งผู้อื่นอย่างสมบูรณ์ (Complete Dependent) ซึ่งพบในเด็กแรกเกิดถึง 2 ขวบ เป็นการพึ่งผู้อื่นในด้านการเลี้ยงดู ด้านความรักความอบอุ่น และเข้าสู่ภาวะพึ่งผู้อื่นเพียงบางส่วน ในสิ่งที่ตนเองทำไม่ได้ (Partial Dependent) เช่น เด็กเล็กต้องพึ่งผู้ปกครองในด้านความคิด และการตัดสินใจหรือด้านเศรษฐกิจ (ในผู้สูงอายุก็ได้ชื่อว่ามีภาวะ Partial Dependent) จากนั้นเข้าสู่ภาวะการเป็นอิสระ (Independent) คือพึ่งตนเองมากที่สุดทั้งทางด้านการตัดสินใจ การกระทำ ภาวะเศรษฐกิจ แต่ในภาวะพึ่งตนเองบางครั้งเรายังต้องพึ่งผู้อื่นอยู่บ้างในเรื่องที่เราไม่รู้ ไม่เชี่ยวชาญ หรือในยามคับขัน ดังนั้นจุดหมายสุดท้ายของเราก็คือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependent) ผู้ที่มีภาวะทางอารมณ์สมบูรณ์ (Emotional Mature) จะสามารถรับภาวะพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ โดย

ไม่รู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองลดลง และในขณะเดียวกันก็ไม่รู้สึกว่าตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบถูกทำประโยชน์ถ้าหากตนเป็นที่พึ่งพาของผู้อื่น

ความต้องการพึ่งพาผู้อื่นจำแนกตามพฤติกรรมได้ 2 แบบ คือ

1. Affectional Dependency หรือ Emotional Dependency หมายถึง ความต้องการพึ่งผู้อื่นทางด้านจิตใจและอารมณ์ เช่น ต้องการให้ผู้อื่นรัก สนใจ เอาใจใส่ ยอมรับ ส่งเสริมให้กำลังใจ

2. Instrumental Dependency หมายถึง ความต้องการทางด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวกับความต้องการทางจิตใจ เช่น ต้องการความช่วยเหลือด้านกำลัง การปกป้องคุ้มกันภัย ปรึกษาผู้รู้ในสิ่งที่เรายังไม่รู้ ขอความช่วยเหลือในสิ่งที่เราทำเองไม่ได้

จากการศึกษาพ่อแม่ของบุคคลที่มีบุคลิกภาพชนิดพึ่งผู้อื่นมากเกินไป (Overdependent) พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ขาดความเป็นตัวของตัวเองมักจะตกอยู่ภายใต้ภาวะการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. พ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงดูเอง เด็กต้องพลัดพรากจากพ่อแม่ตั้งแต่ในวัยที่เด็กยังช่วยตัวเองไม่ได้ ยังมีความต้องการพึ่งผู้อื่นสูง ต้องการที่จะยึดเหนี่ยว ต้องการผู้คุมครองภาวะความต้องการพึ่งผู้อื่นที่มีอยู่ในตัวเด็กไม่ได้รับการตอบสนอง พัฒนาการทางอารมณ์ไม่เกิดตามขั้นตอน เด็กจึงมีความต้องการพึ่งพาผู้อื่นตกค้างอยู่เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ มุสเซน (Mussen. 1963 : 70) ที่กล่าวถึงการศึกษาของ วิลเลี่ยม โกลด์ฟาร์บ (William Goldfarb) ที่พบว่า เด็กกำพร้าที่ถูกเลี้ยงในสถานเลี้ยงเด็กตลอดเวลา มักประสบปัญหาในการปรับตัว ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ พบว่ามักจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในยามที่ไม่จำเป็นนัก ข้อความดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับคำกล่าวของ ศ.นพ.เสม พริ้งพวงแก้ว ที่กล่าวไว้ว่า (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 131) คนเราทุกคนต่างต้องเป็นกำพร้าพ่อ - แม่ กันทั้งนั้น เพราะไม่มีพ่อแม่คนใดจะอยู่กับเราได้ตลอดชีวิต เพียงแต่จะจากลูกไปเร็วหรือช้าต่างกันเท่านั้น ดังนั้นลูก ๆ หลาน ๆ ที่เป็นเด็กกำพร้าทั้งหลายอย่าได้น้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตาของเราเลย แม้ว่าธรรมชาติจะพรากพ่อแม่ไปจากเราเร็ว แต่ธรรมชาติก็สร้างสรรค์สิ่งทดแทนให้แก่เราเป็นสิ่งทดแทน นั่นคือให้สำนึกแก่เราที่จะพึ่งตนเองและความเข้มแข็งที่จะต่อสู้ชีวิตต่อไปข้างหน้า

2. พ่อแม่ประเภทกดขี่ ใช้อำนาจกับลูก(Dorminating Parents) พ่อแม่จะไม่เปิดโอกาสให้ลูกได้ตัดสินใจเอง จะชี้ทางเดินให้ลูก ตัดสินใจให้ลูกจนลูกขาดอิสรภาพทางด้านความคิด ภายใต้ภาวะการเลี้ยงดูเช่นนี้เด็กจะไม่มีโอกาสได้พัฒนาความเป็นตัวของตนเอง ไม่มีโอกาสฝึกตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง จึงกลายเป็นคนต้องหาที่ยึดเหนี่ยวหาที่พึ่งพิงไปตลอดชีวิต

3. พ่อแม่ประเภทหาประโยชน์จากลูก (Exploiting Parents) พ่อแม่ประเภทนี้มักเป็นพ่อแม่ประเภทขาดวุฒิภาวะ คือมีพัฒนาการทางด้านจิตใจ และอารมณ์ไม่สมบูรณ์ ให้ความรักลูกไม่เป็น ให้ความรักแบบมีเงื่อนไข หรือเรียกร้องบุญคุณจากลูกก่อนเวลาอันควร เด็กต้องการความรักความสนใจจากพ่อแม่จึงยอมทำตามเงื่อนไขที่พ่อแม่ตั้งไว้ ความเป็นตัวของตัวเองจึงไม่เกิด ภาพพจน์ที่เด็กมีเกี่ยวกับตนเองจึงไม่ดีนัก เขาคิดว่าตัวเขาไร้ค่า ทำให้เขาไม่ชอบตัวเอง ไม่ไว้ใจตัวเอง คิดว่าผู้อื่นดีกว่าตน จึงทำให้เขาต้องคอยแสวงหาผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือเขาในด้านความคิดและการแก้ปัญหา เกิดเป็นบุคลิกภาพแบบพึ่งพาผู้อื่น

จากการศึกษาเรื่องการพึ่งผู้อื่นของ สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว (สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว ล.ค. : 182 - 187) พอสรุปได้ว่า เราทุกคนมีความต้องการที่จะพึ่งผู้อื่น (Dependency Needs) แต่การแสวงหาและการแสดงออกต่างเหมาะกับวัย เด็กแรกเกิดและเด็กในช่วงปีแรกจะมีความต้องการพึ่งพาผู้อื่นมากที่สุด และความต้องการนี้จะค่อย ๆ ลดลงตามลำดับ เมื่อจบการศึกษาและมีงานทำความต้องการพึ่งผู้อื่นก็จะน้อยลง จนถึงวัยกลางคนถ้าสุขภาพจิตดีจะมีความต้องการพึ่งผู้อื่นน้อยที่สุด แต่เมื่ออายุมากขึ้นเข้าสู่วัยชราสมรรถภาพทางด้านร่างกายถดถอยลง ความต้องการพึ่งผู้อื่นจะสูงขึ้นอีก เช่นเดียวกับที่ มีดินนัส และจอห์นสัน (Medinnus and Johnson. 1969 : 571) ได้กล่าวไว้ว่า การพึ่งผู้อื่นเป็นเงื่อนไขของมนุษย์ในวัยทารก ทารกจะต้องพึ่งพามารดา เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจะได้รับแรงเสริมให้เกิดการพึ่งพาทางอารมณ์ต่อมารดาของตนด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อทารกโตขึ้นเขาจะสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยการพึ่งตนเองได้โดยเริ่มจากการหัดเดิน หัดช่วยตนเองและการสำรวจสิ่งแวดล้อมตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยปกติจะพึ่งตนเองได้มากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าลักษณะพึ่งผู้อื่นนั้น เป็นลักษณะที่พบได้โดยทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย ในคนทุกระดับ และจากที่กล่าวแล้วข้างต้น อาจพบลักษณะพึ่งผู้อื่นได้ในบุคคลทั่วไปจึงถือเป็นเรื่องปกติถ้ามีการแสดงออกที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ในแต่ละโอกาส แต่การมีลักษณะพึ่งผู้อื่นที่มากเกินไปก็จะ

ขัดขวางลักษณะและพฤติกรรมพึ่งตนเองของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาเรื่องการพึ่งผู้อื่น เพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการป้องกันและลดพฤติกรรมพึ่งผู้อื่นที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้มีการแสดงออกของพฤติกรรมพึ่งผู้อื่นที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ โอกาสและสภาพของตนเองให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน

สำหรับเด็กที่ได้รับการอบรมดูแลจากวัด และอยู่ในสภาพที่ได้รับการอนุเคราะห์ ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากองค์การและสถาบันต่าง ๆ ลักษณะของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นนั้นอาจจะมีมากหรือน้อยกว่าปกติ อย่างไร หรือไม่ นั้นเป็นสิ่งที่น่าจะได้ศึกษาให้แน่ชัด เพราะจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในวัดสระแก้วเหล่านั้น ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีโอกาสของชีวิตที่ดีขึ้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังในเด็กกำพร้ามาก่อน ดังนั้นการอ้างอิงผลงานวิจัยในครั้งนี้จึงต้องอ้างจากการวิจัยในกลุ่มเยาวชนปกติ และเยาวชนในสถานคุ้มครอง ของกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งก็มีไม่มากนัก พอจะสรุปและแยกเป็นเรื่อง ๆ ได้ดังนี้

1. ความคาดหวังทางด้านการศึกษา

ประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 184 - 185) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษา การกระทำผิดของเยาวชน" โดยเปรียบเทียบระหว่างเยาวชนที่ทำผิดกฎหมาย และไม่ทำผิดกฎหมาย ในหลาย ๆ ด้าน โดยมีความมุ่งหวังเป็นตัวแปรต้นตัวหนึ่ง และได้ให้ความหมายของความมุ่งหวังทางการศึกษาไว้ว่า ความมุ่งหวังทางการศึกษา หมายถึง ปณิธาน หรือความมุ่งมั่นทางการศึกษาที่เยาวชนเคยมุ่งหวังที่จะบรรลุ และกล่าวว่าความมุ่งหวังทางการศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง เป็นต้นว่า ความสำเร็จ ความคลุมเหลวในโรงเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน ความรู้สึกต่อตนเอง ตลอดจนความมุ่งหวังในชีวิตและที่สำคัญความมุ่งหวังทางการศึกษามีความเกี่ยวพันกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชนด้วย

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเรื่องความมุ่งหวังทางการศึกษา ระหว่างเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงกับเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ เยาวชนที่มีฐานะดีกับเยาวชนที่มีฐานะยากจน เยาวชนที่ครอบครัวมีสถานภาพทางสังคมสูงกับเยาวชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ เยาวชนที่บิดามีระดับการศึกษาสูงกับเยาวชนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ เยาวชนที่มีพี่น้องมากกับเยาวชนที่มีพี่น้องน้อย และเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมากกับเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายน้อย ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยเรื่องความมุ่งหวังทางการศึกษาของเยาวชนทุกกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกคู่ นั่นคือ เยาวชนที่มีการศึกษาสูง จะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาต่างจากเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งเรื่องนี้ไม่มีปัญหาที่น่าอภิปรายต่อไป เพราะเหตุว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงก็ย่อมจะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูงไปด้วย เรื่องฐานะของครอบครัวก็เช่นกัน เยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะดีย่อมจะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูงไปด้วย เพราะปัญหาความยากจนเป็นอุปสรรคสำคัญ เรื่องสถานภาพของครอบครัวก็ดี ระดับการศึกษาของบิดาก็ดี สิ่งเหล่านี้ส่งเสริมให้เยาวชนมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูง เพราะการที่บิดามีอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติ และบิดาที่มีระดับการศึกษาสูงทำให้เยาวชนได้เห็นตัวอย่างที่ดี จึงอยากได้รับการศึกษาสูงเช่นเดียวกับบิดาของตน อีกประการหนึ่งการที่บิดาได้รับการศึกษาสูง ย่อมรู้จักหาวิธีกระตุ้นให้บุตรของตนมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูงขึ้นด้วย

สำหรับเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายน้อย ย่อมจะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาแตกต่างไปจากเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมากเป็นธรรมดา แต่ทั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้กระทำผิดกฎหมายเท่านั้น

จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกัน คือ ศึกษาในวัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมายและไม่ทำผิดกฎหมายของ สืบศักดิ์ วียานนท์ (สืบศักดิ์ วียานนท์ 2515 : บทคัดย่อ) ในปี พ.ศ. 2515 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 63 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กไม่กระทำผิดกฎหมายมีจุดมุ่งหมายในชีวิตทางด้านการศึกษาสูงกว่าเด็กกระทำผิดกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับการอยากเรียนให้ได้คะแนนดี ๆ อยากเรียนให้ผลการเรียนดีกว่าเพื่อนทุกคน อยากศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อยากศึกษาต่อจนสำเร็จชั้นปริญญาตรี และอยากศึกษาต่อชั้นสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนเด็กกระทำผิดกฎหมายมีจุดมุ่งหมายในชีวิตทางด้าน

การศึกษาสูงกว่าเด็กที่ไม่กระทำผิดกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับการอยากศึกษาต่อทางด้านวิชาชีพในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพและการอยากศึกษาต่อในโรงเรียนฝึกอาชีพระยะสั้น

ในกลุ่มเยาวชนปกติ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 83) ได้ศึกษาระดับการศึกษาสูงสุดที่เยาวชนคาดหวังอยากจะเรียน และความคาดหวังถึงโอกาสที่จะเรียนได้สำเร็จตามที่ต้องการ ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก คือ ร้อยละ 67.8 คาดหวังมากว่าจะทำได้ ร้อยละ 25.6 คาดหวังปานกลาง และร้อยละ 6.6 คาดหวังน้อย

จากคำกล่าวของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 3) ที่ว่า ในสภาพของความเป็นจริง ค่านิยมและความคาดหวังของบุคคลและสภาพการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมมีผลต่อกันอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงขออ้างถึงการศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งศึกษาโดย สมุทร นุชนาถ (สมุทร นุชนาถ 2513 : 111 - 112) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชาย - หญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่บิดามีชีวิตอยู่ และถึงแก่กรรมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่มารดามีชีวิตอยู่และถึงแก่กรรม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและบิดา - มารดาหย่าร้างและแยกกันอยู่ไม่แตกต่างกัน

2. <u>ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ</u>

ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจอย่างมากจากบุคคลทุกระดับ จะเห็นได้จากในการพูดคุยกับเด็ก การสัมภาษณ์เด็ก จะมีคำถามที่ถามเด็กเสมอคือ "โตขึ้นหนูจะเป็นอะไร" จะพบว่า เด็กเล็ก ๆ จะเปลี่ยนความคาดหวังทางอาชีพของตนไปเรื่อย ๆ ขึ้นกับ

สภาวะแวดล้อมและสิ่งที่มากระตุ้น เช่น เคยอยากเป็นพยาบาลเหมือนแม่ แต่เมื่อไปโรงพยาบาลถูกพยาบาลฉีดยา ก็เปลี่ยนความต้องการใหม่ อยากเป็นหมอเพราะหมอไม่ทำให้เขาเจ็บ ในเรื่องนี้ ดมเพชร ฉัตรศุภกุล (ดมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลมีความเจริญงอกงามไปตามวัย จะสามารถตรวจสอบเรื่องความสนใจได้เมื่อเขาอายุประมาณ 15 - 16 ปี ช่วงของความสนใจจะชัดเจนดีพอสมควร เมื่อบุคคลอยู่ในระหว่างอายุ 16 - 25 ปี นั่นหมายความว่า ความสนใจต้องเกิดก่อนที่บุคคลจะได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามบุคคลบางคนแม้จะมีอายุย่างเข้า 20 หรือ 22 ปี แล้วก็ตาม ก็ยังไม่มีความสนใจในสิ่งใดที่แน่นอน และในบางกรณีอาจจะไม่สนใจอะไรแน่นอนตลอดชีวิต ในเรื่องนี้ รุ่งฟ้า ลอมในเมือง (รุ่งฟ้า ลอมในเมือง 2528 : 12) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า จุดเริ่มต้นความสนใจในอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น เด็กเริ่มมีความสนใจในอาชีพเมื่ออายุ 11 ปี แต่เป็นความคิดอย่างเพ้อฝัน เมื่อเด็กมีอายุ 12 ปี จะมีความสนใจในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้เขายังพบว่า วัยนี้ไม่อาจพิจารณาความสามารถของตนว่าเหมาะสมกับอาชีพใด และเมื่ออายุ 15 - 18 ปี เด็กจะรู้จักพิจารณาเป็นอย่างดี ว่าตนควรจะเลือกอาชีพใด

บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพใด มักจะคาดหวังว่าต้องมีความสามารถหรือลักษณะบางประการที่เหมาะสมกับธรรมชาติหรืองานอาชีพที่เขาจะเลือกเข้าไปทำ ดังนั้นการศึกษาเรื่องความคาดหวังในการประกอบอาชีพจึงพอจะบอกถึงบุคลิกลักษณะการมองตนเองได้ด้วย ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาความคาดหวังในการประกอบอาชีพในเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตของเขาในการเลือก การตัดสินใจ การวางเป้าหมายเกี่ยวกับอาชีพ และเป็นระยะที่ความคาดหวังทางอาชีพจะคงที่และเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงแล้ว

ในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศนี้ เปรื่อง จันดา (เปรื่อง จันดา 2519 : 7) ยังได้กล่าวว่า "ความแตกต่างระหว่างเพศนับว่าเป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน" จากคำกล่าวนี้ และจากผลงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าความคาดหวังทางด้านการประกอบอาชีพของเพศหญิงชาย มีแนวโน้มที่จะแตกต่างกัน ผลที่แตกต่างนี้ แชนเนย์ (เปรื่อง จันดา 2519 : 7 อ้างอิงมาจาก Channay. 1969 : 2957 - 9) ให้เหตุผลว่า ความต้องการด้านอาชีพของนักเรียนหญิงแตกต่างจากนักเรียนชาย ทั้งนี้เพราะแนวทางที่จะนำไปสู่

ความเป็นใหญ่แตกต่างกัน และมีจุดเด่นในด้านความสำเร็จแตกต่างกันออกไป ในเรื่องนี้ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 87) เชื่อว่า การที่เพศสามารถแยกความแตกต่างในการเลือกอาชีพที่อยากทำได้ทุกประเภท น่าจะแสดงว่า ค่านิยมด้านอาชีพของชายและหญิงได้รับอิทธิพลจากการเน้นความแตกต่างเกี่ยวกับลักษณะและ บทบาทของเพศ ในสังคมไทยว่าชายควรทำอาชีพใด และหญิงควรทำอาชีพใดอย่างชัดเจนมาก ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการยืดหยุ่น ขยายตัวด้านอาชีพบางประเภท และต่อการสำรวจ ทำความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงความสามารถ ความถนัดของตัวเอง

3. <u>ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น</u>

ผู้วิจัยไม่สามารถหาเอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นมากล่าว ในที่นี้ได้ แต่ได้พยายามหาเอกสารที่มีความใกล้เคียงกัน คือในเรื่องของพฤติกรรมพึ่งผู้อื่นซึ่งมี ผู้ศึกษาไว้ไม่มากนักมาอ้างอิงไว้ในที่นี้พอสังเขปดังนี้

โกลด์ฟาร์บ (Mussen. 1963 : 70 citing Goldfarb. n.d.) ได้ศึกษา พฤติกรรมพึ่งผู้อื่นในเด็กกำพร้าที่ถูกเลี้ยงในสถานเลี้ยงเด็กตลอดเวลา เขาพบว่า เด็กเหล่านี้ มักประสบปัญหาในการปรับตัว ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่และมักจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในเหตุการณ์ หรือโอกาสที่ไม่จำเป็นนัก นั่นคือมีพฤติกรรมพึ่งผู้อื่นมากกว่าที่ควร

ในสังคมไทย สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว (สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว 2527 : 187) ได้ให้ ข้อสังเกตไว้ว่า สังคมเรามักจะยินยอมให้หญิงแสวงหาที่พึ่งพิงได้ แต่ไม่สนับสนุนให้ผู้ชายแสวงหา ที่พึ่งพิงหรือ Express Dependency Need อย่างเปิดเผย ซึ่งเป็นการขัดต่อความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์เราอย่างยิ่ง นั่นคือเพศหญิงแสดงความต้องการพึ่งผู้อื่นมากกว่าเพศชาย นอกจาก การพึ่งผู้อื่นแล้ว ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และนิสิตนักศึกษาจากทุกภาคของประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมและ ความคาดหวังส่วนใหญ่มีลักษณะสอดคล้องกัน กลุ่มตัวอย่างได้เน้นความสำคัญของค่านิยมด้านความ สามารถและความเป็นอิสระแก่ตัว โดยคาดหวังมากที่จะพึ่งพาตัวเองได้เต็มที่ด้วยการยึดถือความ

สามารถและความตั้งใจพยายามของตนเองเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความสำเร็จในชีวิต และโดยทั่วไปเยาวชนให้ความสำคัญน้อยต่อการช่วยเหลือสนับสนุนจากครอบครัว ญาติมิตร สภาพแวดล้อม และโชคชะตา

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาและความคาดหวังในชีวิตด้านการเลือกอาชีพ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับความมุ่งหวังจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ได้หลายด้าน ดังที่ วอเรลล์ (ประยุทธ วัชระดิษย์ 2514 : 15 อ้างอิงมาจาก Worell. 1959 : 54) กล่าวว่า ระดับความมุ่งหวังซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางสติปัญญา ใช้เป็นตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่าการใช้แต่เพียงความสามารถและความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในชั้นมัธยมเป็นตัวทำนายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าจะให้มีความสัมพันธ์กันสูงขึ้นก็ควรใช้ทั้งองค์ประกอบทางสติปัญญา และมิใช่สติปัญญาประกอบกัน และผลการวิจัยยังสนับสนุนว่า ระดับความมุ่งหวังใช้เป็นสิ่งทำนายความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ แสดงให้เห็นว่าระดับความมุ่งหวังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกเด็กได้ดี นอกจากนั้น วอเรลล์ ยังได้กล่าวอีกว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะพูดได้ว่า คะแนนสอบ ระดับความมุ่งหวัง มีความสัมพันธ์กับการต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน นักเรียนที่สอบได้ต่ำกว่า C มีเปอร์เซ็นต์การต้องออกจากโรงเรียนกลางคันมากกว่าสำเร็จการศึกษา แต่พวกที่ได้ถึง C และมากกว่า C นั้น ผลกลับกัน ความมุ่งหวังมีความสัมพันธ์กับความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน คือ

1. มีโอกาสอย่างมากสำหรับคนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำจะตั้งจุดมุ่งหมายให้สูงขึ้น

2. การส่งเสริมให้ตั้งจุดมุ่งหมายอย่างจริงจัง ทำให้ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ตั้งจุดมุ่งหมายให้ถึงขีดจำกัดความสามารถ ในขณะที่ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมีโอกาสน้อย แต่ก็ตั้งจุดมุ่งหมายที่ระดับเดิมหรือสูงกว่า

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับความมุ่งหวังในการเรียน ประยุทธ วัชระดิษย์ (ประยุทธ วัชระดิษย์ 2514 : 63) ได้ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสาธิต จำนวน 199 คน ในปี พ.ศ. 2514

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับความมุ่งหวังในการเรียน ผลปรากฏว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีระดับความมุ่งหวังในการเรียนต่ำเพียงเล็กน้อย ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีระดับความมุ่งหวังในการเรียนสูงกว่าเล็กน้อย ในด้านความแตกต่างของระดับความมุ่งหวังในการเรียนของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ผลปรากฏว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีระดับความมุ่งหวังในการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเล็กน้อย ความแตกต่างระหว่างระดับความมุ่งหวังของทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของระดับความมุ่งหวังในการเรียนอย่างเด่นชัด เขาได้นำตัวแปรอิสระ ในเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จากผลที่ปรากฏสรุปได้ว่า ไม่ว่าเด็กจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำ ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงก็จะมีระดับความมุ่งหวังในการเรียนในระดับสูง แต่ระดับความมุ่งหวังไม่ต่างกันมากนัก และมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่าเด็กชายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีระดับความมุ่งหวังในการเรียนสูงที่สุด และเด็กหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีระดับความมุ่งหวังในการเรียนต่ำที่สุด

5. <u>ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของเด็กกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง</u>

โดยทั่ว ๆ ไป บิดามารดา จะมีความปรารถนาที่ดีต่อบุตร อยากให้บุตรได้รับโอกาสที่เขาทั้งหลายไม่เคยได้รับมาในอดีต ชดเชยในสิ่งที่ตนเคยอยากเป็นอยากได้แต่ไม่ได้หรือไม่ได้เป็น เฮอร์ลอคได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า (Hurlock. 1973 : 188) บิดามารดาจะมีภาพหรือความใฝ่ฝันให้ลูกเป็นอะไรตั้งแต่เด็กยังไม่เกิด สิ่งที่บิดามารดาหวังเป็นแบบที่หล่อหลอมความหวังของบิดามารดาที่มีต่อเด็กตลอดชีวิต บิดามารดาบางคนมักจะตัดสินใจไว้เลย ลูกควรจะจบการศึกษาระดับใด ควรประกอบอาชีพอะไร ความคาดหวังของบิดามารดาต่อบุตรจะเป็นจริงเพียงใด จากการวิจัยของ วันเพ็ญ และคนอื่น ๆ (วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ 2526 : 123) ในเรื่องการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการทางกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 310 คน ผลการวิจัยพบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะตั้งความหวังในอนาคตของลูกสอดคล้องกับสภาพความจริงของตัวเด็กเองมากกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ

อิทธิพลของความคาดหวังต่อผู้ที่ถูกคาดหวัง

บรุคโอเวอร์ (ออยทิพย์ ตันติวัฒน์ 2520 : 15 อ้างอิงมาจาก Brookover. 1964 : 323) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อผู้ถูกคาดหวังมาก เช่น ความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีต่อลูกจะมีผลทำให้ลูกมีพฤติกรรมไปตามแนวทางที่พ่อแม่คาดหวัง แต่ความคาดหวังจะมีอิทธิพลต่อผู้ถูกคาดหวังมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความคาดหวังบทบาทต่อกัน เช่น ครูคนหนึ่งอาจไม่สนใจต่อความคาดหวังบทบาทที่ผู้ปกครองนักเรียนมีต่อเขา แต่เขาจะให้ความสนใจต่อความคาดหวังบทบาทที่อาจารย์ใหญ่มีต่อเขามากกว่า ทั้งนี้เพราะครูกับอาจารย์ใหญ่ย่อมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกว่าผู้ปกครองนักเรียน ดังนั้นความคาดหวังของอาจารย์ใหญ่จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูคนนี้มากกว่าความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อเขา

นอกจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความคาดหวังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลแล้ว "...การรับรู้ความคาดหวังเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การรับรู้นี้จะถูกต้องหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความแน่ชัดในการสื่อความหมาย ประสบการณ์ ภูมิหลังทางครอบครัว"

บิดามารดา นับว่ามีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนอยู่ไม่น้อยกว่าองค์ประกอบด้านอื่น จากผลการศึกษาค้นคว้าในต่างประเทศนั้น ในปี ค.ศ. 1957 แทนเซอร์ (เปรื่อง จันดา 2519 : 9 อ้างอิงมาจาก Tanzer. 1957 : 890) และดอบบินส์ (เปรื่อง จันดา 2519 : 9 อ้างอิงมาจาก Dobbins. 1969 : 2958) ศึกษาค้นพบสอดคล้องกันว่า การเลือกอาชีพของนักเรียน ขึ้นอยู่กับความสนใจและอาชีพของบิดามารดา ซึ่งสิ่งนี้มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กเป็นอันมากและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อิดดี้ (เปรื่อง จันดา 2519 : 9 อ้างอิงมาจาก Eaddy. 1969 : 2958 - 9) ที่ได้ศึกษาเพื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนจากมากไปหาน้อย พบว่า บิดามารดามีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ คือ เพื่อน บุคคลในอาชีพที่เขาเลือก ญาติ บุคคลภายในโรงเรียน และพระ นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัวและรายได้ของครอบครัวอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศไทย ยินดี เจริญศรี (เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ 2520 : 64 อ้างอิงมาจาก ยินดี เจริญศรี 2524 : 1) พบว่า นักเรียนส่วนมากต้องการเป็นแพทย์ ตามความนิยมของคนทั่วไป และยังพบว่าความสนใจต่ออาชีพใด อาชีพหนึ่งของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็กด้วย

ในเรื่องอิทธิพลของความคาดหวังต่อการศึกษาของผู้ถูกคาดหวัง ซุปเปอร์ ได้สรุปข้อคิดเห็นไว้เมื่อปี 1957 ว่า (ถนอม อินทรกำเนิด 2514 : 8 อ้างอิงมาจาก Super. 1957 : 243) ความสนใจต่อการศึกษาในวิทยาลัยของนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลในครอบครัว นักเรียนที่มาจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีแนวโน้มที่จะมุ่งหวังในอาชีพที่สูงกว่าบิดามารดา ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ปล่อยให้มีอิสระ จะเลือกอาชีพระดับเดียวกับอาชีพของบิดามารดา และในทำนองเดียวกัน ลาร์สัน (Larson. 1965 : 685) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาในรัฐวอชิงตัน จำนวน 128 คน รวมทั้งบิดามารดาของนักเรียนเหล่านั้นด้วย ผลปรากฏว่า ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนจะเปลี่ยนไปตามแบบค่านิยมของสมาชิกในครอบครัว ค่านิยมในความสำเร็จของบิดาจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความมุ่งหวังทางการศึกษาของนักเรียน ก็ต่อเมื่อค่านิยมนี้เหมือนกับค่านิยมของสมาชิกของครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญ ค่านิยมของนักเรียนที่เหมือนกับค่านิยมของสมาชิกในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับค่านิยมในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

<u>สมมติฐานในการวิจัย</u>

1. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติแตกต่างกัน

2. ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติแตกต่างกัน

3. ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ แตกต่างกัน

4. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กกำพร้ากับไม่กำพร้าที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

5. ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กกำพร้ากับไม่กำพร้าที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

6. ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กกำพร้ากับไม่กำพร้าที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

7. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

8. ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

9. ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

10. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายกับเด็กหญิงในครอบครัวปกติ แตกต่างกัน

11. ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กชายกับเด็กหญิงในครอบครัวปกติ แตกต่างกัน

12. ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงในครอบครัวปกติ แตกต่างกัน

13. เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา แตกต่างกัน

14. เด็กวัดสระแก้วที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน

15. เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น แตกต่างกัน

16. เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา แตกต่างกัน

17. เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน

18. เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น แตกต่างกัน

19. การตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของเด็กและการรับรู้ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในวัดสระแก้วสัมพันธ์กันทางบวก

20. การตั้งเป้าหมายทางการประกอบอาชีพของเด็กและการรับรู้ความคาดหวังทางการประกอบอาชีพของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในวัดสระแก้วสัมพันธ์กันทางบวก

21. การตั้งเป้าหมายทางการพึ่งผู้อื่นของเด็ก และการรับรู้ความคาดหวังทางการพึ่งผู้อื่นของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในวัดสระแก้วสัมพันธ์กันทางบวก

22. การตั้งเป้าหมายทางการศึกษาของเด็กและการรับรู้ความคาดหวังทางการศึกษาของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติสัมพันธ์กันทางบวก

23. การตั้งเป้าหมายทางการประกอบอาชีพของเด็กและการรับรู้ความคาดหวังทางการประกอบอาชีพของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติสัมพันธ์กันทางบวก

24. การตั้งเป้าหมายทางการพึ่งตนเองของเด็กและการรับรู้ความคาดหวังทางการพึ่งตนเองของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเองของเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติสัมพันธ์กันทางบวก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนบางเสด็จวิทยา จำนวน 672 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กในอุปการะของวัดสระแก้ว 473 คน เด็กจากครอบครัวปกติ 199 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 608) ในระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 243 คน ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 424 คน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังรายละเอียดในตาราง 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คิดสร้างขึ้นโดยอาศัยความรู้และแนวทางจากข้อเขียนทางวิชาการ และจากแบบประเมินค่าตนเอง : ค่านิยม และความถนัดของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 111 - 124) แบบวัดจุดมุ่งหมายในชีวิตของ สืบศักดิ์ วียานนท์ (สืบศักดิ์ วียานนท์ 2525 : ภาคผนวก) แบบวัดความตั้งใจ ความมุ่งหวังของ ประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 387, 390) แบบวัดความสนใจของอาชีพ ของ

สุรีพร ศรีทองกิติกุล (สุรีพร ศรีทองกิติกุล 2522 : 69 - 70) แบบประเมินความสนใจในอาชีพของ รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง (รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง 2528 : 106 - 112) และแบบสอบถามวัดการพึ่งผู้อื่นของ ประณต เล็กสวาสดิ์ (ประณต เล็กสวาสดิ์ 2517 : ภาคผนวก) จากข้อเขียนทางวิชาการและแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือชุดหนึ่ง แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จะถามเกี่ยวกับภูมิหลัง และสถานภาพของนักเรียน เช่น เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2, 3 และ 4 เป็นข้อมูลด้านความคาดหวังในชีวิต ด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ตามลำดับ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษางานวิจัย ตำรา และแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้น
2. ให้นิยามปฏิบัติการของความคาดหวังในชีวิตด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนต่อประโยชน์ของการศึกษา และเหตุผลในการเลือกศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ

ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนต่อประโยชน์ของการมีอาชีพ การมองภาพตนเองเมื่อไร้อาชีพและปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลมีอาชีพต่างกัน

ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนต่อพฤติกรรมพึ่งผู้อื่น เช่น การคล้อยตาม การแสวงหาความช่วยเหลือ

3. จากนิยามปฏิบัติการดังกล่าวนำมาสร้างเป็นคำถามปลายเปิดตอนละ 3 ข้อ และแบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 18,35 และ 33 ข้อ ตามลำดับ ดังตัวอย่างเครื่องมือในภาคผนวก

4. เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามปลายเปิดให้ 1 คะแนน ต่อ 1 คำตอบ

ข้อมาตรฐานประมาณค่า

ถ้าตอบว่า ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ถ้าตอบว่า ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก ให้ 4 คะแนน
ถ้าตอบว่า ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย ให้ 3 คะแนน
ถ้าตอบว่า ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยมาก ให้ 2 คะแนน
ถ้าตอบว่า ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน ให้ 1 คะแนน

ในข้อคำถามทางบวก และ 1, 2, 3, 4 และ 5 ในข้อคำถามทางลบ

5. นำข้อคำถามทั้งหมดที่สร้างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

6. หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ศ.ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ผศ.ดร.ปรีชา ธรรมา ผศ.ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล ผศ.ประณต เก่าณิม และ รศ.อัจฉรา สุขารมณ์

7. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน โดยเลือกโรงเรียนวรคิตถ์วิทยาประสูทน์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างจากวัดสระแก้วประมาณ 20 กิโลเมตร เปิดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อยู่ในอุปการะของวัดโบสถ์วรคิตถ์ และมีนักเรียนจากชุมชนในละแวกนั้นเรียนร่วมด้วย

8. เลือกแบบทดสอบที่สมบูรณ์ ตอบครบทุกข้อ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 98 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.67 ของแบบสอบถามทั้งหมด

9. หาคุณภาพเป็นรายข้อโดยการหาอำนาจจำแนกที ใช้เทคนิค 33 % ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ (Ebel. 1979 : 261) เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 185 - 186) ได้ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนก 5, 25

และ 23 ข้อ ตามลำดับ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.79 - 6.72 ส่วนข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่านี้เล็กน้อยในบางข้อ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อความใหม่ ดังรายละเอียดในตาราง 2 ก, 3 ก และ 4 ก ในภาคผนวก ก

10. นำข้อที่มีคุณสมบัติตามต้องการในข้อ 9 มาหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น .6652 .7756 และ .7262 ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงวิธีการคำนวณ โดยละเอียดไว้ในภาคผนวก ก แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง และได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนอำนวยความสะดวกจากเพื่อน ๆ และอาจารย์ในโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคมเป็นอย่างดี โดยนำแบบสอบถามให้นักเรียนทำในชั้นเรียน อธิบายตามคำชี้แจงในแบบสอบถาม นักเรียนส่วนมากใช้เวลาทำประมาณ 1 ชั่วโมง จากแบบสอบถามที่รับคืนมาจำนวน 424 ชุด คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่สมบูรณ์วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS - X (Statistical Package for Social Science) โดยให้หาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต้น
2. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ตามสภาพแวดล้อมภูมิหลัง และเพศที่ต่างกันโดยใช้สถิติค่าที (t-test) เพื่อทดสมมติฐานข้อ 1 - 12

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน (สูง ปานกลาง ต่ำ) โดย One Way Analysis of Variance เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 13 - 18

5. พบความแตกต่างเป็นบางค่า ได้ทดสอบเป็นรายคู่ด้วย (Scheffe's Method)

6. หาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ต่อตนเองด้วยไคสแควร์(χ^2) เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 19 - 24

<u>สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

<u>สถิติพื้นฐาน</u> ได้แก่

1. ตัวกลางเลขคณิต ($\bar{X}$)
2. ความแปรปรวนและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S^2, S)
3. ร้อยละ

<u>สถิติเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ</u>

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (อังคณา สายยศ 2526 : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_H$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

2. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของ Cronbach (ประคอง กรรณสูต ม.ป.ป. : 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_x^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_x^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$F_{max} = \frac{S^2_{Largest}}{S^2_{Smallest}} \qquad \text{(Winer. 1962 : 93)}$$

$$df = (k - 1), (N - k)$$

เมื่อ F_{max} แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ F

1.2 ในกรณีที่ $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test จากสูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 77)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)\,S_1^2 + (n_2-1)\,S_2^2}{n_1+n_2-2}\left\{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

1.3 ในกรณีที่ $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right]}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1-1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2-2}}$$

เมื่อ t แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนคนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

2. ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ทิศทาง (One-Way ANOVA) (ประคอง กรรณสูต ม.ป.ป. : 181)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

$$df = (k - 1), (N - k)$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

k แทน จำนวนกลุ่ม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe' Test ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ประคอง กรรณสูต ม.ป.ป. : 184 - 185)

$$F = \frac{(M_A - M_B)^2}{MS_w\left(\frac{1}{n_A} + \frac{1}{n_B}\right)(k - 1)}$$

$$df = (k - 1), (N - k)$$

เมื่อ M_A แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่ม A

M_B แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่ม B

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

n_A แทน จำนวนตัวอย่างกลุ่ม A

n_B แทน จำนวนตัวอย่างกลุ่ม B

k แทน จำนวนกลุ่ม

3. χ^2-test for two Independent Samples

เนื่องจากในตาราง fo ความถี่บางรายการที่ปรากฏน้อยกว่า 10 ดังนั้นต้องใช้ค่าแก้ของ เยตส์ (Yates' Correction) คือใช้ .5 ลบออกจาก $|fo - fe|$ ทุกค่า ดังนั้น สูตรจะเป็น

$$\chi^2 = \Sigma\left[\frac{(|fo - fe| - .5)^2}{fe}\right]$$

(ประคอง กรรณสูต ม.ป.ป. : 145)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
n	แทน	จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา chi - square distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (mean square)
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอเป็นลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 2 เสนอค่าสถิติ t เพื่อตอบสนองสมมติฐานข้อ 1 - 12

ตอนที่ 3 เสนอค่าสถิติ F เพื่อตอบสนองสมมติฐานข้อ 13 - 18

ตอนที่ 4 เสนอค่าไคสแคว์ (χ^2) เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 19 - 24

<u>ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต้น ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แสดงรายละเอียดในรูปตาราง 1 - 5 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพแวดล้อม เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สภาพแวดล้อม	ครอบครัวปกติ						วัดสระแก้ว					
เพศ	ชาย			หญิง			ชาย			หญิง		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	กลาง	ต่ำ	สูง	กลาง	ต่ำ	สูง	กลาง	ต่ำ	สูง	กลาง	ต่ำ
จำนวนคน	3	24	16	14	24	3	54	95	61	14	16	3
ร้อยละ	3.57	28.57	19.05	16.67	28.57	3.57	22.22	39.10	25.10	5.76	6.58	1.23
รวม	43 คน ร้อยละ 51.19			41 คน ร้อยละ 48.81			210 คน ร้อยละ 86.42			33 คน ร้อยละ 13.58		
	84 คน ร้อยละ 100						243 คน ร้อยละ 100					

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
11	4	1.2
12	26	8.0
13	80	24.5
14	82	25.1
15	83	25.4
16	35	10.7
17	10	3.1
18	4	1.2
19	3	0.9
รวม	327	100.0

จากตาราง 2 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 11 - 19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 14.214 ปี ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ 1.419 (ลักษณะการกระจายของกลุ่มตัวอย่าง มีการกระจายเป็นโค้งปกติ (Normal distribution) และเมื่อเทียบกับเกณฑ์อายุโดยประมาณของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีอายุประมาณ 12 - 14 ปี นับว่ามีอายุมากกว่าเกณฑ์ของเด็กทั่ว ๆ ไป

ตาราง 3 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ระดับชั้น	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	99	30.3
มัธยมศึกษาปีที่ 2	118	36.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3	110	33.6
รวม	327	100.0

จากตาราง 3 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างกระจายในระดับชั้นต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน

ตาราง 4 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิหลัง

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
เด็กในครอบครัวปกติ	84	25.69
เด็กวัดสระแก้วที่ทำพร้า	59	18.04
เด็กวัดสระแก้วที่ไม่ทำพร้า	184	56.27
รวม	327	100.00

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้วส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่ไม่ทำพร้า แต่เข้ามาอยู่ในวัดด้วยเหตุผลอื่น ๆ

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม		n	ความคาดหวังด้านการศึกษา		ความคาดหวังด้านการประกอบอาชีพ		ความคาดหวังด้านการพึ่งผู้อื่น	
				$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
สภาพแวดล้อม	วัดสระแก้ว		243	3.4705	0.428	3.7062	0.382	2.6570	0.396
	ครอบครัวปกติ		84	3.5556	0.423	3.6200	0.341	2.6988	0.401
ภูมิหลัง	กำพร้า		59	3.4136	0.423	3.7112	0.341	2.6934	0.461
	ไม่กำพร้า		184	3.4721	0.428	3.7659	0.382	2.6165	0.396
เพศ	วัดสระแก้ว	ชาย	210	3.4403	0.420	3.7004	0.383	2.6571	0.394
		หญิง	33	3.6626	0.435	3.7430	0.380	2.6561	0.414
	ครอบครัวปกติ	ชาย	43	3.6000	0.401	3.6493	0.355	2.6603	0.313
		หญิง	41	3.5089	0.445	3.5893	0.327	2.7391	0.477

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม		n	ความคาดหวังด้านการศึกษา		ความคาดหวังด้านการประกอบอาชีพ		ความคาดหวังด้านการพึ่งผู้อื่น	
				$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	วัดสระแก้ว	สูง	68	3.6208	0.3852	3.7756	0.3239	2.7099	0.3709
		กลาง	111	3.4294	0.4363	3.7070	0.3957	2.6522	0.4018
		ต่ำ	64	3.3971	0.4186	3.6259	0.4422	2.6167	0.4081
	ครอบครัวปกติ	สูง	17	3.7905	0.4265	3.6743	0.3166	2.5466	0.4369
		กลาง	48	3.4640	0.3885	3.6048	0.3631	2.7504	0.3915
		ต่ำ	19	3.5282	0.4307	3.5908	0.3038	2.7458	0.3348

ตอนที่ 2 การเสนอค่าสถิติเพื่อตอบสมมติฐานข้อ 1 - 12

1. เปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2 และ 3 ที่ว่า "ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติแตกต่างกัน"

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

ตัวแปร		n	$\bar{X}$	S	t
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น				
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กวัดสระแก้ว	243	3.4705	0.428	-1.58
	เด็กในครอบครัวปกติ	84	3.5556	0.423	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กวัดสระแก้ว	243	3.7062	0.382	1.86
	เด็กในครอบครัวปกติ	84	3.6200	0.341	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กวัดสระแก้ว	243	2.6570	0.401	-0.83
	เด็กในครอบครัวปกติ	84	2.6988	0.396	

$t_{.05} = 1.960$

จากตาราง 6 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 1, 2 และข้อ 3

เพื่อยืนยันผลการวิจัยในตาราง 6 ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต้นด้านความแตกต่างของเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาศึกษารวมกับสภาพแวดล้อม โดยศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ที่อยู่ในครอบครัวปกติ เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติ และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่อยู่ในวัดสระแก้ว กับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติ ผลการวิจัยได้เสนอในตาราง 7 - 11 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กชายในวัดสระแก้ว	210	3.4403	0.420	-2.29
	เด็กชายในครอบครัวปกติ	43	3.6000	0.401	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กชายในวัดสระแก้ว	210	3.7004	0.383	0.81
	เด็กชายในครอบครัวปกติ	43	3.6493	0.355	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กชายในวัดสระแก้ว	210	2.6571	0.394	-0.05
	เด็กชายในครอบครัวปกติ	43	2.6603	0.313	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 7 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าเด็กชายในครอบครัวปกติมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาสูงกว่าเด็กชาย

จากวัดสระแก้ว แต่ไม่พบความแตกต่างของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังด้านการพึ่งผู้อื่นในเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้ว กับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของ เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กหญิงในวัดสระแก้ว	33	3.6626	0.435	1.49
	เด็กหญิงในครอบครัวปกติ	41	3.5089	0.445	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กหญิงในวัดสระแก้ว	33	3.7430	0.380	1.84
	เด็กหญิงในครอบครัวปกติ	41	3.5893	0.327	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กหญิงในวัดสระแก้ว	33	2.6561	0.414	-0.79
	เด็กหญิงในครอบครัวปกติ	41	2.7391	0.477	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 8 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านแล้ว พบว่าเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาและความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพมากกว่าเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างในประเด็นเหล่านี้เป็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในวัดสระแก้ว	68	3.6208	0.385	-1.71
	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในครอบครัวปกติ	17	3.7905	0.427	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในวัดสระแก้ว	68	3.7756	0.324	1.25
	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในครอบครัวปกติ	17	3.6743	0.317	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในวัดสระแก้ว	68	2.7099	0.371	1.67
	เด็กที่มีผลการเรียนสูงในครอบครัวปกติ	17	2.5466	0.437	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 9 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น และความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ที่อยู่ในวัดสระแก้ว กับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในครอบครัวปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในวัดสระแก้ว	111	3.4294	0.438	-0.48
	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในครอบครัวปกติ	48	3.4640	0.388	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในวัดสระแก้ว	111	3.7024	0.397	1.48
	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในครอบครัวปกติ	48	3.6048	0.363	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในวัดสระแก้ว	111	2.6494	0.401	-1.49
	เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในครอบครัวปกติ	48	2.7504	0.392	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 10 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้ว กับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในวัดสระแก้ว กับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในวัดสระแก้ว	19	3.3971	0.420	-1.03
	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในครอบครัวปกติ	64	3.5282	0.431	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในวัดสระแก้ว	19	3.6486	0.402	0.49
	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในครอบครัวปกติ	64	3.5908	0.304	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในวัดสระแก้ว	19	2.6205	0.410	-1.04
	เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในครอบครัวปกติ	64	2.7458	0.335	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 11 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 4, 5 และ 6 ที่ว่า "ความคาดหวังในชีวิตทางด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กกำพร้า และไม่กำพร้าที่อยู่ในวัดสระแก้วแตกต่างกัน"

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า

ตัวแปร		n	$\bar{X}$	S	t
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น				
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	กำพร้า	59	3.4136	0.423	-0.9162
	ไม่กำพร้า	184	3.4721	0.428	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	กำพร้า	59	3.7112	0.341	-0.9815
	ไม่กำพร้า	184	3.7659	0.382	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	กำพร้า	59	2.6934	0.461	1.2460
	ไม่กำพร้า	184	2.6165	0.396	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 12 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4, 5 และข้อ 6

3. เปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิง ที่อยู่ในวัดสระแก้วและเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ เพื่อทดสมมติฐานข้อ 7, 8, 9 และ 10, 11, 12 ที่ว่า "ความคาดหวังในชีวิตทางด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วแตกต่างกัน" และที่ว่า "ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติแตกต่างกัน"

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว

ตัวแปร		n	$\bar{X}$	S	t
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น				
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กชาย	210	3.4403	0.420	-2.82*
	เด็กหญิง	33	3.6626	0.435	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กชาย	210	3.7004	0.383	-0.60
	เด็กหญิง	33	3.7430	0.380	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กชาย	210	2.6571	0.394	0.01
	เด็กหญิง	33	2.6561	0.414	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 13 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7 โดยที่เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาสูงกว่าเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้ว แต่ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8 และข้อ 9

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ตัวแปร		n	$\bar{X}$	S	t
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น				
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	เด็กชาย	43	3.6000	0.401	0.99
	เด็กหญิง	41	3.5089	0.445	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	เด็กชาย	43	3.6493	0.355	0.80
	เด็กหญิง	41	3.5893	0.327	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	เด็กชาย	43	2.6603	0.313	-0.89
	เด็กหญิง	41	2.7391	0.477	

$t_{.05} = 2.0073$

จากตาราง 14 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิง ที่อยู่ในครอบครัวปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 10, 11 และข้อ 12

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 13, 14, 15 และ 16, 17, 18 ที่ว่า "เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นแตกต่างกัน และเด็กในครอบครัวปกติ มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นแตกต่างกัน

ตาราง 15 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.0076	1.0038	5.7037*
	ภายในกลุ่ม	240	42.2377	0.1760	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.5425	0.2713	1.8732
	ภายในกลุ่ม	240	34.7550	0.1448	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.2788	0.1394	0.8895
	ภายในกลุ่ม	240	37.6153	0.1567	

$$F_{.05}\ (2,240) = 3.00$$

จากตาราง 15 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในวัดสระแก้วที่มีผลการเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13 แต่ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลการเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 14 และ 15

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลการเรียนต่างกัน มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffé') ดังแสดงผลในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	3.6208	3.4294	3.3971
สูง	3.6208	-	0.1914*	0.2237*
ปานกลาง	3.4294		-	0.0323
ต่ำ	3.3971			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงต่างจากเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาในเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา พบว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังทางการศึกษาสูงที่สุด

และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่ำที่สุด

ตาราง 17 แสดงผลการเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5878	0.7939	4.8497*
	ภายในกลุ่ม	81	13.2596	0.1637	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0845	0.0423	0.3577
	ภายในกลุ่ม	81	9.5715	0.1182	
ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6486	0.3243	2.0727
	ภายในกลุ่ม	81	12.6738	0.1565	

$$F_{.05}(2,81) = 3.098$$

จากตาราง 17 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 16 แต่ความคาดหวังในชีวิตด้านการ

ประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลการเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 17 และ 18

จากการวิจัยพบว่าเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffé) ดังแสดงผลการเปรียบเทียบในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	3.7905	3.4640	3.5282
สูง	3.7905	-	0.3265*	0.2623
ปานกลาง	3.4640		-	0.0642
ต่ำ	3.5282			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่าเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างจากเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และยังพบว่าเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความคาดหวังในชีวิตด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สูงที่สุด แต่คะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางต่ำที่สุด

ตอนที่ 4 เสนอค่าไคสแคว์ (χ^2) เพื่อตอบสมมติฐานข้อ 19 - 24 หาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเอง

ตาราง 19 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา - มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

สายการศึกษาที่บิดา-มารดาคาดหวังต่อเด็ก / สายการศึกษาที่เด็กคาดหวัง	1	2	3	รวม
1	14	7	11	32
2	10	90	29	129
3	2	11	69	82
รวม	26	108	109	243

ค่า χ^2 จากการคำนวณ = 115.046

χ^2 .05 (4) = 9.488

จากตาราง 19 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 19

ดูหมายเหตุท้ายตาราง 20

ตาราง 20 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติ กับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเอง

สายการศึกษาที่บิดา-มารดาคาดหวังต่อเด็ก / สายการศึกษาที่เด็กคาดหวัง	1	2	3	รวม
1	3	1	1	5
2	1	37	14	52
3	3	4	20	27
รวม	7	42	35	84

χ^2 จากการคำนวณ = 29.967

χ^2 .05 (4) = 9.488

จากตาราง 20 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กในครอบครัวปกติสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 22

หมายเหตุ

สายการศึกษาที่ 1 ได้แก่ สามัญศึกษา

สายการศึกษาที่ 2 ได้แก่ อาชีวศึกษา (ช่างทุกชนิดและตัดเย็บเสื้อผ้า)

สายการศึกษาที่ 3 ได้แก่ เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การรักษาพยาบาล ทหารตำรวจ ครู ไม่ศึกษาต่อ โดยแสดงไว้ละเอียดในภาคผนวก ข ตารางที่ 7 ข และ 8 ข

ตาราง 21 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กวัดสระแก้ว กับการรับรู้ความคาดหวังในชีวิตของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเอง

อาชีพที่บิดา-มารดาคาดหวังให้เด็กประกอบ / อาชีพที่เด็กต้องการจะประกอบ	1	2	3	4	5	รวม
1	40	5	2	2	13	62
2	6	60	6	8	9	89
3	2	4	12	1	1	20
4	1	6	1	34	3	45
5	3	4	3	1	16	27
รวม	52	79	24	46	42	243

χ^2 จากการคำนวณ = 256.994

χ^2 .05 (16) = 26.296

จากตาราง 21 แสดงว่า ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กวัดสระแก้ว สอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 20

หมายเหตุ อาชีพที่ 1 ได้แก่ ชาวนา ฯ

อาชีพที่ 2 ได้แก่ ทหาร - ตำรวจ ครูและเกษตรกรรม

อาชีพที่ 3 ได้แก่ แพทย์ พยาบาล
อาชีพที่ 4 ได้แก่ รับราชการโดยไม่ระบุประเภท
อาชีพที่ 5 ได้แก่ อื่น ๆ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข ตารางที่ 9ข และ 10ข

ตาราง 22 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังในการประกอบอาชีพของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเอง

อาชีพที่บิดา-มารดาคาดหวังต่อเด็ก / อาชีพที่เด็กคาดหวัง	1	2	3	4	5	รวม
1	15	2	2	3	2	24
2	2	7	2	2	3	16
3	1	1	8	1	1	12
4	1	1	1	6	1	10
5	1	1	1	1	18	22
รวม	20	12	14	13	25	84

χ^2 จากการคำนวณ = 78.336

χ^2 .05 (16) = 26.296

จากตาราง 22 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กในครอบครัวปกติสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเองซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 23

ดูหมายเหตุท้ายตาราง 21

ตาราง 23 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

สิ่งที่บิดา-มารดา คาดหวังว่าบุตรของตนจะได้รับการช่วยเหลือ / การช่วยเหลือที่เด็กต้องการจะได้รับ	1	2	3	4	5	รวม
1	78	21	3	20	9	131
2	5	9	1	3	2	20
3	6	10	9	6	1	32
4	8	7	1	16	2	34
5	13	2	1	9	1	26
รวม	110	49	15	54	15	243

χ^2 จากการคำนวณ = 60.244

$\chi^2_{.05}(16)$ = 26.296

จากตาราง 23 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเองซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 21

หมายเหตุ 1 หมายถึง การได้รับการศึกษา

2 หมายถึง การได้รับเครื่องอุปโภคบริโภค ที่อยู่อาศัยและเงิน

3 หมายถึง การช่วยเหลือให้มีงานทำ

4 หมายถึง การได้รับความอบอุ่น

5 หมายถึง อื่น ๆ ดูในภาคผนวก ข ตาราง 11ข และ 12 ข

ตาราง 24 แสดงค่าไคสแคว์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

การช่วยเหลือที่เด็กต้องการได้รับ \ สิ่งที่บิดา-มารดา คาดหวังว่าบุตรของตนจะได้รับการช่วยเหลือ	1	2	3	4	รวม
1	22	2	2	2	28
2	4	7	1	2	14
3	8	3	6	4	21
4	6	1	1	2	10
5	3	1	2	5	11
รวม	43	14	12	15	84

χ^2 จากการคำนวณ = 21.787

χ^2 .05 (12) = 21.026

จากตาราง 24 แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 24

ดูหมายเหตุท้ายตาราง 24

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า

3. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วและเด็กชายกับเด็กหญิงในครอบครัวปกติ

4. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

5. หาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ กับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ตอคนเอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม จำนวน 672 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified - Random Sampling) จำนวน 327 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1 - 4

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และปรับปรุงตามคำแนะนำ ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และวิธีการทางสถิติ จำนวน 1 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง โดยนำแบบสอบถามให้นักเรียนทำในชั้นเรียน อธิบายตามคำชี้แจงในแบบสอบถาม นักเรียนส่วนมากใช้เวลาทำประมาณ 1 ชั่วโมง จากแบบสอบถามที่รับคืนมาจำนวน 424 ชุด คัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.13 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่สมบูรณ์วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS - X (Statistical Package for Social Science) โดยให้หาค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต้น
2. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ตามสภาพแวดล้อม ภูมิหลัง และเพศที่ต่างกันโดยใช้สถิติค่าที (t-test)
4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test)

5. หาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติ กับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดา ต่อตนเองด้วยไคสแควร์ (χ^2)

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติ มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.58$, 1.86 และ -0.83 ตามลำดับ)

2. เด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.92$, -0.98 และ 1.25 ตามลำดับ)

3. เด็กชายกับเด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้ว มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.89$) แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน ($t = 0.60$ และ 0.01 ตามลำดับ

4. เด็กชายกับเด็กหญิงในครอบครัวปกติ มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.99$, 0.80 และ -0.89 ตามลำดับ)

5. เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 5.7037$) แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน ($F = 1.8732$ และ 0.8895 ตามลำดับ)

6. เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.8497$) แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน ($F = 0.3577$ และ 2.0727 ตามลำดับ)

7. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง (χ^2 = 115.046, 256.994, 60.244 ตามลำดับ)

8. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กในครอบครัวปกติสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง (χ^2 = 29.967, 78.336, 21.787 ตามลำดับ)

เพื่อความสะดวกในการศึกษาผลการวิจัยทั้งฉบับผู้วิจัยได้รวบรวมค่าสถิติที่สำคัญไว้ในตารางเดียวกันดังนี้

ตาราง 25 รวมค่าสถิติในการวิจัยทั้งหมด

ตัวแปรต้น \ ตัวแปรตาม			ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	ค่าสถิติที่ทดสอบ
สภาพแวดล้อมวัดสระแก้ว-ครอบครัวปกติ			t = - 1.58	t = 1.86	t = - 0.83	t.05(325) = 1.960
ภูมิหลัง (เฉพาะวัดสระแก้ว) กำพร้า-ไม่กำพร้า			t = - 0.92	t = - 0.98	t = 1.25	t.05 (241) = 1.960
เพศ	วัดสระแก้ว	ชาย หญิง	t = - 2.82*	t = 0.60	t = 0.01	t.05 (241) = 1.960
	ครอบครัวปกติ	ชาย หญิง	t = 0.99	t = 0.80	t = - 0.89	t.05 (82) = 2.007

ตาราง 25 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม		ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา	ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ	ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น	ค่าสถิติที่ทดสอบ
ความคาดหวังของเด็กการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ต่อตนเอง	วัดสระแก้ว	สูง ปานกลาง ต่ำ	$F = 5.7037^*$	$F = 1.8732$	$F = 0.8895$	$F_{.05(2,240)} = 3.00$
	ครอบครัวปกติ	สูง ปานกลาง ต่ำ	$F = 4.8497^*$	$F = 0.3577$	$F = 2.0727$	$F_{.05(2,81)} = 3.098$
ความคาดหวังของเด็กการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ต่อตนเอง	เด็กวัดสระแก้ว		$\chi^2 = 115.046$ df 4	$\chi^2 = 256.994$ df 16	$\chi^2 = 60.244$ df 16	$\chi^2_{.05}(4) = 9.488$ $\chi^2_{.05}(12) = 21.026$
	เด็กในครอบครัวปกติ		$\chi^2 = 29.967$ df 4	$\chi^2 = 78.336$ df 16	$\chi^2 = 21.787$ df 12	$\chi^2_{.05}(16) = 26.296$

อภิปรายผล

1. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น

การวิจัยครั้งนี้พบว่าโดยส่วนรวมแล้วเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 1, 2 และ 3

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อยืนยันผลการวิจัยนี้ โดยนำตัวแปรต้นด้านความแตกต่างของเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาประกอบ โดยศึกษาเปรียบเทียบกัน ดังนี้

เด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ

เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติ

เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติ

ผลการศึกษาพบว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ในการเปรียบเทียบทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กชายในครอบครัวปกติมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาสูงกว่าเด็กชายจากวัดสระแก้ว

ซึ่งพอสรุปได้ว่าความคาดหวังในชีวิตของด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันแม้จะศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ก็ตาม

การที่ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกัน นั้นพอจะประมวลได้ดังนี้

1.1 พัฒนาการของความคาดหวังในเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างช้า

จากคำกล่าวของ รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง (รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง 2528 : 12) ที่ว่าจุดเริ่มต้นความสนใจในอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น เด็กจะเริ่มมีความสนใจในอาชีพเมื่ออายุ 11 ปี แต่เป็นความคิดอย่างเพ้อฝัน เมื่อเด็กอายุ 12 ปี จะมีความสนใจในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้เขายังกล่าวว่า วัยนี้ไม่อาจพิจารณาความสามารถของตนว่าเหมาะสมกับอาชีพใด แต่เมื่ออายุ 15 - 18 ปี เด็กจะรู้จักพิจารณาเป็นอย่างดีว่า ตนควรเลือกอาชีพใดในช่วงอายุที่ใกล้เคียงกันนี้ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2521 : 160) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลมีความเจริญงอกงามไปตามวัยจะสามารถตรวจสอบเรื่องความสนใจได้เมื่ออายุประมาณ 15 - 16 ปี ช่วงความสนใจจะชัดเจนและดีพอสมควร เมื่อบุคคลอายุ 16 - 25 ปี แต่อย่างไรก็ตามบุคคลบางคน แม้จะมีอายุย่างเข้า 20 หรือ 22 ปี แล้วก็ตาม ก็ยังอาจไม่มีความสนใจในสิ่งใดที่แน่นอนตลอดชีวิต

เมื่อยอนพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีอายุ 11 - 19 ปี อายุเฉลี่ย 14.62 ปี จึงอาจมีความสนใจในการศึกษาและอาชีพที่ไม่ค่อยแน่นอน ขึ้นกับอิทธิพลของสิ่งอื่น ๆ อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา หรือวัดสระแก้ว ซึ่งเด็กจะได้รับการช่วยเหลือคำจุนจากผู้อื่นในด้านอุปโภค บริโภคที่อยู่อาศัยโดยไม่ต้องดิ้นรนด้วยตนเอง ซึ่งต่างจากสังคมตะวันตกที่เด็กส่วนใหญ่จะต้องช่วยเหลือ รับผิดชอบตนเองทั้งด้านเศรษฐกิจและการศึกษา แต่ในสังคมไทยโดยมากจะเลี้ยงดูเด็กจนกว่าจะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือจนกว่าจะแต่งงาน ในบางคนเมื่อมีครอบครัวแล้วก็ยังอยู่ในความอุปการะของบิดา มารดา ต่อไปไม่สิ้นสุด ทำให้การกระทำ การคิด การตัดสินใจ การเลือกศึกษาและประกอบอาชีพของเด็กไทยมักไม่ได้เกิดจากความสนใจ ความต้องการที่แท้จริงของเด็ก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความไม่พอใจในสภาพการทำงานของตน หรือการทำงานที่ไม่เต็มศักยภาพแห่งตน อันเป็นปัญหาใหญ่อยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน

จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 - 19 ปี อาจจะยังไม่มีพัฒนาการด้านความคาดหวังในชีวิต จึงยังไม่พบความแตกต่างของความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน

1.2 สภาพแวดล้อมและสถานภาพของครอบครัว

สภาพแวดล้อมทั้งสอง (วัดสระแก้ว - ครอบครัวปกติ) มีความใกล้เคียงกันมากกล่าวคือมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลเดียวกัน ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเดียวกัน มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน (ยากจน) มีการติดต่อสมาคมกันอยู่ตลอดเวลา และจากการศึกษาของ ประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 158) พบว่าสถานภาพของครอบครัวจะมีผลให้ความมุ่งหวังทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เช่น เยาวชนกลุ่มที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมสูง จะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาสูง เยาวชนกลุ่มที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำจะมีความมุ่งหวังทางการศึกษาต่ำ เป็นต้น และเมื่อพิจารณาสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กทั้ง 2 กลุ่มพบว่าอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำทั้งคู่ กล่าวคือ เด็กที่อยู่ในวัดสระแก้วจะมาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำไม่สามารถส่งเสียให้บุตร ธิดา ของตนเล่าเรียนได้จึงต้องให้อยู่ในอุปการะของพระครูขันตยาภิวัฒน์ ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติจากคำบอกเล่าของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม กล่าวว่าเด็กที่มาเรียนที่นี่ (ครอบครัวปกติ) เป็นเด็กที่ยากจนทั้งนั้น ครอบครัวที่พอมีสตางค์หน่อยก็จะส่ง บุตร ธิดา ของตนไปเรียนในเมือง (จ.อ่างทอง) หรือเรียนที่อยุธยา จึงพอสรุปได้ว่าทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ มีสถานภาพทางครอบครัวและเศรษฐกิจระดับเดียวกัน

จากเหตุผลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันมาก มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจระดับเดียวกัน

1.3 การกระตุ้นความคาดหวังในชีวิตของวัดสระแก้ว

จากเอกสารรายงานฝ่ายวิชาการของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 (รายงานฝ่ายวิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ม.ป.ป. : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าใครมีสติปัญญาสามารถที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อในระดับมัธยม ท่าน (พระครูขันตยาภิวัฒน์) ก็ส่งเสริมให้ได้เรียนได้ศึกษา มอบทุนการศึกษาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนให้เด็กนักเรียนคนใดมีสติปัญญาดี ความประพฤติดี ท่านจะช่วยส่งเสริมให้ได้เรียนไปจนถึงระดับปริญญาตรีที่เดียว ปัจจุบันเด็กกำพร้าและยากจนที่หลวงพ่อเคยอุปการะไว้นั้นต่างก็มีอาชีพการงานกันทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ ครู แพทย์ การค้า และอื่น ๆ ตลอดจนไปเป็นผู้บริหารระดับประเทศก็มี

ข้อความดังกล่าวมีส่วนกระตุ้นให้เด็กวัดสระแก้วตั้งความคาดหวังในชีวิตสูงได้โดยเด็กอาจคิดว่าถึงแม้บิดา มารดา ของตนจะไม่สามารถส่งเสียให้ตนได้รับการศึกษาต่อได้ ทางวัดก็คงจะส่งเสียให้ตนได้รับการศึกษาและการประกอบอาชีพได้ เช่นเดียวกับเด็กในครอบครัวปกติ นอกจากนี้ยังอาจกระตุ้นให้เด็กยากจนอื่น ๆ ที่มีความคาดหวังในชีวิตสูงหรือบิดา มารดา ของเด็กที่ตั้งความหวังต่อบุตรสูง แต่ไม่สามารถส่งเสียให้ได้รับการศึกษาและสนับสนุนให้ประกอบอาชีพได้ หรือขาดความรับผิดชอบในตัวบุตร พาบุตร บิดา ของตนมาไว้ในความอุปการะของวัดสระแก้ว เด็กเหล่านี้หลั่งไหลเข้าสู่วัดสระแก้วอย่างมากมาย เห็นได้จากสถิติจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตัวอย่าง เช่น เรียงความที่เขียนส่งครูในหัวข้อชีวิตของข้าพเจ้า ของนายเลายี แซ่วาง ตอนหนึ่งที่กล่าวว่า (ประวัติโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ม.ป.ป. : 5) ขณะนั้นได้มีเพื่อน ๆ เล่ากันว่าได้รู้ข่าวมาว่าที่วัดสระแก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีหลวงพ่อองค์หนึ่งใจดีมากท่านได้รับอุปการะเด็กที่กำพร้าและยากจน แล้วก็ส่งเสียให้เล่าเรียนหนังสือด้วย ผมจึงได้ติดตามเพื่อน ๆ มาเข้าเรียนที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ในชั้น ป.4

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากวัดสระแก้วได้กระตุ้นความคาดหวังในชีวิตเด็ก โดยให้โอกาสกับเด็กที่มีความสามารถ และความ

ประพฤติดีให้ได้รับการศึกษา และการประกอบอาชีพตามความสามารถและตามหลักการที่ทางวัดกำหนด ประกอบกับเด็กที่เข้ามาอยู่ในวัดสระแก้วมักจะมาด้วยความคาดหวังว่าตนจะได้รับการศึกษาเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อมาอยู่ได้พบตัวอย่างเด็กรุ่นก่อน ๆ ที่ได้รับการศึกษา มีแนวโน้มในการได้ประกอบอาชีพในอนาคต จึงทำให้เด็กวัดสระแก้วตั้งความคาดหวังในชีวิตของตนไว้ไม่ต่างจากเด็กในครอบครัวปกติ

1.4 อิทธิพลของโรงเรียนและกลุ่มเพื่อน

เฮอร์ลอกค์ (Hurlock. 1973 : 189) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของความคาดหวังจากบุคคลภายนอกไว้ว่า การคาดหวังของวัยรุ่นได้รับอิทธิพลมาจากบุคคลภายนอกอื่น ๆ นอกเหนือจาก พ่อ แม่ ก็อาจเป็นครู และเพื่อน เช่น ถ้าเพื่อนหวังให้เขาเป็นนักกีฬาที่นำชื่อเสียงมาให้โรงเรียน เขาก็มีความหวังเกี่ยวกับกีฬามากกว่าอย่างอื่น วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องทำอะไรตามที่เพื่อน ๆ ยอมรับ ในกรณีของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติอาจอภิปรายได้ว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่ม เป็นสิ่งแวดล้อมของกันและกัน จึงมีอิทธิพลต่อความคาดหวังซึ่งกันและกัน ทำให้ความคาดหวังในชีวิตของเขาไม่แตกต่างกัน ประกอบกับได้รับการแนะแนว อบรม สั่งสอน ปลูกฝังค่านิยม และการเลียนแบบจากครูกลุ่มเดียวกัน จึงทำให้ทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ มีความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

1.5 หลักสูตร

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ได้จัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี ในตอนต้นกำหนดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายจึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

ดังนั้นการที่ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเนื่องมาจากการศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน มีสิทธิเลือกแผนการศึกษาได้เท่าเทียมกันและอาจเลือกตาม ๆ กัน

1.6 การรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

จากการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็ก มีความสอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง ทั้งในเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ และเมื่อยอนพิจารณาถึงบิดา มารดา ผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งมีอิทธิพลอย่างสูงต่อความคาดหวังในชีวิตของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ก็พบว่ามีสถานภาพทางครอบครัวใกล้เคียงกัน ตามที่กล่าวไว้แล้วในข้อ 1 และจากผลการวิจัยของประเทิน มหาขันธ์ (ประเทิน มหาขันธ์ 2521 : 158) ที่ว่าสถานภาพของครอบครัวจะมีผลต่อความมุ่งหวังทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ

นั้นคือ ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง ซึ่งมีสถานภาพของครอบครัวในระดับเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องจากเด็กทั้ง 2 กลุ่มเข้าสู่พัฒนาการเรื่องของความคาดหวังช้า อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันมาก มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับเดียวกันได้รับการแนะแนวจากโรงเรียน คณะครู ครูแนะแนวชุดเดียวกัน ใช้หลักสูตรเดียวกัน มีสิทธิในการเลือกแผนการศึกษาเท่าเทียมกัน และยังได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก ซึ่งมีสถานภาพเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของคะแนนความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านแล้ว (ตาราง 6) พบว่า เด็กวัดสระแก้วมีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังทางการศึกษาและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ แต่มีคะแนนเฉลี่ย

ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพมากกว่าเด็กในครอบครัวปกติ นั่นคือเด็กวัดสระแก้ว มีแนวโน้มที่จะมีความคิด ความรู้สึกที่ดี และเห็นประโยชน์ของการศึกษา และการพึ่งผู้อื่นน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ แต่มีความคิด ความรู้สึกที่ดี และเห็นประโยชน์ของการประกอบอาชีพมากกว่าเด็กในครอบครัวปกติ

ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า เด็กวัดสระแก้ว อยู่ในสภาวะที่ต้องช่วยตัวเองในกิจวัตรประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการกิน อยู่ หลับนอน หรือการเรียนและขาดการเอาใจใส่ใกล้ชิดเหมือนเด็กในครอบครัวปกติ ทำให้เห็นความสำคัญของการพึ่งผู้อื่นน้อย ดังนั้นจึงเห็นประโยชน์ของการประกอบอาชีพมากกว่าเด็กในครอบครัวปกติ เพราะการมีอาชีพจะทำให้พ้นจากสภาพที่ต้องพึ่งผู้อื่น และในทำนองเดียวกันก็มีความคิดที่ดีต่อการศึกษาน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ เพราะการรับการศึกษาจะทำให้พ้นต้องจากครอบครัวมาอยู่ในสภาพที่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นการยืดอายุการประกอบอาชีพต่อไปอีก แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างในประเด็นเหล่านี้เป็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลที่จะเกิดขึ้นจากการที่เด็กวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างจากเด็กในครอบครัวปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น ผู้วิจัยใคร่จะอภิปรายใน 2 ประเด็น คือ ในทางบวก และในทางลบ

ในทางบวก เป็นเรื่องน่ายินดีที่เด็กวัดสระแก้วถึงแม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดูด้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ คือไม่ได้อยู่รวมกับบิดา มารดาของตน แต่ก็ยังมีความคาดหวังในชีวิตไม่แตกต่างจากเด็กในครอบครัวปกติ แสดงว่าเขาเหล่านี้ไม่ได้มีความท้อถอยหดหู่ไปกับสภาพการขาดของตนเอง ตรงกันข้ามกลับเป็นแรงกระตุ้นให้เขาตั้งเป้าหมายในชีวิตของตน และมองเห็นคุณค่าของการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างไปจากเด็กในครอบครัวปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพึ่งผู้อื่น จากคะแนนเฉลี่ยแสดงว่าเด็กวัดสระแก้วมีแนวโน้มจะเห็นความสำคัญของการพึ่งผู้อื่นน้อยกว่าเด็กในครอบครัวปกติ ($\bar{X}$ วัดสระแก้ว =2.6570 $\bar{X}$ ครอบครัวปกติ = 2.6988) นั่นคือเขาไม่ได้มีความคิด ความรู้สึก หรือเห็นประโยชน์ของการพึ่งพิงผู้อื่นมากไปกว่าเด็กในครอบครัวปกติเลย ซึ่งสอดคล้องกับโอวาทของ ศ.นพ.เสม พริ้งพวงแก้ว ซึ่งกล่าวไว้ในงานพิธีแจกรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดเรียงความ"จากใจ...ลูกกำพร้า"

ไว้ว่า (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 131) "ธรรมชาติก็จะสร้างสรรค์สิ่งที่วิเศษให้แก่เราเป็นสิ่งทดแทน นั่นคือให้สำนึกแก่เราที่จะพึ่งตนเอง และเข้มแข็งที่จะต่อสู้ไปข้างหน้า" ดังนั้นการที่มีผู้กล่าวว่า เด็กเหล่านี้มักจะงอมืองอเท้าคอยรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือเคยชินกับการเป็นผู้รับจนกลายเป็นนิสัยเรียกร้องการช่วยเหลือที่ไม่สิ้นสุดโดยไม่คิดจะพึ่งตนเองและเห็นว่าเป็นหน้าที่ของสังคมที่จะต้องช่วยเหลือเขา คำกล่าวนี้ไม่น่าจะเป็นไปได้ ประกอบกับการพิจารณาแนวโน้มของความคาดหวังในการประกอบอาชีพก็พบว่าเด็กวัดสระแก้ว เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพมากกว่าเด็กในครอบครัวปกติ ($\bar{X}$ วัดสระแก้ว = 3.7062 $\bar{X}$ ครอบครัวปกติ = 3.6200) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ เจอสิลด์ (Jersild. 1963 : 231) ที่ว่าบุคคลซึ่งสามารถรับภาระทางเศรษฐกิจของตนเองได้จะถือว่าพึ่งตนเองได้ นั่นคือเขาจะต้องมีอาชีพ

ในด้านลบ พิจารณาความเป็นไปได้ของความคาดหวัง พบว่าผู้ที่จะสนองความคาดหวังของเด็กวัดสระแก้ว คือพระครูขันตยาภิวัฒน์เพียงผู้เดียว ต่อจำนวนเด็กถึง 2124 คน (ฝ่ายวิชาการไทยรัฐวิทยา 6 ม.ป.ป. : 3) เป็นภาระอันหนักยิ่งในการที่จะให้ความอุปการะเลี้ยงดู อบรม เอาใจใส่และให้ได้รับการศึกษาทุกคน (ภาคบังคับประถม 6) จำนวนเด็กที่มากมายนี้ทำให้ต้องอาศัยแรงศรัทธาและเมตตาจิตของผู้ใจบุญในรูปการบริจาค เพื่อนำมาเป็นเครื่องอุปโภค บริโภคอย่างมาก จะเห็นได้จากข่าวการขอรับความช่วยเหลือและความช่วยเหลือที่ทางวัดได้รับเป็นระยะ ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ ถึงแม้จะมีการช่วยเหลือเด็กเหล่านี้เป็นระยะ ๆ จากผู้ใจบุญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่ว่าในรูปการให้เครื่องอุปโภค บริโภค หรือในรูปมูลนิธิก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่ายังไม่อาจสนองความคาดหวังของเด็กได้ หรือได้ก็ไม่น่าจะทั่วถึงและเป็นเพียงการสนองความต้องการทางด้านร่างกาย เครื่องอุปโภค บริโภคเท่านั้น แต่เด็กไม่ได้ต้องการเพียงแค่การกินอยู่หลับนอน เรียนไปวัน ๆ เท่านั้น เขายังต้องการความรัก ความอบอุ่น ความใส่ใจ และการเห็นความสำคัญของตนเองอีกด้วย

ดังนั้นการที่เด็กวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างจากเด็กในครอบครัวปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนับว่ามีภาวะการเสี่ยงต่อการผิดหวังมากกว่าเด็กในครอบครัวปกติ เพราะการตอบสนองความคาดหวังของเด็ก และสิ่ง

ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจะต้องเฉลี่ยไปถึง 2124 คน และเมื่อเด็กจะหันหาบิดา มารดาของตน อาจพบว่าไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังของตนได้ และได้โอนภาระรับผิดชอบในตนให้กับพระครูขันตยาภิวัฒน์แล้ว ไม่ว่าจะด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม นับว่ามีผลทางด้านจิตใจ และภาวะสุขภาพจิตของเด็กเป็นอย่างมาก ดังที่ เฮอร์ลอกค์ (Hurlock. 1974 : 394) ได้กล่าวถึงความคาดหวังที่ไม่เป็นจริงและล้มเหลวไว้ว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับตนเองที่ไม่เป็นจริงจะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่เป็นจริงกับการรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามอุดมคติ เป็นผลให้เกิดการไม่ยอมรับตนเองตามมา ในทำนองเดียวกัน ดีเซคโค (Dececco. 1965 : 166 - 167) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบความล้มเหลวติดต่อกันเป็นระยะเวลานานก็จะเป็นเงื่อนไขให้ตั้งระดับความคาดหวังต่ำลงมาเพื่อป้องกันมิให้ตนเกิดความรู้สึกว่าตนไร้ค่า ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมพร บัวทอง (สมพร บัวทอง และคนอื่น ๆ 2511 : 2) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การที่เด็กจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระทำสิ่งใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับความมุ่งหวังเกี่ยวกับสิ่งนั้น ในทางกลับกันการที่เด็กจะตั้งระดับความมุ่งหวังเกี่ยวกับสิ่งใดอย่างไรก็ขึ้นกับความสำเร็จ หรือความล้มเหลวที่ตนเองได้รับจากการกระทำสิ่งนั้นมาก่อน

จึงเป็นที่น่าวิตกว่าเด็กวัดสระแก้วอาจประสบความผิดหวังจากการไม่ได้รับการตอบสนองในความคาดหวังของตนจะตั้งความคาดหวังให้ต่ำลงเรื่อย ๆ จนกลายเป็นเด็กที่ไม่มีความคาดหวังหรือความมุ่งหวังในอนาคต อยู่ไปวัน ๆ สุดแต่โชคชะตาและความช่วยเหลือที่จะมีคนหยิบยื่นให้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วง ชีวิตของเขาคงจะเงียบเหงา อนาคตมืดมนท์ แม้แต่จะแหงนดูท้องฟ้าก็ยังไม่เห็นดวงดาว ความรู้สึกของเขาคงจะไม่ต่างไปจากเด็กในสถานสงเคราะห์คนหนึ่ง ซึ่งบรรยายความรู้สึกของเขาในการประกวดเรียงความ "จากใจ...ลูกกำพร้า" (กองบรรณาธิการ "รักลูก" 2529 : 130) ที่ว่าวิถีชีวิตของเราดำเนินไปอย่างเงียบเหงา เราเคยคิดเคยฝันในเรื่องอนาคต แต่นั่นเป็นเพียงความหวัง...เราก็ได้แต่หวัง หวังว่าสักวันหนึ่ง...แต่เมื่อเวลาล่วงเลยไปเราก็ได้รู้ว่าความคาดหวังของเราค่อย ๆ ริบหรี่ไปตามกาลเวลา"

2. ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า

การวิจัยในครั้งนี้พบว่าเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 4, 5 และ 6 แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมุทร นุชนาถ (สมุทร นุชนาถ 2513 : 112) ซึ่งศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 440 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยของเขาพบว่า 1. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่บิดามีชีวิตอยู่และถึงแก่กรรม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่มารดามีชีวิตอยู่และถึงแก่กรรม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนที่ บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง และแยกกันอยู่ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เซนทรอก และวูลฟอรด (Lynn. 1974 : 268 citing Santroch and Wohlford. 1970) ได้ศึกษาผลกระทบของการขาดพ่อในเด็ก ระดับ 4, 5 และ 6 ซึ่งอาศัยอยู่ในคิวบาและไมอามี่ โดยให้เด็กเลือกรางวัลใหญ่ในอนาคตกับรางวัลเล็ก ๆ ในปัจจุบัน เขาพบว่าเด็กเหล่านี้ชอบรางวัลเล็ก ๆ ในวันนี้มากกว่ารางวัลใหญ่ ๆ ในอนาคต ส่วนผลกระทบของความเป็นกำพร้ากับลักษณะพึ่งพา ลินน์ และซอว์เรย์ (Lynn. 1974 : 263 citing Lynn and Sawrey. 1959) ได้ศึกษาเด็กหญิงอายุระหว่าง 8 - 9 ปี ที่ขาดบิดา และไม่ขาดบิดา โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะเล่นตุ๊กตา เขาพบว่าเด็กหญิงที่ขาดพ่อจะมีพฤติกรรมพึ่งพามารดามากกว่าเด็กหญิงที่ไม่ขาดพ่อ และพฤติกรรมพึ่งพาจะปรากฏขึ้นก่อนปัญหาจะเกิด ในเรื่องเดียวกันนี้ ทิลเลอร์ (Lynn. 1974 : 263 citing Tiller. 1961) ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์และภาพสะท้อน (Projective Test) ในเด็กวัยรุ่นชาวนอรเวย์ ที่ขาดพ่อ (พ่อเป็นกลาสีเรือ หรือชาวประมงลาปลาวาฟ ซึ่งจะจากบ้านอย่างน้อยที่สุด 9 เดือน และบางครั้งนานถึง 2 ปี การกลับมาบ้านไม่สม่ำเสมอ) กับเด็กที่ไม่ขาดพ่อ ผลการศึกษาของเขาพบว่า เด็กที่ขาดพ่อ คาดหวังบทบาทของพ่อได้น้อยกว่าและมีลักษณะพึ่งพามากกว่าเด็กที่ไม่ขาดพ่อเล็กน้อย

ผลการวิจัยในต่างประเทศที่อ้างอิงนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยคิดว่าการที่เด็กกำพร้าและไม่กำพร้า ที่อยู่ในความอุปการะของวัดสระแก้ว มีความคาดหวังในชีวิตไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน คือในวัดสระแก้วภายใต้การอุปการะของพระครูขันตยาภิรัฐน์ ทำกิจวัตรประจำวันเหมือนกันทุกประการ ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเดียวกัน มีโอกาสในชีวิต เช่น โอกาสในการศึกษาต่อ การฝึกฝนอาชีพเท่า ๆ กัน ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน เด็กที่ไม่กำพร้าถึงจะมีพ่อ แม่ อยู่ครบทั้ง 2 คน แต่ก็ได้โอนภาระความรับผิดชอบในตัวเด็กให้แก่หลวงพ่อแล้ว (จะด้วยเหตุผลใดก็ตาม) ดังนั้นเด็กที่ไม่กำพร้าจึงมีสภาพไม่ต่างจากเด็กกำพร้าเท่าใดนัก การปฏิบัติต่อเด็กทั้งจากบุคลากรในวัดและบุคคลภายนอกไม่แตกต่างกันเนื่องจากการรับรู้เด็กเหล่านี้เป็นภาพรวมภาพเดียวกัน ไม่มีแม้แต่บัญชีรายละเอียดว่าคนใดเป็นเด็กกำพร้า คนใดไม่กำพร้า ดังนั้นเด็กจึงได้รับสิทธิ โอกาสและมีหน้าที่เหมือนกัน

นั่นคือเด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน มีโอกาสแห่งชีวิตเท่ากันภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ได้รับการปฏิบัติจากบุคคลภายนอกและบุคลากรในวัดเหมือนกัน จึงน่าจะเป็นเหตุให้เด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้า มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. <u>ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายกับเด็กหญิง ที่อยู่ในวัดสระแก้วและเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ</u>

จากการวิจัยพบว่าเด็กชายและเด็กหญิงในวัดสระแก้ว มีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.82$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 7 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยของเด็กชาย 3.4403 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.420 ส่วนเด็กหญิงค่าเฉลี่ย 3.6626 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.435 นั่นคือเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วมีความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อการศึกษามากกว่าเด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้ว

จากประสบการณ์ และการเล่าต่อ ๆ กันมา พบว่า การที่เด็กชายใช้วัดเป็นที่อยู่ ที่เรียน หรือศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรม เป็นเรื่องปกติซึ่งเราเคยชินกับเหตุการณ์เหล่านี้ เช่น เมื่อพูดถึงเด็กวัดเราจะนึกถึงเด็กชายที่ถือปิ่นโตตามหลังพระขณะบิณฑบาตรในตอนเช้า หรือวิ่งช่วยงานอยู่ในวัด ดังนั้นการที่เด็กชายหลั่งไหลเข้าสู่วัดสระแก้วนั้นดูจะเป็นเรื่องที่ไม่แปลกนัก แต่ในความจริงเราพบว่ามีเด็กหญิงจำนวนไม่น้อยเข้าอาศัยอยู่ในวัดสระแก้วเช่นเดียวกับเด็กชาย ซึ่งเป็นเรื่องที่เราไม่ค่อยได้พบเห็นในภาวะปกตินัก

จากการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของเด็กวัดสระแก้ว พบว่าเด็กชายจะอยู่ในบริเวณวัด ปกครองดูแลกันเองภายใต้การควบคุมของพระสงฆ์ 30 รูป คิดเป็นอัตราส่วนพระ 1 รูป ต่อเด็ก 70 คนโดยประมาณ ส่วนเด็กหญิงซึ่งมีประมาณ 80 คน แยกอยู่ต่างหากนอกบริเวณวัด ปกครองดูแลกันเองและมีครูสตรี 4 คนพักรวมกับเด็ก คิดเป็นอัตราส่วนครู 1 คน ต่อเด็ก 20 คน จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกันมาก จึงทำให้เด็กหญิงในวัดสระแก้วน่าจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีกว่าเด็กชาย ใกล้ชิดครูมากกว่าเด็กชาย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า น่าจะเป็นเหตุให้ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เด็กหญิงมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังทางการศึกษาสูงกว่าเด็กชาย

ส่วนความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นพบว่าเด็กชายกับเด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน ($t = 0.60, 0.01$ ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8 และ 9 แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลิขิต กาญจนาภรณ์ และคนอื่น ๆ (ลิขิต กาญจนาภรณ์ และคนอื่น ๆ 2521 : 37) ที่ศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในอนาคตของเยาวชนไทยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนไทย อายุ 13 - 18 ปี จำนวน 4,487 คน ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศกับความสามารถในการคิดได้และคิดไม่ได้เกี่ยวกับจุดมุ่งหวังในอนาคตของเยาวชนไทยที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างต่ำ 95 %

จากการศึกษาความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กชายและเด็กหญิงในครอบครัวปกติพบว่า ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่ง

ผู้อื่นของเด็กชายและเด็กหญิงในครอบครัวปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t = 0.99, 0.80 และ -0.89 ตามลำดับ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 10, 11 และ 12 ตามลำดับ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลิขิต กาญจนาภรณ์ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

4. <u>ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน</u>

การวิจัยครั้งนี้พบว่าทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 5.7037 และ 4.8497 ตามลำดับ)

และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคาดหวังทางการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังทางการศึกษาสูงที่สุดทั้งในเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วอเรลล์ (ประยุทธ์ วัชระดิษย์ 2514 : 15 อ้างอิงมาจาก Worell. 1959 : 54) ที่กล่าวไว้ว่า ระดับความมุ่งหวังซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางสติปัญญา ใช้เป็นตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ และงานวิจัยของเขาสนับสนุนว่าระดับความมุ่งหวังใช้เป็นสิ่งทำนายความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้สอดคล้องกับคำกล่าวของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 2) ที่ว่า การที่บุคคลรับรู้ คาดคะเนว่าตนเองน่าจะทำอะไรได้เพียงใด นับเป็นการคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้จริงจากการกระทำของตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนับเป็นผลจากการกระทำอย่างหนึ่งของเด็ก ที่เด็กรับรู้ ในทำนองเดียวกัน สวนา พรพันธุ์กุล (สวนา พรพันธุ์กุล 2522 : 133 อ้างอิงมาจาก มณีรัตน์ ตรีรัตนพันธ์ . 2515) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นั่นคือทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติมีความคาดหวังทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเป็นจริงคือ ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด มีความคาดหวังทางการศึกษาสูงที่สุด

จากข้อความดังกล่าวแล้วข้างต้นอาจสรุปได้ว่าความหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติ เกิดจากประสบการณ์ของเด็ก (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) และมีความเป็นจริงตามสภาพของเด็กเอง นั่นคือ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาสูงด้วย

ส่วนความคาดหวังทางการประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นพบว่าทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน (F = 0.3577 และ 2.0720 ตามลำดับ)

จากการศึกษาองค์ประกอบในการเลือกอาชีพของ โร (รุ่งฟ้า ลอมในเมือง 2528 : 11 - 12, อ้างอิงมาจาก Roe. n.d.) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพใดขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพภายในครอบครัว ความพอใจ ความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน เจตคติเบื้องต้นของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก จะเห็นได้ว่า โร มิได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเลือกอาชีพ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ใช่องค์ประกอบในการเลือกอาชีพของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ ที่ว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพไม่แตกต่างกัน

5. <u>ความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง</u>

การวิจัยครั้งนี้พบว่าความหวังในชีวิตด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติ มีความสอดคล้องกับการรับรู้ความหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของลาร์สัน (Larson. 1965 : 685) เขาได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาในรัฐวอชิงตัน จำนวน 128 คน รวมทั้งบิดา มารดาของนักเรียนเหล่านั้นด้วย ผลปรากฏว่าค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนจะเปลี่ยนไปตามแบบค่านิยมของสมาชิกในครอบครัว และในทำนองเดียวกัน เฮอร์ลอค (Hurlock. 1973 : 188) ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังของบิดามารดาไว้ว่า บิดามารดาจะมีภาพหรือความใฝ่ฝัน

ให้ลูกเป็นอะไรตั้งแต่เด็กยังไม่เกิด บิดามารดาบางคนมักจะตัดสินใจไว้เลยว่าลูกควรจะจบการศึกษาระดับใด ควรประกอบอาชีพอะไร ควรเรียนได้ดีขนาดไหน และควรมีสถานภาพทางสังคมระดับใด การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองนั้นจะมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของตนมาก ดังที่ บรุคโอเวอร์ (ออยทิพย์ ตันติวัฒน์ 2520 : 15 อ้างอิงมาจาก Brookvoer. 1964 : 323) ได้กล่าวไว้ว่าความคาดหวังที่มีอิทธิพลต่อผู้ถูกคาดหวังมาก เช่น ความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อลูก จะมีผลให้ลูกมีพฤติกรรมไปตามแนวทางที่บิดามารดาคาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความคาดหวังต่อกันด้วย

จากการศึกษาเพิ่มเติมของงานวิจัยนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกันเก็บข้อมูลครั้งเดียวกัน จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "เมื่อนักเรียนมีความทุกข์ นักเรียนคิดถึงใครมากที่สุด (เลือกเพียงคนเดียว) เมื่อสรุปคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ว่าทั้งเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติเลือกบิดามารดา เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีเปอร์เซ็นต์รวมถึง 84.4 เด็กวัดสระแก้วเลือกบิดามารดา ร้อยละ 86.9 เด็กในครอบครัวปกติร้อยละ 78.2 ซึ่งแสดงว่าบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือ พ่อ แม่ จากสภาพความเป็นจริงและสามัญสำนึกที่บอกว่าพ่อ แม่ มักจะรัก ให้แต่สิ่งที่ดีแก่ลูก ถึงแม้ว่าบางครั้งหรือบางอย่างจะเป็นการชดเชยความบกพร่องหรือภาวะขาดของตนเองก็ตาม แต่ก็ยังอยู่ในพื้นฐาน และขอบเขตของความดี สิ่งที่ดีอยู่นั่นเอง ผู้วิจัยจึงหวังว่าเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติในกลุ่มตัวอย่าง หรือเยาวชนของไทยจะมีความคาดหวังในทางที่ดี ดำเนินรอยตามความคาดหมายและแนวทางของบรรพบุรุษในทางที่ดี อันจะนำมาสู่อนาคตของชาติที่รุ่งเรืองสืบไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะในเรื่องต่อไปนี้

1. ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียนบางเสด็จวิทยา วัดสระแก้ว สระแก้วพุทธนิมิต และภาครัฐบาล

1.1 โรงเรียนควรจัดบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ในรูปต่าง ๆ เช่น จัดหาเอกสาร เชิญวิทยากรเป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่อง การศึกษาต่อ เพื่อออกไปประกอบอาชีพ การที่นักเรียนได้ทราบถึงลักษณะต่าง ๆ ของงานอย่างละเอียด เช่น

สภาพการทำงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ปัญหาซึ่งจะต้องประสบในแต่ละอาชีพ ความสำเร็จซึ่งจะได้รับจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ตลอดจนแนวโน้มของอาชีพต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในอาชีพทั้งหลายอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความคาดหวังที่เป็นจริงตามสภาพที่แท้จริงของตนและสภาพการในปัจจุบัน ของสังคม อันจะทำให้เยาวชนไทยมีความคาดหวังทางการศึกษาที่ดี และนำไปสู่ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในการพึ่งตนเองที่เหมาะสมต่อไป

1.2 จัดทำทะเบียนประวัติเด็กโดยละเอียด เพื่อความสะดวกและถูกต้องในการวิจัยครั้งต่อไป ตลอดจนการติดตามผลเด็กแต่ละคนทั้งในด้านการศึกษา ความประพฤติ อันจะทำให้การเลี้ยงดูเด็กเป็นรูปแบบที่น่าเชื่อถือมากขึ้น ควรมีการจำแนกเด็กว่าเด็กคนใดเข้ามาอยู่ในความอุปการะเพราะอะไร เมื่อไร ใครเป็นผู้นำส่ง ในปัจจุบันยังมีผู้เข้าใจผิดอยู่มากกว่าเด็กทั้ง 2124 คน เป็นเด็กกำพร้า ขาดพ่อขาดแม่ แต่เมื่อได้เข้าไปสัมผัสกับเด็กแล้วพบว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเด็กกำพร้า ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนถูกหลอกหรือเปล่า ดังนั้นเพื่อความบริสุทธิ์ใจ สบายใจของทุก ๆ ฝ่าย ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเปลี่ยนชื่อ และป้ายหน้าทางเข้าวัด จากเดิมที่ว่า "สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว" เป็น "สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและเด็กยากจนวัดสระแก้ว"

1.3 ส่งเด็กบางคนกลับภูมิลำเนาเดิม เพื่อลดจำนวนเด็กและเพิ่มคุณภาพทางการอบรมเลี้ยงดูหรือสงเคราะห์ให้ดีขึ้น

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัดสระแก้ว จะเห็นว่ามีเด็ก 184 คน (ร้อยละ 75.72) ไม่ใช่เด็กกำพร้าคือ ยังมีทั้งบิดา และมารดาอยู่ ส่วนเด็กอีก 59 คน (ร้อยละ 24.28) ซึ่งการวิจัยนี้จัดว่าเป็นกำพร้าก็ยังพบว่ามีบางคนเท่านั้นที่ขาดทั้งบิดา และมารดา หรือไม่ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับบิดา มารดาของตน เด็กส่วนใหญ่ยังมีบุคคลที่น่าจะรับผิดชอบในตัวเขาได้มากกว่า "หลวงพ่อ" การพิจารณารับเด็กควรจะได้ทำในกรณีจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น เนื่องจากยังมีบิดา มารดา จำนวนมากที่คาดหวังว่าวัดจะให้การศึกษา ที่อยู่อาศัยและอบรมสั่งสอนให้บุตรของตนเป็นคนดีได้มากกว่าตนเอง ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่เป็นบิดามารดา ควรรับผิดชอบรับภาระด้านการศึกษา การอบรมสั่งสอนบุตร อันจะทำให้เด็กได้รับการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ จากบิดามารดา โดยตรง ได้เรียนรู้บทบาท หน้าที่ของความเป็นบิดามารดา ซึ่งตนจะต้องรับต่อไป กับทั้ง

ยังช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีกว่าการแยกอยู่กับบิดามารดา ซึ่งจะทำให้ขาดความผูกพันทางอารมณ์ระหว่าง บิดา มารดา บุตร ไปอันจะทำให้เกิดผลเสียต่อเนื่องกันไปไม่รู้จบ อีกทั้งจำนวนเด็กที่มากเกินไป ย่อมทำให้การอบรมสั่งสอนดูแลเด็กไม่ทั่วถึง ทำให้การอุปการะเด็กอยู่ในรูปปริมาณมากกว่าคุณภาพ

ส่วนเด็กยากจนที่เข้ามาขอรับการสงเคราะห์จากทางวัด อาจพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณีที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล เช่น มอบทุนการศึกษาให้เป็นงวด ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องรับเด็กไว้ในวัด ซึ่งน่าจะเกิดผลดีทั้งกับวัดสระแก้วและตัวเด็กเอง ทางด้านวัดสระแก้วภาระต่าง ๆ จะลดลง ความแออัดของเด็กน้อยลง การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กจะทั่วถึงมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็ก วัด มีความรู้สึกรับผิดชอบซึ่งกันและกันมากกว่าที่เด็กจะกอยเป็นฝ่ายรับจากวัดแต่เพียงอย่างเดียว ทางด้านเด็ก เด็กจะได้ใกล้ชิดกับครอบครัว ได้รับความรัก ความอบอุ่นจากบิดา มารดา มีส่วนรับรู้ รับผิดชอบต่อครอบครัวของตน ในขณะเดียวกันก็ได้มีโอกาสทางการศึกษาหัดเทียมกับเด็กอื่น ๆ

1.4 รัฐบาล ควรเข้ามามีส่วนรับผิดชอบ ดูแล ค้ำจุน กิจกรรมของทางวัด อาจในรูปการจัดการศึกษาสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดหลักประกัน ความมั่นคงแก่เด็ก ๆ ในวัด อันจะเป็นแนวทางให้เด็กสามารถวางแนวทางชีวิตได้ มองเห็นความแน่นอนในอนาคตของตน มีความคาดหวังในชีวิตระยะยาว ซึ่งปัจจุบันไม่มีใครบอกได้ว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารวัด เด็กเหล่านี้จะเป็นอย่างไร

ในด้านสถานสงเคราะห์ที่อยู่ในความดูแลของรัฐบาล ควรให้เด็กในสถานสงเคราะห์ได้มีโอกาสติดต่อกับบุคคลภายนอก เช่น การพาเด็กไปทัศนศึกษา เยี่ยมชมโรงเรียนต่าง ๆ เรียนร่วมกับนักเรียนในครอบครัวปกติ เพื่อให้เด็กได้รับอิทธิพลของสังคมภายนอก อันจะทำให้เด็กในสถานสงเคราะห์มีความคาดหวังในชีวิตไม่แตกต่างจากครอบครัวปกติ

2. <u>ต่อการวิจัย</u>

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความคาดหวังในชีวิตในกลุ่มประชากรที่ต่างกันออกไป เช่น ในเด็กที่อยู่ในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ มูลนิธิอื่น ๆ เช่น สหทัยมูลนิธิ หรือในเด็กวัดที่พบเห็นอยู่ทั่วไป เพื่อศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันต่อความคาดหวังในชีวิต

2.2 ตัวแปรต้นที่น่าจะศึกษาคือ อิทธิพลของโรงเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดา ระยะเวลาที่อยู่ในวัด (จากครอบครัว) ระดับอายุที่แตกต่างกัน เพื่อดูว่าเด็กไทยมีพัฒนาการเรื่องความคาดหวังในชีวิตที่เป็นจริงในระดับอายุเท่าไร

2.3 ตัวแปรตามที่น่าจะศึกษาคือ ความคาดหวังในชีวิตด้านสังคม ศาสนา การสมรส ความรู้สึกต่อตนเอง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดของเด็ก ค่านิยม เป้าหมายทางการศึกษา และการประกอบอาชีพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ณเพชร ฉัตรศุภกุล บริการสนเทศ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร 2521, 272 หน้า อัดสำเนา

จินตนา นนทเปารยะ แนวทางและการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กกำพร้า คณะทำงานด้านเด็กและสมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย 2529, 30 หน้า อัดสำเนา

ชุติมา เนื่องจำนงค์ "ชีวิตเด็กหญิงที่วัดสระแก้ว" สยามรัฐ 19 ตุลาคม 2529, หน้า 6

ถนอม อินทรกำเนิด ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน 14 จังหวัดภาคใต้ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 149 หน้า อัดสำเนา

บรรณาธิการนิตยสาร, กอง "จากใจลูกกำพร้า" รักลูก 45 : 128 - 131 ตุลาคม 2529

ประคอง กรรณสูต สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ฉบับปรับปรุงแก้ไข ม. ป: ป., 340 หน้า

ประณต เล็กสวาสดิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึ่งผู้อื่น พฤติกรรมด้านการเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 117 หน้า อัดสำเนา

ประเทิน มหาขันธ์ การศึกษากับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 440 หน้า อัดสำเนา

ประยุทธ วัชระดิษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับความมุ่งหวังในการเรียนของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2513 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 78 หน้า อัดสำเนา

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 136 หน้า อัดสำเนา

ปรีชา ธรรมา และถาวร เกิดเกียรติพงษ์ พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม รายงานการวิจัย ฉบับที่ 15 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก 2516, 119 หน้า

เปรื่อง จันดา การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคเหนือ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 144 หน้า อัดสำเนา

พยอม อิงคตานุวัฒน์ ศัพท์จิตเวช โครงการตำรา - ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล 2525, 373 หน้า

พิสิทธิ์ สารวิจิตร "ความมุ่งหมายของการศึกษา" ปรัชญาและการศึกษา รวบรวมโดยสมบูรณ์ พรรณาภพ คณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร 2528, 72 หน้า อัดสำเนา

ไพบูลย์ เทวารักษ์ และสิริวรรณ อัศวกุล "ความสำเร็จและความคาดหวังภายใต้เงื่อนไขสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายงานการทดลอง" ว. ครุศาสตร์ 2 : 46 - 54, ตุลาคม - ธันวาคม 2527

ยินดี เจริญศรี การพัฒนาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดในเขตการศึกษาที่ 10 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 173 หน้า อัดสำเนา

รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง การใช้แบบประเมินความสนใจในอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของจังหวัดศรีษะเกษ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2528, 112 หน้า อัดสำเนา

ราศรี เทพหัสดิน ณ อยุธยา การศึกษาเปรียบเทียบความทะเยอทะยานของเด็กวัยรุ่นไทยที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 102 หน้า อัดสำเนา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ศึกษาพร 2528, 314 หน้า

วิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 , ฝ่าย เอกสารประวัติความเป็นมาของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว 2529

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521, 181 หน้า อัดสำเนา

วัฒนา กรกำแหง และสถาพร พันธุ์มณี การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2501 กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2502, 47 หน้า

วัลลภ ปิยะมโนธรรม เทคนิคการรักษาโรคประสาทด้วยตัวเอง เยียรบุ๊คพับลิชเชอร์ 2528, 162 หน้า

สวนา พรพัฒน์กุล จิตวิทยาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 3 แสงรุ่งการพิมพ์ 2522, 358 หน้า

สมุทร นุชนาถ ค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2513 วิทยาลัยวิชาการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต 2514, 145 หน้า อัดสำเนา

สะมารัง (นามแฝง) "เสียงจากวัดสระแก้ว" สยามรัฐ 21 ธันวาคม 2529, 5 หน้า

สิริวรรค์ อัศวกุล ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานที่กำหนดของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528, 47 หน้า อัดสำเนา

สุจินต์ วิศธีรานนท์ การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2525, 475 หน้า

สุรีพร ศรีทองกิติกุล ความสนใจด้านอาชีพของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนปากน้ำปราณวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบวิชา ศษ. ก. 598 ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522, 71 หน้า อัดสำเนา

สุวนีย์ เกี่ยวกิ่งแก้ว แนวคิดพื้นฐานทางการพยาบาลจิตเวช พิมพ์ครั้งที่ 2 เชียงใหม่ ปอง 2527, 304 หน้า

สุนทร ชาวาลศิลป์ "1264 ชีวิตคนและสายเลือดกัน" มาตุภูมิรายวัน 14 มกราคม 2527, หน้า 6 - 7

โสรีช์ โพธิ์แก้ว "สาระของชีวิตในจิตรักษาแบบเกสตัลท์" ว. ครุศาสตร์ 2 : 79 - 87 ตุลาคม - ธันวาคม 2527

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2524, 433 หน้า

สมพร บัวทอง และคนอื่น ๆ สัมพันธภาพระหว่างประสบการณ์ในทางการเรียนและระดับความมุ่งหวังกับผลการกระทำ คุรุสภา 2511. 34 หน้า

สืบศักดิ์ วียานนท์ การเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายในชีวิตเด็กวัยรุ่นชายที่กระทำผิดกฎหมายและที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 76 หน้า อัดสำเนา

อังคณา สายยศ วิธีการวิจัยทางการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 265 หน้า อัดสำเนา

อ้อยทิพย์ ตันติวัฒน์ การคาดหวังของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทในด้านการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2520, 96 หน้า อัดสำเนา

Dececco, John P. The Psychology of Learning and Instruction Educational Psychology. Prentice-Hall Inc Englewood Cliffs New Jersey, 1968. 800 p.

Ebel. Robert L, Essentials of Educational Measurement. 3rd. ed., New Jersey, Prentice-Hall Inc., 1979. 388 p.

Finn, Jeremy D. "Expectations and Educational Enviroment," Journal of teacher Education. 42(3) 1962.

Hurlock, Elizabeth B. Adolescence Development. Fourth edition McGraw-Hill, 1973. 427 p.

_____ Developmental Psychology. McGraw-Hill Book Company, New York, 1974. 645 p.

Jersild, Arthur T. The Psychology of Adolescence Second Edition. London Macmillam, 1963. 468 p.

Krejcie, Robert V. and Darylew W. Morgan. "Determining Sample size for research activities," Educational and Psychological Measurment. 1970

Lynn, David B. The Father : His Role in child Development. California, Wadswarth Publishing, 1974. 435 p.

Medinnus, Gene R and Ronald C. Johnson, Child and Adolescent Psychology. Johnwiley and sons, Inc., New York, 1969. 787 p.

Mussen, Paul H. The Psychological Development of the Child Englewood. Prentice-Hall, Inc., 1965. 560 p.

Russell, David H. Children's Thinking. Cim and Company Boston, 1956. 446 p.

Wayne Lewis Larson, "The Relationship between Values and Educational Choice of High School Students," Dissertation Abstracts. p. 685. June, 1965.

Whittaker, James O. Introduction to Psychology. Philadel Phia, Saunders, 1965. 681 p.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York, McGraw-Hill, 1962. 672 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบและการหาคุณภาพ

แบบสำรวจ

นักเรียนที่รัก

ผู้วิจัยเป็นนิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะศึกษาเรื่อง "การศึกษาความคาดหวังในชีวิตของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในกรอบครัวปกติ" เพื่อทำวิทยานิพนธ์ประกอบการศึกษา ผลของการศึกษาเรื่องนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทราบความคิด ความรู้สึกต่อสิ่งที่นักเรียนคาดหวัง อันจะเป็นแนวทางในการที่จะสนองและสนับสนุนความคิดและความคาดหวังของนักเรียนได้

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามนี้ ตามความคิดความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด แบบทดสอบนี้ไม่ใช่ข้อสอบจึงไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด คำตอบที่นักเรียนตอบจากความรู้สึกที่แท้จริงคือคำตอบที่มีคุณค่าที่สุดต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะถือเป็นความลับ นักเรียนไม่ต้องเขียนชื่อ ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะสรุปออกมาเป็นส่วนรวมไม่เฉพาะเจาะจงต่อบุคคลใด ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความจริงใจและสบายใจในการให้คำตอบ

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นิยดา ภูอนุสาสน์

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียน ตอนที่ 2, 3, 4 เป็นการถามถึงความคิด ความรู้สึกของนักเรียนต่อสิ่งที่นักเรียนหวัง

2. วิธีการตอบคำถามในกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามให้ชัดเจนแล้วให้น้ำหนักตามอันดับ 5 อันดับด้วยกัน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามตัวอย่าง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐. ปลาอยู่ในน้ำ	✓				
๐๐. ไฟฟ้ามีประโยชน์		✓			

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยมาก
น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีด ✗ ทับคำตอบเดิม แล้วทำเครื่องหมายลงในช่องใหม่ที่นักเรียนต้องการ

4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ แบบสอบถามที่ตอบไม่ครบทุกข้อจะนำไปใช้ในการวิจัยไม่ได้

5. ขอให้นักเรียนตอบคำถามด้วยความสบายใจ ตามสภาพความเป็นจริงตามความคิด ความรู้สึกของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่นักเรียนเลือก

1. เพศ

☐ชาย ☐หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. ระดับการศึกษา

☐มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐มัธยมศึกษาปีที่ 3

4. เกรดเฉลี่ยที่ได้รับเมื่อปีการศึกษาที่แล้ว .....

5. นักเรียนพักอาศัยอยู่ที่

☐วัดสระแก้ว ☐บ้าน

☐อื่น ๆ โปรดระบุ .....

6. ในขณะที่โรงเรียนปิดเทอม นักเรียน

☐กลับไปเยี่ยมบิดา มารดา ☐อยู่วัด ☐อยู่บ้าน

☐อื่น ๆ โปรดระบุ .....

7. เกี่ยวกับบิดามารดาของนักเรียน

7.1 ☐บิดายังมีชีวิต ☐บิดาเสียชีวิต

7.2 ☐มารดายังมีชีวิต ☐มารดาเสียชีวิต

7.3 ☐บิดามารดายังมีชีวิตอยู่แต่แยกกันอยู่

☐บิดามารดายังมีชีวิตอยู่และอยู่ด้วยกัน

☐ไม่ทราบว่าบิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือไม่

7.4 ☐อื่น ๆ โปรดระบุ .....

8. บุคคลที่รับผิดชอบค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายของนักเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐บิดา มารดา ☐ญาติ ☐หลวงพ่อ

☐อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ตอนที่ 2 ความคาดหวังทางด้านการศึกษา

1. เมื่อนักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว นักเรียนสามารถจะเรียนอะไรต่อได้บ้าง (ตอบมากที่สุดเท่าที่นักเรียนรู้)

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในเรื่องการเรียนต่อ นักเรียนจะเลือกเรียนอะไร (เลือกได้อย่างเดียว) .....

3. นักเรียนคิดว่าบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรัก อยากให้นักเรียนเลือกเรียนอะไร (เลือกได้อย่างเดียว) .....

4. จากการเลือกของนักเรียนในข้อ 2 นักเรียนคิดและรู้สึกว่าสิ่งที่นักเรียนเลือกมีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร และเพียงใด ให้เลือกกากาตอบว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ในช่องที่ตรงกับข้อคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ					
2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง					
3. มีโอกาสได้เป็นผู้นำของสังคม					
4. เป็นความพอใจและปรารถนาสูงสุดของนักเรียน					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น					
6. เหมาะกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน					
7. ใคร ๆ เขาก็เลือกเรียนแบบนี้ทั้งนั้น					
8. เพราะไม่รู้จะเลือกอะไรดี					
9. เรียนไปเรื่อย ๆ ก่อน ยังไม่อยากประกอบอาชีพ					
10. เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน					
11. ไม่ต้องเรียนสูงก็ประกอบอาชีพได้					
12. เรียนสูง ๆ อาจสูญเสียเวลาและเงินทองโดยเปล่าประโยชน์					
13. อย่างเราเรียนไปก็แค่นั้น					
14. ยังไม่เคยคิดเรื่องนี้มาก่อน					
15. สุดแล้วแต่โชค					

ตอนที่ 3 ความคาดหวังทางด้านการประกอบอาชีพ

1. จงบอกอาชีพที่นักเรียนรู้จักมาให้มากที่สุดเท่าที่นักเรียนจะนึกออก

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าไม่มีอุปสรรคใด ๆ นักเรียนอยากประกอบอาชีพอะไร (เลือกได้อาชีพเดียว) .....

3. นักเรียนคิดว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรัก อยากให้นักเรียนประกอบอาชีพอะไร (อาชีพเดียว) .....

4. นักเรียนคิดและรู้สึกว่าอาชีพที่นักเรียนเลือกในข้อ 2 มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไรและเพียงใด ให้เลือกกาคำตอบว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ในช่องที่ตรงกับข้อคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เป็นอาชีพที่ทำให้มีรายได้ดี					
2. มีความก้าวหน้าในการงาน					
3. ความมั่นคงในชีวิต					
4. ทำให้เป็นคนโดยสมบูรณ์					
5. ทำให้เป็นผู้ใหญ่ขึ้น					
6. เชยชานะของนักเรียนให้สูงขึ้น					
7. มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร					
8. ทำให้อนาคตของนักเรียนดีขึ้น					
9. ให้ความมั่นเต้นไม่ซ้ำซาก					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ได้ทำในสิ่งที่นักเรียนรักและใฝ่ฝันมานานแล้ว					
11. ได้ช่วยเหลือบุคคลอื่น					
12. ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว					
13. เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน					
ข้อ 14 - 19					
ถ้านักเรียนไม่มีอาชีพนักเรียนจะเป็นอย่างไร					
14. ไม่เดือดร้อนเพราะมีคนคอยช่วยเหลืออยู่แล้ว					
15. ไม่เป็นไรเพราะมูลนิธิ สังคมคงไม่ทอดทิ้ง					
16. หันไปเอาดีทางศาสนา เช่น บวชเป็นพระหรือชี					
17. กลุ้มใจ เพราะโตขึ้นทุกวันน่าจะรับผิดชอบตัวเองได้					
18. ชีวิตคงลำบาก					
19. ทำอาชีพอิสระ เช่น ปลูกผัก เลี้ยงหมู					
ข้อ 20 - 25					
การที่คนเราจะมีอาชีพอะไรขึ้นกับ					
20. จังหวะและโอกาส					
21. สติปัญญาและความสามารถของตนเอง					
22. ความถนัด และความสนใจของตนเอง					
23. ความพยายาม และความอดทน					
24. จุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล					
25. ระดับการศึกษาที่ได้รับ					

ตอนที่ 4 ความคาดหวังในการพึ่งผู้อื่น

1. เวลาที่นักเรียนมีความทุกข์ นักเรียนคิดถึงใครมากที่สุด (เลือกเพียงคนเดียว) .....

2. ถ้ามีคนจะช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนอยากให้เขาช่วยอะไรมากที่สุด (เลือกอย่างเดียว) .....

3. นักเรียนคิดว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรัก คิดว่านักเรียนควรจะได้รับการช่วยเหลืออะไรมากที่สุด

.....

4. จากการช่วยเหลือที่นักเรียนคิดว่าจะได้รับ และข้อคำถามต่อไปนี้ นักเรียนคิดและรู้สึกอย่างไร ให้เลือกกากาคำตอบว่า มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนไม่ชอบอยู่คนเดียว					
2. นักเรียนกลัวผี					
3. คนอื่นทำให้นักเรียนน้อยใจเสมอ					
4. นักเรียนคิดว่าตัวเองยังเป็นเด็กอยู่					
5. นักเรียนมักซักถามทั้ง ๆ ที่รู้คำตอบอยู่แล้ว					
6. นักเรียนเคยนั่งกลางแดดหรือฝนเมื่อมีคนมาขัดใจ					
7. นักเรียนเคยคิดจะทำอะไรทั้ง ๆ ที่ตัวเองอาจจะได้รับอันตรายหรือความเดือดร้อน					
8. นักเรียนมักได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ถ้ามีคนช่วยนักเรียนทำงาน นักเรียนมักรู้สึกรำคาญ					
10. นักเรียนรู้สึกกลัวว่าจะไม่มีใครเป็นเพื่อน					
11. นักเรียนอยากมีมือวิเศษคอยช่วยเมื่อนักเรียนจะทำอะไร					
12. การตัดสินใจของนักเรียนส่วนมากขึ้นกับเหตุผลของตนเอง					
13. นักเรียนมักคล้อยตามความคิดเห็นของคนอื่น					
14. นักเรียนมักทำอะไรคล้าย ๆ เพื่อน					
15. เมื่อนักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ นักเรียนจะเล่าให้คนที่นักเรียนพบฟังอย่างละเอียด					
16. นักเรียนมักรู้สึกเสียใจที่ทำให้ผู้อื่นโกรธ					
17. บ่อยครั้งที่นักเรียนทำอะไรด้วยอารมณ์ชั่ววูบ					
18. คนที่จะตัดสินใจอะไรได้ด้วยตัวเองต้องมีอายุมากกว่านักเรียน					
19. การเป็นเด็กเล็ก ๆ ดี เพราะไม่ต้องรับผิดชอบ					
20. นักเรียนอยากให้มีวันหยุดมาก ๆ					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21. นักเรียนชอบทำการบ้านด้วยตัวเองมากกว่าลอกของเพื่อนแม้ว่าจะยาก					
22. เมื่อเพื่อนยืมของแล้วไม่คืน นักเรียนไม่กล้าทวงเพราะกลัวเพื่อนโกรธ					
23. เมื่อโกรธกับเพื่อนนักเรียนมักเป็นฝ่ายง้อเพื่อนก่อน ถึงแม้นักเรียนจะไม่ใช่คนผิด					

<u>การหาคุณภาพของเครื่องมือเป็นรายข้อ</u> หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test เทคนิค 33 เปอร์เซนต์ แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ตาราง 1 ก ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบสำรวจวัดความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2		
1	3.77	1.08	3.19	0.41	2.68	
2	4.03	0.86	3.39	0.62	2.92	
3	2.97	1.06	2.32	0.92	2.57	
4	4.55	0.37	3.48	0.83	5.44	
5	4.42	0.50	3.26	0.77	5.71	
6	3.61	0.81	3.06	0.64	2.54	
7	3.32	0.99	2.52	0.90	5.71	
8	4.16	0.64	3.65	1.06	2.18	
9	3.71	1.17	2.68	1.51	3.50	
10	4.29	0.66	3.19	0.67	5.31	
11	3.61	0.88	2.97	1.39	2.36	
12	4.19	0.61	3.06	1.17	4.72	
13	4.52	0.62	3.45	1.15	4.48	
14	3.90	1.56	2.77	1.32	3.70	
15	3.39	1.02	2.97	1.39	1.79	ปรับปรุงจากข้อความเดิม "ไม่แน่ใจชื้นกับโชคชะตา"

ตาราง 2 ก ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบสำรวจวัดความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	4.16	0.90	3.48	0.69	3.00	
2	4.29	0.40	3.55	0.50	4.34	
3	4.19	1.06	3.48	0.58	3.09	
4	4.06	0.62	3.45	1.02	2.45	
5	3.84	0.98	3.22	0.44	2.90	
6	4.06	0.90	3.16	0.72	3.93	
7	3.90	1.12	2.81	0.79	4.38	
8	4.39	0.56	3.55	0.83	3.96	
9	3.65	1.51	2.84	0.66	3.06	
10	4.45	0.64	3.77	1.08	2.88	
11	4.29	0.66	3.16	0.59	5.63	
12	4.39	0.49	3.61	1.21	5.25	
13	3.83	0.85	3.22	0.88	2.58	
14	3.74	1.93	3.10	0.92	2.11	
15	4.26	0.64	3.32	0.92	4.19	ปรับปรุงจากข้อความเดิมที่ว่า "บวช เป็นพระ"
16	3.58	1.28	3.10	1.51	1.60	
17	3.96	1.51	2.90	1.09	3.68	
18	3.52	1.54	2.64	1.00	3.07	
19	3.84	1.37	2.77	1.08	3.81	
20	3.26	0.71	2.45	1.42	3.09	

ตาราง 2 ก (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2		
21	4.55	0.64	3.32	0.86	5.58	
22	4.55	0.58	3.48	0.90	4.89	
23	4.52	0.58	3.42	1.08	4.75	
24	4.13	0.69	3.16	0.72	4.55	
25	4.03	0.87	3.58	0.71	1.97	

ตาราง 3 ก ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบสำรวจวัดความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	4.03	0.86	2.90	1.44	4.14	
2	3.39	1.46	2.26	1.35	3.75	
3	3.06	0.96	2.09	0.92	3.94	
4	3.64	1.46	2.74	1.15	3.10	
5	2.77	1.28	2.00	1.04	2.82	
6	3.30	2.16	1.38	0.37	6.72	
7	3.16	1.04	2.06	1.35	3.27	
8	3.45	0.76	2.35	1.12	4.47	
9	3.03	1.51	2.26	1.02	2.69	
10	3.35	1.32	2.42	1.08	3.34	
11	3.90	1.12	2.84	1.74	3.49	
12	3.09	0.87	2.64	1.06	1.64	* ปรับปรุง
13	3.58	0.76	2.71	0.98	3.67	
14	3.13	0.76	2.00	1.04	4.69	
15	3.16	0.77	2.29	0.77	3.89	
16	3.52	1.54	2.64	1.00	2.97	* ปรับปรุง
17	3.45	1.08	2.68	1.12	2.89	
18	3.61	1.02	2.45	1.21	4.32	
19	3.16	0.77	2.13	0.56	4.96	

ตาราง 3 ก (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2		
20	3.10	1.49	2.42	0.88	2.45	
21	2.39	1.64	1.87	0.88	1.82	*ปรับปรุง
22	3.61	0.81	2.52	0.96	4.79	
23	3.26	1.61	2.16	0.90	3.86	

หมายเหตุ

ข้อ 12 ปรับปรุงจากข้อความเดิมที่ว่า "การตัดสินใจของนักเรียนส่วนมากขึ้นกับเหตุผล

ข้อ 16 ปรับปรุงจากข้อความเดิมที่ว่า "เมื่อคนอื่นโกรธนักเรียน นักเรียนมักรู้สึกเสียใจที่ทำให้เขาโกรธ

ข้อ 21 ปรับปรุงจากข้อความเดิมที่ว่า "การทำการบ้านด้วยตัวเองแต่ผิดดีกว่าลอกการบ้านของคนอื่น

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

จากสูตร $$\alpha = \frac{n}{n-1}\left\{1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_x^2}\right\}$$

(ประคอง กรรณสูตร ม.ป.ป. : 43)

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_x^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

แยกหาความเชื่อมั่นแต่ละชุด คือ **ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ** และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น

ชุดที่ 1 ความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา

$n = 15$

$\Sigma s_i^2 = 15.07$

$s_x^2 = 39.747$

$$\alpha = \frac{15}{14}\left\{1 - \frac{15.07}{39.747}\right\}$$

$= 0.6652$

ชุดที่ 2 ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ

$$n = 25$$

$$\Sigma s_i^2 = 20.5814$$

$$s_x^2 = 80.5769$$

$$\alpha = \frac{25}{24}\left\{1 - \frac{20.5814}{80.5769}\right\}$$

$$= 0.7756$$

ชุดที่ 3 ความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น

$$n = 23$$

$$\Sigma s_i^2 = 26.2752$$

$$s_x^2 = 86.0478$$

$$\alpha = \frac{23}{22}\left\{1 - \frac{26.2752}{86.0478}\right\}$$

$$= 0.7262$$

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ที่อยู่นอกเหนือสมมติฐานในการวิจัยนี้

ภาคผนวก ข เป็นเนื้อหาของการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน และจากการเก็บข้อมูลในครั้งเดียวกันกับการวิจัยนี้ และเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากสมมติฐาน 24 ข้อ ดังกล่าวแล้ว โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์รายข้อ ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

ตอนที่ 2 ผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน ของ

2.1 เด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

2.2 เด็กวัดสระแก้วที่ยากจนกับไม่ยากจน

2.3 เด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว

2.4 เด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.5 เด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.6 เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.7 เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.8 เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.9 เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในวัดสระแก้วกับเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่อยู่ในครอบครัวปกติ

2.10 เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

2.11 เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ตอนที่ 3 จำนวนและร้อยละของสิ่งที่เด็กคาดหวัง และการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดาต่อตนเองในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่น โดยแยกเสนอทีละสภาพแวดล้อมคือ เสนอข้อมูลของเด็กวัดสระแก้วครั้งหนึ่งและเด็กในครอบครัวปกติอีกครั้งหนึ่ง

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์รายข้อ ของความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งตนเองของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติ

ตาราง 1 ข แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของความคาดหวังด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
1. มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ	243 84	3.6379 3.5000	0.882 0.768	1.25
2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง	243 84	3.6379 3.5238	0.750 0.719	1.21
3. มีโอกาสได้เป็นผู้นำของสังคม	243 84	2.7695 2.4643	0.956 0.842	2.60*
4. เป็นความพอใจและปรารถนาสูงสุดของนักเรียน	243 84	4.1481 4.1071	0.933 0.982	0.34
5. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น	243 84	3.8354 3.7738	0.822 0.734	0.61
6. เหมาะกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน	243 84	3.4527 3.4762	0.882 0.814	-0.21

ตาราง 1 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
7. ใคร ๆ เขาก็เลือกเรียนแบบนี้ทั้งนั้น	243 84	2.9588 3.0833	0.978 1.078	-0.98
8. เพราะไม่รู้จะเลือกอะไรดี	243 84	3.7407 4.0238	1.001 0.944	-2.27*
9. เรียนไปเรื่อย ๆ ก่อน ยังไม่อยากประกอบอาชีพ	243 84	3.3621 3.3810	1.206 1.108	-0.13
10. เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน	243 84	3.8765 3.8214	0.809 0.907	0.52
11. ไม่ต้องเรียนสูงก็ประกอบอาชีพได้	243 84	3.1728 3.2500	1.073 0.980	-0.58
12. เรียนสูง ๆ อาจสูญเสียเวลาและเงินทองโดยเปล่าประโยชน์	243 84	3.2346 3.4643	1.146 1.080	-1.61
13. อย่างเราเรียนไปก็แค่นั้น	243 84	3.7119 4.0595	1.124 0.998	-2.51*

ตาราง 1 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
14. ยังไม่เคยคิดเรื่องนี้มาก่อน	243	3.5185	1.118	-2.87*
	84	3.9167	1.032	
15. สุดแล้วแต่โชค	243	3.0000	1.292	-2.98*
	84	3.4881	1.303	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 1 ข แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติ ในข้อ 3, 8, 13, 14 และ 15 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 ข แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
1. เป็นอาชีพที่ทำให้มีรายได้ดี	243 84	3.7449 3.6310	0.891 0.724	1.06
2. มีความก้าวหน้าในการงาน	243 84	3.8189 3.5833	0.798 0.824	2.31*
3. ความมั่นคงในชีวิต	243 84	3.7737 3.7143	0.883 0.815	0.54
4. ทำให้เป็นคนโดยสมบูรณ์	243 84	3.6831 3.6190	0.830 0.904	0.60
5. ทำให้เป็นผู้ใหญ่ขึ้น	243 84	3.6914 3.5000	0.944 0.925	1.61
6. เขยิบฐานะของนักเรียนให้สูงขึ้น	243 84	3.6049 3.5119	0.891 0.843	0.84
7. มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร	243 84	3.3210 3.3810	1.074 1.086	-0.44

ตาราง 2 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
8. ทำให้อนาคตของนักเรียนดีขึ้น	243 84	3.9300 3.8214	0.823 0.809	1.05
9. ให้ความตื่นเต้นไม่ซ้ำซาก	243 84	3.3539 2.9286	1.071 0.967	3.21*
10. ได้ทำในสิ่งที่นักเรียนรักและใฝ่ฝันมานานแล้ว	243 84	4.0000 3.9643	0.971 0.828	0.33
11. ได้ช่วยเหลือบุคคลอื่น	243 84	3.8107 3.8214	0.831 0.933	0.10
12. ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว	243 84	3.6296 3.7619	1.022 0.887	-1.06
13. เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน	243 84	3.4938 3.4643	0.968 0.752	0.29

ตาราง 2 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
ข้อ 14 - 19 ถ้านักเรียนไม่มีอาชีพนักเรียนจะเป็นอย่างไร				
14. ไม่เดือดร้อนเพราะมีคนคอยช่วยเหลืออยู่แล้ว	243 84	4.0947 3.9167	1.092 0.984	1.32
15. ไม่เป็นไรเพราะมูลนิธิ สังคมคงไม่ทอดทิ้ง	243 84	4.1029 4.1190	1.017 0.911	-0.13
16. หันไปเอาดีทางศาสนา เช่น บวชเป็นพระ หรือชี	243 84	3.6379 3.8095	1.203 1.103	-1.15
17. กลุ้มใจ เพราะโตขึ้นทุกวันน่าจะรับผิดชอบตัวเองได้	243 84	3.4691 3.3095	1.162 1.161	1.09
18. ชีวิตคงลำบาก	243 84	3.5556 3.1667	1.157 1.191	2.64*
19. ทำอาชีพอิสระ เช่น ปลูกผัก เลี้ยงหมู	243 84	3.4568 3.0833	1.041 1.089	2.80*

ตาราง 2 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
ข้อ 20 - 25 การที่คนเราจะมีอาชีพอะไรขึ้นกับ				
20. จังหวะและโอกาส	243 84	2.5802 2.5357	1.039 0.987	0.34
21. สติปัญญาและความสามารถของตนเอง	243 84	4.0123 3.9524	0.893 0.904	0.53
22. ความถนัด และความสนใจของตนเอง	243 84	4.0823 4.0476	0.829 0.849	0.33
23. ความพยายาม และความอดทน	243 84	4.2263 4.1310	0.778 0.875	0.94
24. จุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล	243 84	3.9053 3.9643	0.855 0.768	-0.56
25. ระดับการศึกษาที่ได้รับ	243 84	3.6740 3.7619	0.973 0.830	-0.79

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 2 ข แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพของเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติ ในข้อ 2, 9, 18 และ 19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 ข แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
1. นักเรียนไม่ชอบอยู่คนเดียว	243	3.2757	1.306	-0.85
	84	3.4167	1.337	
2. นักเรียนกลัวผี	243	2.5021	1.238	-1.59
	84	2.7500	1.221	
3. คนอื่นทำให้นักเรียนน้อยใจเสมอ	243	2.6584	1.026	-0.43
	84	2.7143	1.036	
4. นักเรียนคิดว่าตัวเองยังเป็นเด็กอยู่	243	2.8143	1.050	-2.51*
	84	3.1429	0.984	
5. นักเรียนมักชักถามทั้ง ๆ ที่รู้คำตอบอยู่แล้ว	243	2.2469	0.986	-1.39
	84	2.4167	0.855	
6. นักเรียนเคยนั่งกลางแดดหรือฝนเมื่อมีคนมาขัดใจ	243	1.7449	1.004	0.34
	84	1.7024	0.967	

ตาราง 3 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
7. นักเรียนเกเยคิดจะทำอะไรทั้ง ๆ ที่ตัวเองอาจจะได้รับอันตรายหรือความเดือดร้อน	243 84	2.4074 2.2381	1.183 1.199	1.13
8. นักเรียนมักได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ	243 84	2.8354 2.9405	1.023 1.022	-0.81
9. ถ้ามีกช่วยนักเรียนทำงาน นักเรียนมักรู้สึกรำคาญ	243 84	3.6790 3.5595	1.148 1.022	0.84
10. นักเรียนรู้สึกกลัวว่าจะไม่มีใครเป็นเพื่อน	243 84	2.2675 2.4762	0.948 1.114	-1.66
11. นักเรียนอยากมีมือวิเศษคอยช่วยเมื่อนักเรียนจะทำอะไร	243 84	2.7037 2.9286	1.403 1.342	1.28
12. การตัดสินใจของนักเรียนส่วนมากขึ้นกับเหตุผลของตนเอง	243 84	2.4527 2.4048	0.996 0.880	0.39
13. นักเรียนมักคล้อยตามความคิดเห็นของคนอื่น	243 84	2.6461 2.2619	0.894 0.933	3.36*

ตาราง 3 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
14. นักเรียนมักทำอะไรคล้าย ๆ เพื่อน	243 84	2.5144 2.3690	0.920 0.889	1.26
15. เมื่อนักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจ นักเรียนจะเล่าให้คนที่นักเรียนนับถือฟังอย่างละเอียด	243 84	2.4198 2.0595	1.035 0.910	2.83
16. นักเรียนมักรู้สึกเสียใจที่ทำให้ผู้อื่นโกรธ	243 84	3.3128 3.2500	1.110 1.085	0.45
17. บ่อยครั้งที่นักเรียนทำอะไรด้วยอารมณ์ชั่ววูบ	243 84	2.9794 2.7619	1.137 1.188	1.49
18. คนที่จะตัดสินใจอะไรได้ด้วยตัวเองต้องมีอายุมากกว่านักเรียน	243 84	3.1934 3.1667	1.106 1.028	0.19
19. การเป็นเด็กเล็ก ๆ ดี เพราะไม่ต้องรับผิดชอบ	243 84	2.4938 3.0000	1.155 1.182	-3.44*
20. นักเรียนอยากให้มีวันหยุดมาก ๆ	243 84	2.1276 2.6071	1.134 1.308	-2.99*

ตาราง 3 ข (ต่อ)

ข้อความ	n	$\bar{X}$	S	t
21. นักเรียนชอบทำการบ้านด้วยตัวเอง มากกว่าลอกของเพื่อนแม้ว่าจะยาก	243 84	2.1770 2.3929	1.031 1.030	1.65
22. เมื่อเพื่อนยืมของแล้วไม่คืน นักเรียน ไม่กล้าทวงเพราะกลัวเพื่อนโกรธ	243 84	3.0165 2.8452	1.060 1.125	1.26
23. เมื่อโกรธกับเพื่อนนักเรียนมักเป็นฝ่ายง้อ เพื่อนก่อน ถึงแม้นักเรียนจะไม่ใช่คนผิด	243 84	2.6420 2.6667	1.259 1.186	0.16

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 3 ข แสดงว่าความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติ ในข้อ 4, 13, 15, 19 และ 20 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 เสนอผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน

ตาราง 4 ข แสดงผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน ตามการเปรียบเทียบในข้อ 2.1 - 2.9 (ภาคผนวก ข ตอนที่ 2)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
เด็กในวัดสระแก้ว	243	3.2670	0.238	0.04
เด็กในครอบครัวปกติ	84	3.2683	0.230	
เด็กวัดสระแก้วที่กำพร้า	59	3.2553	0.230	-0.615
เด็กวัดสระแก้วที่ไม่กำพร้า	184	3.2770	0.238	
เด็กชายที่อยู่ในวัดสระแก้ว	210	3.2576	0.240	-1.57
เด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว	33	3.3271	0.213	
เด็กชายที่อยู่ในครอบครัวปกติ	43	3.2765	0.195	0.743
เด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ	41	3.2598	0.264	
เด็กชายในวัดสระแก้ว	210	3.2576	0.240	-0.48
เด็กชายในครอบครัวปกติ	43	3.2765	0.196	
เด็กหญิงในวัดสระแก้ว	33	3.3271	0.213	1.19
เด็กหญิงในครอบครัวปกติ	41	3.2598	0.264	
เด็กที่มีผลการเรียนสูงในวัดสระแก้ว	68	3.3497	0.207	1.10
เด็กที่มีผลการเรียนสูงในครอบครัวปกติ	17	3.2902	0.242	

ตาราง 4 ข (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในวัดสระแก้ว	111	3.2529	0.240	0.16
เด็กที่มีผลการเรียนปานกลางในครอบครัวปกติ	48	3.2594	0.246	
เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในวัดสระแก้ว	19	3.2134	0.244	-0.77
เด็กที่มีผลการเรียนต่ำในครอบครัวปกติ	64	3.2674	0.143	

$t_{.05} = 1.96$

จากตาราง 4 ข แสดงว่าผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน ในการเปรียบทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 ข แสดงผลการเปรียบเทียบผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านของเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
วัดสระแก้ว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.6605	0.3303	6.0933*
	ภายในกลุ่ม	240	13.0083	0.0542	
ครอบครัวปกติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.0141	0.0071	0.1306
	ภายในกลุ่ม	81	4.3797	0.0541	

$F_{.05}(2,240) = 3.00$

$F_{.05}(2,81) = 3.098$

จากตาราง 5 ข แสดงว่าผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านของเด็กวัดสระแก้ว ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในกลุ่มเด็กจากครอบครัวปกติ ไม่พบความแตกต่างของผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน

จากการพบว่าเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้าน ของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 6 ข

ตาราง 6 ข เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลรวมของความคาดหวังในชีวิตรวมทั้ง 3 ด้าน ของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	3.3497	3.2529	3.2134
สูง	3.3497		0.0968*	0.1363*
ปานกลาง	3.2529		-	0.0395
ต่ำ	3.2134			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ข แสดงว่าผลรวมความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านของเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ต่างจากเด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง และต่ำ ไม่พบความแตกต่างของผลรวมความคาดหวังในชีวิต 3 ด้าน และเมื่อจัดอันดับค่าเฉลี่ยก็พบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยของความคาดหวังสูงตามลำดับ

<u>ตอนที่ 3</u> จำนวนและร้อยละของสิ่งที่เด็กคาดหวังและการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตนเองในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่น โดยแยกแต่ละสิ่งแวดล้อม คือเด็กวัดสระแก้ว เด็กในครอบครัวปกติ

1. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "ถ้าไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในเรื่องการเรียนต่อ นักเรียนจะเลือกเรียนอะไร (เลือกได้อย่างเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบที่นักเรียนให้มาแบ่งเป็นรายการศึกษาใหญ่ ๆ ได้ 7 สาย ดังนี้

ตาราง 7 ข แสดงสายการศึกษาที่เด็กคาดว่าจะเลือกเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว

จำนวนและร้อยละ / สายการศึกษา	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีวศึกษา (ช่างทุกชนิด-ตัดเย็บเสื้อผ้า)	129	53.1	52	61.9	181	55.4
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	32	13.2	5	6.0	37	11.3
เกษตรกรรม	26	10.7	1	1.2	27	8.3
พาณิชยกรรม	7	2.9	15	17.9	22	6.7
การรักษา-พยาบาล	10	4.1	8	9.5	18	5.5
ทหาร-ตำรวจ	14	5.8	2	2.4	16	4.9
ครู	14	5.8	-	-	14	4.3
ไม่ศึกษาต่อ*	8	3.3	1	1.2	9	2.8
มือปืน กฎหมาย คอมพิวเตอร์	3	1.2	-	-	3	0.9
รวม	243	100	84	100	327	100

* ไม่ศึกษาต่อให้เหตุผลว่าต้องการกลับไปช่วยบิดา-มารดาประกอบอาชีพ

จากตาราง 7 ข เมื่อพิจารณาสายการศึกษาที่เด็กเลือก 3 อันดับแรก พบว่าทั้งเด็กวัดสระแก้ว และเด็กจากครอบครัวปกติเลือกอาชีวศึกษาเป็นอันดับ 1 ส่วนอันดับที่ 2 และ 3 ต่างกัน คือ ในเด็กวัดสระแก้วจะเลือกเรียนสายสามัญเป็นอันดับที่ 2 และเกษตรกรรมเป็นอันดับ 3 ส่วนในครอบครัวปกติ เลือกพาณิชยกรรมอันดับ 2 และการศึกษาที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอันดับ 3

2. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "นักเรียนคิดว่าบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรักอยากให้นักเรียนเลือกเรียนอะไร (เลือกได้อย่างเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบที่นักเรียนให้มาแบ่งเป็นสายใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

ตาราง 8 ข แสดงการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดาต่อตัวเองในเรื่องสายการศึกษาของตน

จำนวนและร้อยละ / สายการศึกษา	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีวศึกษา (ช่างทุกชนิด - ตัดเย็บเสื้อผ้า)	108	44.4	42	50.0	150	45.9
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	26	10.7	7	8.3	33	10.1
เกษตรกรรม	28	11.5	3	3.6	31	9.5
การรักษา-พยาบาล	18	7.4	12	14.3	30	9.2
ตามใจนักเรียน	21	8.6	6	7.1	27	8.3
พาณิชยกรรม	8	3.3	12	14.3	20	6.1
ทหาร-ตำรวจ	13	5.3	1	1.2	14	4.3
ครู	10	4.1	-	-	10	3.1
ไม่ศึกษาต่อ	8	3.3	1	1.2	9	2.8
มือปืน กฎหมาย คอมพิวเตอร์	3	1.2	-	-	3	0.9
รวม	243	100	84	100	327	100

จากตาราง 8 ข จะเห็นได้ว่าทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากครอบครัวปกติมีการรับรู้ว่าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรัก ต้องการจะให้ตนเลือกศึกษาอาชีวศึกษาเป็นอันดับที่ 1 เหมือนกัน ส่วนอันดับที่ 2 และ 3 ต่างกันคือเด็กในวัดสระแก้วรับรู้ว่าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือคนที่ตนรักต้องการให้ตนเรียนเกษตรกรรมเป็นอันดับ 2 และสายสามัญอันดับ 3 ส่วนเด็กในครอบครัวปกติรับรู้ว่าบิดามารดา ผู้ปกครองหรือคนที่ตนรักต้องการให้ตนเรียนสายพาณิชยกรรมเป็นอันดับ 2 และการรักษาพยาบาลเป็นอันดับ 2 เช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบกับตาราง 7 ข จะพบว่าความคาดหวังทางการศึกษาของเด็กกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง ทั้งในเด็กวัดสระแก้ว และในครอบครัวปกติใกล้เคียงกันมาก

3. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "ถ้าไม่มีอุปสรรคใด ๆ นักเรียนอยากประกอบอาชีพอะไร (เลือกได้อาชีพเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบที่นักเรียนให้มาแบ่งอาชีพออกเป็น 9 หมวดใหม่ ๆ ดังนี้

ตาราง 9 ข แสดงอาชีพที่เด็กคาดว่าจะประกอบในอนาคต

จำนวนและร้อยละ / อาชีพ	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สาขาช่างต่าง ๆ *	62	25.5	24	28.6	86	26.3
รับราชการ (ไม่ระบุประเภท)	45	18.5	10	11.9	55	16.8
เกษตรกรรม	46	18.9	4	4.8	50	15.3
ทหาร-ตำรวจ	36	14.8	6	7.1	42	12.8
แพทย์-พยาบาล	20	8.2	12	14.3	32	9.8
ค้าขาย-ธุรกิจ	13	5.3	8	9.5	21	6.4
ครู	8	3.3	6	7.1	14	4.3
ลูกจ้างในบริษัท-โรงงาน	6	2.5	9	10.7	15	4.6
อื่น ๆ **	7	2.9	5	6.0	12	3.7
รวม	243	100	84	100	327	100

* ช่างต่าง ๆ ได้แก่ ช่างโลหะ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ และช่างตัดเสื้อ

** อื่น ๆ ประกอบด้วย ทำงานธนาคาร นักกฎหมาย นักวิจัยและค้นคว้า กระเป๋ารถเมล์ ทำไม้ก้านธูป รับจ้างทั่ว ๆ ไป ช่างถ่ายภาพยนตร์ มือปืน ทำลูกปืน ค้าของผิดกฎหมาย อย่างละ 1 คน และค้าฝิ่น 2 คน

จากตาราง 9 ข จะเห็นได้ว่าทั้งเด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติเลือกอาชีพสาขาช่างต่าง ๆ เป็นอันดับที่ 1 เหมือนกัน ส่วนอันดับที่ 2 เด็กในวัดสระแก้วเลือกเกษตรกรรมแต่ในครอบครัวปกติเลือกอาชีพแพทย์-พยาบาล และในอันดับที่ 3 ทั้งเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติเลือกรับราชการโดยไม่ระบุประเภทเช่นกัน

4. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "นักเรียนคิดว่าบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรัก อยากให้นักเรียนประกอบอาชีพอะไร (อาชีพเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบที่นักเรียนให้มา แบ่งอาชีพออกเป็น 9 หมวดใหม่ ๆ ดังนี้

ตาราง 10 ข แสดงอาชีพที่เด็กคิดว่าบิดา-มารดาของตนต้องการให้ตนประกอบ

จำนวนและร้อยละ / อาชีพ	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่างต่าง ๆ	52	21.4	20	23.8	72	22.0
รับราชการ (ไม่ระบุประเภท)	46	18.9	13	15.5	59	18.0
เกษตรกรรม	38	15.6	5	6.0	43	13.1
แพทย์-พยาบาล	24	9.9	14	16.7	38	11.6
ทหาร-ตำรวจ	29	11.9	5	6.0	34	10.4
ค้าขาย-ธุรกิจ	15	6.2	9	10.7	24	7.3
ครู	12	4.9	2	2.4	14	4.3
ลูกจ้างในบริษัท-โรงงาน	1	0.4	6	7.1	7	2.1
ตามใจนักเรียน	19	7.8	3	3.6	22	6.7
อื่น ๆ	7	2.9	7	8.3	14	4.3
รวม	243	100	84	100	327	100

จากตาราง 10 ข จะเห็นได้ว่าทั้งเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติมีการรับรู้ว่าบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก ต้องการให้ตนประกอบอาชีพช่างเป็นอันดับที่ 1 เหมือนกัน ส่วนอันดับที่ 2 เด็กวัดสระแก้วรับรู้ว่าบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่ตนรักต้องการให้ตนเลือกรับราชการโดยไม่ระบุประเภท และเกษตรกรรม เป็นอันดับที่ 3 เด็กในครอบครัวปกติมีการรับรู้ใกล้เคียงกันคือ เด็กรับรู้ว่าบิดามารดา

หรือคนที่ตนรักต้องการให้ตนประกอบอาชีพ แพทย์-พยาบาล เป็นอันดับ 2 และรับราชการเป็นอันดับที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับตาราง 9 ข จะพบว่าอาชีพ 3 อันดับแรกที่เด็กคาดหวังกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรักต่อตนเองเหมือนกันทั้งในเด็กวัดสระแก้วและเด็กจากกรอบครัวปกติ

5. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "ถ้ามีคนจะช่วยเหลือนักเรียนอยากให้เขาช่วยอะไรมากที่สุด (เลือกอย่างเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบของนักเรียนที่ให้มา แบ่งสิ่งที่นักเรียนคาดหวังและต้องการได้รับการช่วยเหลือได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้

ตาราง 11 ข แสดงการช่วยเหลือที่เด็กอยากจะได้รับ

จำนวนและร้อยละ / การช่วยเหลือ	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา	131	53.9	28	33.3	159	48.6
การทำงาน (หางานให้ทำ)	32	13.2	21	25.0	53	16.2
ความอบอุ่น	34	14.0	11	13.1	45	13.8
อนุเคราะห์ด้านการเงิน	8	3.3	12	14.3	20	6.1
การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังจริยธรรม	11	4.5	4	4.8	15	4.6
เครื่องอุปโภค บริโภค ที่อยู่อาศัย	12	4.9	2	2.4	14	4.3
เป็นเพื่อนที่ดี	4	1.6	-	-	4	1.2
ไม่ต้องการความช่วยเหลือ	2	0.8	4	4.8	6	1.8
อื่น ๆ	9	3.7	2	2.4	11	3.4
รวม	243	100	84	100	327	100

ความอบอุ่น ประกอบด้วย การให้ความอบอุ่น ความเข้าใจ ความสุข การช่วยแก้ปัญหา การให้กำลังใจ

อื่น ๆ ได้แก่ ส่งข่าวบอกแม่ พาไปหาคุณแม่ ห้ามเวลาพ่อจะตี เป็นผู้ปกครอง เป็นบิดาคนใหม่ ช่วยเหลือทางบ้าน ซื้อจักรยานให้ ช่วยให้สงบไม่เสียงดัง ช่วยถือสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างละ 1 คน และ ช่วยดูแลตอนเจ็บป่วย 2 คน

จากตาราง 11 ข จะเห็นได้ว่าการช่วยเหลือที่เด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติอยากจะได้รับเป็นอันดับ 1 คือด้านการศึกษา เด็กในวัดสระแก้วอยากได้รับความอบอุ่นเป็นอันดับ 2 และการทำงานเป็นอันดับ 3 ส่วนเด็กในครอบครัวปกติ อยากได้รับการช่วยเหลือในด้านการงานเป็นอันดับ 2 และการอนุเคราะห์ด้านการเงินเป็นอันดับ 3

6. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "นักเรียนคิดว่าบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่นักเรียนรัก คิดว่านักเรียนควรจะได้รับการช่วยเหลืออะไรมากที่สุด" เมื่อสรุปคำตอบของนักเรียนที่ให้มา พอจะแบ่งการรับรู้ความคาดหวังของผู้อื่น ต่อตนเองในด้านการได้รับความช่วยเหลือออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

ตาราง 12 ข แสดงสิ่งที่เด็กคิดว่าบิดา-มารดาของตนอยากให้ตนได้รับ

จำนวนและร้อยละ / การช่วยเหลือ	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา	110	45.3	43	51.2	153	46.8
ความอบอุ่น	54	22.2	15	17.9	69	21.1
อนุเคราะห์ด้านการเงิน	22	9.1	11	13.1	33	10.1
เครื่องอุปโภค บริโภค ที่อยู่อาศัย	27	11.1	3	3.6	30	9.2
การทำงาน	15	6.2	12	14.3	27	8.3
การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังจริยธรรม	15	6.2	-	-	15	4.6
รวม	243	100	84	100	327	100

จากตาราง 12 ข จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติ รับรู้ว่าบิดา-มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่ตนรักต้องการให้ตนได้รับความช่วยเหลือมากที่สุด เป็นอันดับแรก และอันดับที่ 2 คือ การศึกษา และให้ความอบอุ่น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เด็กวัดสระแก้วรับรู้ว่าการที่บิดา-มารดา ให้ตนมาอยู่ในอุปการะของวัดสระแก้วเพื่อต้องการให้ได้รับการศึกษา ได้รับความอบอุ่น และมีเครื่องอุปโภค บริโภค ตลอดจนที่อยู่อาศัย ซึ่งอาจจากความยากจนของบิดา-มารดา หรือสาเหตุใดก็ตาม ทำให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสรับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กอื่น ๆ นับเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กยากจนวิธีหนึ่ง

7. จากคำถามปลายเปิดที่ว่า "เมื่อนักเรียนมีความทุกข์ นักเรียนคิดถึงใครมากที่สุด (เลือกเพียงคนเดียว)" เมื่อสรุปคำตอบของนักเรียนที่ให้มา พอจะแบ่งบุคคลที่นักเรียนคิดถึงเมื่อมีความทุกข์ได้ 9 คน ดังนี้

ตาราง 13 ข แสดงบุคคลที่เด็กคิดถึงนึกถึงมากที่สุดในขณะที่ตนมีความทุกข์

จำนวนและร้อยละ / สิ่งที่เด็กคิดถึง	เด็กวัดสระแก้ว		เด็กในครอบครัวปกติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พ่อแม่	190	78.2	73	86.9	263	80.4
หลวงพ่อ (พระครูขันตยาภิวัฒน์)	19	7.8	-	-	19	5.8
ตัวเอง	10	4.1	3	3.6	13	4.0
ปู่ ย่า ตา ยาย	6	2.5	2	2.4	8	2.4
พี่	5	2.1	1	1.2	6	1.8
เพื่อน	4	1.6	2	2.4	6	1.8
ครู-อาจารย์	4	1.6	2	2.4	6	1.8
ผู้มีพระคุณทุกคน	5	2.1	-	-	5	1.5
คนรัก	-	-	1	1.2	1	0.3
รวม	243	100	84	100	327	100

ตัวเอง หมายถึง คำตอบของนักเรียนที่สรุปได้ว่า เมื่อมีความทุกข์จะแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จนสุดความสามารถเสียก่อน

จากตาราง 13 ข จะเห็นได้ว่า เมื่อเด็กมีความทุกข์ ทั้งเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติยังคงคิดถึงบิดา-มารดาของตนเป็นคนแรกนั้น คือผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดความรู้สึกของเด็กมากที่สุดคือ บิดา-มารดา ส่วนในเด็กวัดสระแก้วคิดถึงหลวงพ่อ มาเป็นอันดับ 2 ซึ่งมี 19 คน หรือร้อยละ 7.8 ของเด็กวัดสระแก้ว และอีกร้อยละ 2.1 หรือ 5 คน ของเด็กวัดสระแก้วคิดถึงผู้มีพระคุณโดยไม่ได้ระบุว่าเป็นใคร ซึ่งบุคคลทั้ง 2 ที่เด็กวัดสระแก้วนึกถึงนี้ไม่พบในเด็กจากครอบครัวปกติ นับเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดในการเปรียบเทียบนี้ ซึ่งน่าศึกษาต่อในเรื่องของค่านิยมด้านความกตัญญู

การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตของเด็กวัดสระแก้ว กับเด็กในครอบครัวปกติ

บทคัดย่อ

ของ

นิยดา ภู่อนุสาสน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2531

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่น ของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวปกติ เด็กวัดสระแก้วที่กำพร้ากับไม่กำพร้า เด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้ว เด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติ เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และหาความสัมพันธ์ของความคาดหวังในชีวิตของเด็กกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือคนที่เด็กรักต่อตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม จำนวน 327 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสำรวจความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่น

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กวัดสระแก้วและเด็กในครอบครัวปกติมีความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

2. เด็กวัดสระแก้วที่กำพร้าและไม่กำพร้ามีความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

3. เด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในวัดสระแก้วมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

4. เด็กชายกับเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวปกติมีความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

5. เด็กวัดสระแก้วที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

6. เด็กในครอบครัวปกติที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคาดหวังในชีวิตด้านการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความคาดหวังในชีวิตด้านการประกอบอาชีพและความคาดหวังในชีวิตด้านการพึ่งผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

7. ความคาดหวังในชีวิตทั้ง 3 ด้านของเด็กวัดสระแก้ว และเด็กในครอบครัวปกติ สอดคล้องกับการรับรู้ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือคนที่เด็กรัก ต่อตนเอง

A STUDY OF LIFE EXPECTATION BETWEEN THE CHILDREN IN WAT SRAKAEW AND THE CHILDREN IN THE ORDINARY FAMILIES

AN ABSTRACT

BY

NIYADA BHOOANUSAS

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

April 1988

The purposes of this study were to compare life expectations in educational, occupational and dependent aspects between children in Wat Sa Kaeo and ordinary families, orphans and non-orphans in Wat Sa Kaeo, boys and girls in ordinary families, boys and girls in Wat Sa Kaeo, children with different learning achievements in Wat Sa Kaeo, children with different learning achievements in ordinary families; and to study relationships between life expectations of children and expectation perceptions of their parents, guardians, or beloved persons.

The sample used in this research comprised 327 secondary school children in Bang Sadet Witthayakhom School. The instrument used for collecting data was the questionnaire on life expectations in educational, occupational and dependent aspects.

The research findings were as follows:

1. Children in Wat Sa Kaeo and in ordinary families had no different life expectations in all three aspects.

2. Orphans and non-orphans in Wat Sa Kaeo had no difference in life expectations in all three aspects.

3. Boys and girls in Wat Sa Kaeo had difference in life expectations in the educational aspect at the .05 level of significance, but no difference in occupational and dependent aspects.

4. Boys and girls in ordinary families had no difference in life expectations in all three aspects.

5. Children with different learning achievements in Wat Sa Kaeo had difference in life expectations in the educational aspect at the .05 level of significance, but had no difference in life expectations in occupational and dependent aspects.

6. Children in ordinary families had difference in life expectations in the educational aspect at the .05 level of significance, but had no difference in occupational and dependent aspects.

7. The life expectations in all three aspects of children in Wat Sa Kaeo and ordinary families were related to the perceptions in life expectations of their parents, guardians, or beloved persons.